

ПОЛИТИКИН

5
динара

БРОЈ
1258

ЗАБАВНИК

6.2.1976. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVII

КОМПЛЕТАН
СТРИП
КАПЕТАН
АВАНТУРИСТА

Ripley

Веровалти или не!

Најнеобичнији планинар у историји

СЕР
ФРЕНСИС ЏОЗЕФ КЕМБЕЛ
(1832-1914)
ИСПЕО СЕ НА
МОН БЛАН,
НАЈВИШИ ВРХ АЛПА (4807 МЕТА-
РА) МАДА ЈЕ
БИО СЛЕП ОД ЧЕТВРТЕ
ГОДИНЕ.

(1890)

ЈЕДАН ЗАТВОР

НА ФИЛИПИНСКИМ
ОСТРВИМА ИМА ЈЕДНУ КЕЛИЈУ
С ОТВОРОМ У ЗИДУ.
У ЊОЈ СУ НЕКАД
ЗАТВАРАНИ ОСУЂЕНИ НА
СМРТ КОЈИ БИ СЕ
УДАВИЛИ ЗА ВРЕМЕ
ПРВЕ ПЛИМЕ.

Једна ЦРНА ДИВЉА ПАТКА

УСТРЕЉЕНА
У
БЕРЛИНГТОНУ
(САД)
БИЛА ЈЕ
ПРСТЕНОВАНА
13 ГОДИНА
И 4 МЕСЕЦА
ПРЕ ТОГА.

Фред Нобл

ИЗ ЛЕКСОНВИЛА
(САД)
ПОСТАО ЈЕ
МАГИСТАР ИСТОРИЈСКИХ
НАУКА
НА СВОЈ
91.
РОЂЕНДАН.

ДВОРСКА КУХИЊА

МЕРМЕРНЕ ПАЛАТЕ У
ПОТСДАМУ (НЕМАЧКА) БИЛА ЈЕ
УРЕЂЕНА ПОРЕД ДВОРА У
ЗГРАДИ КОЈА ИЗГЛЕДА
КАО
ПАГАНСКИ ХРАМ
У РУШЕВИНАМА.

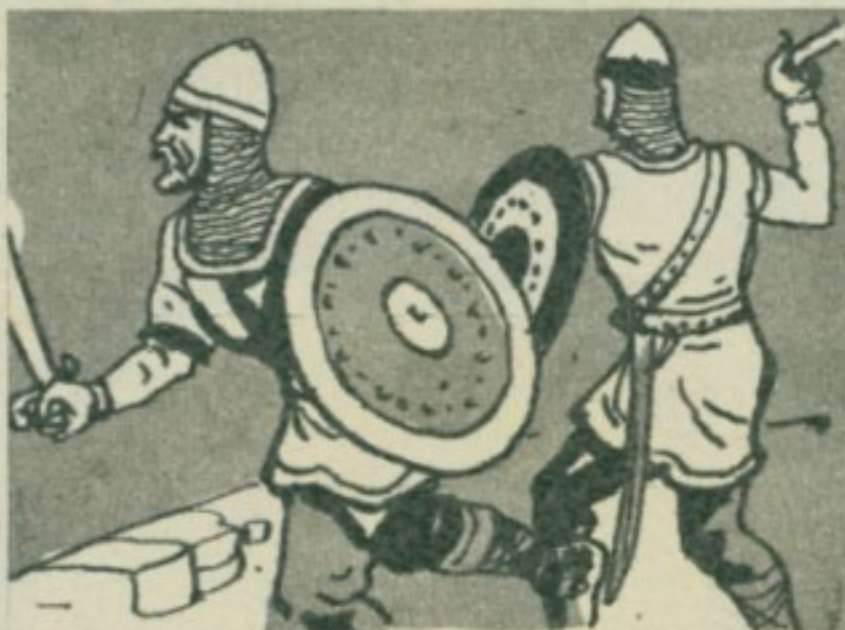
РОГОВИ

ОДРАСЛОГ
МУЖЈАКА
АМЕРИЧКОГ ЛОСА МОГУ ДА
БУДУ ТЕШКИ И ПРЕКО
30 КИЛОГРАМА.

1258/2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

у наоружању средњовековних војника штит је био најважније оружје за одбрану а мач за напад. Занимљиво је поменути да се у Венецији, ко-

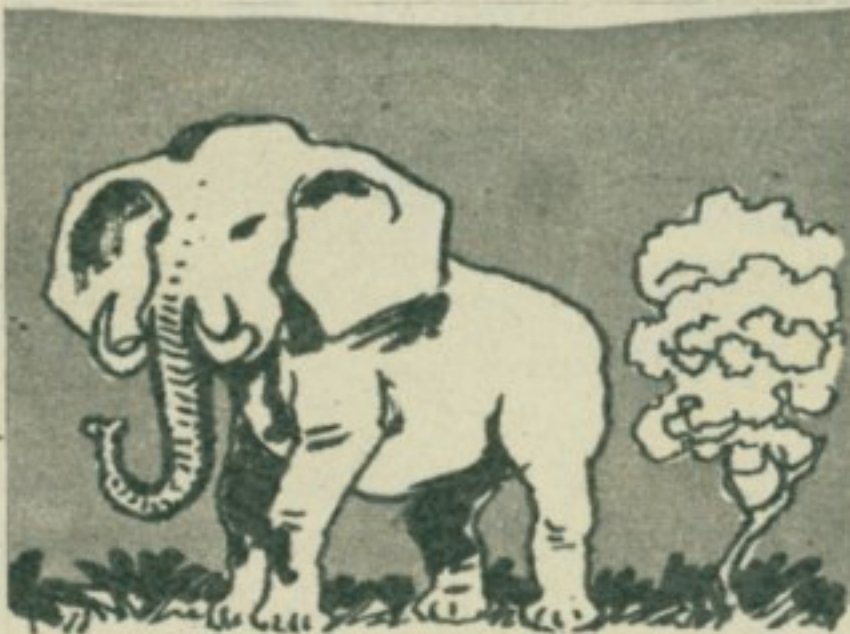

ја је била једна од главних центара за производњу и продају оружја, већ у раном средњем веку јавља нарочити тип штитова које је Венеција произвођила и продавала под именом „словенски штит“.

пеликан може да прими више хране у кљуно него у стомак.

пропорционално својој тежини слон је неупоредиво слабији од човека. Човек може да поднесе на себи другог човека, слон слона не би могао. Слон троши силну енергију да би сам себе издржао на ногама. Занимљиво је поменути једну особеност овог сурлаша: слон нема жучну кесицу.

опера „Мадам Батерфлај“ изведена је први пут у миланској Скали 17. фебруара 1904. године и доживела потпун — неуспех. Са извесним исправкама приказана је поново 28. маја исте године у Театру гран де у Бреши и успех није изостао.

младунчету кукавице чија је мајка подметнула јаје у гнездо славуја крила толико порасту да му кућа усвојитеља постане тесна пре него што је у стању да полети.

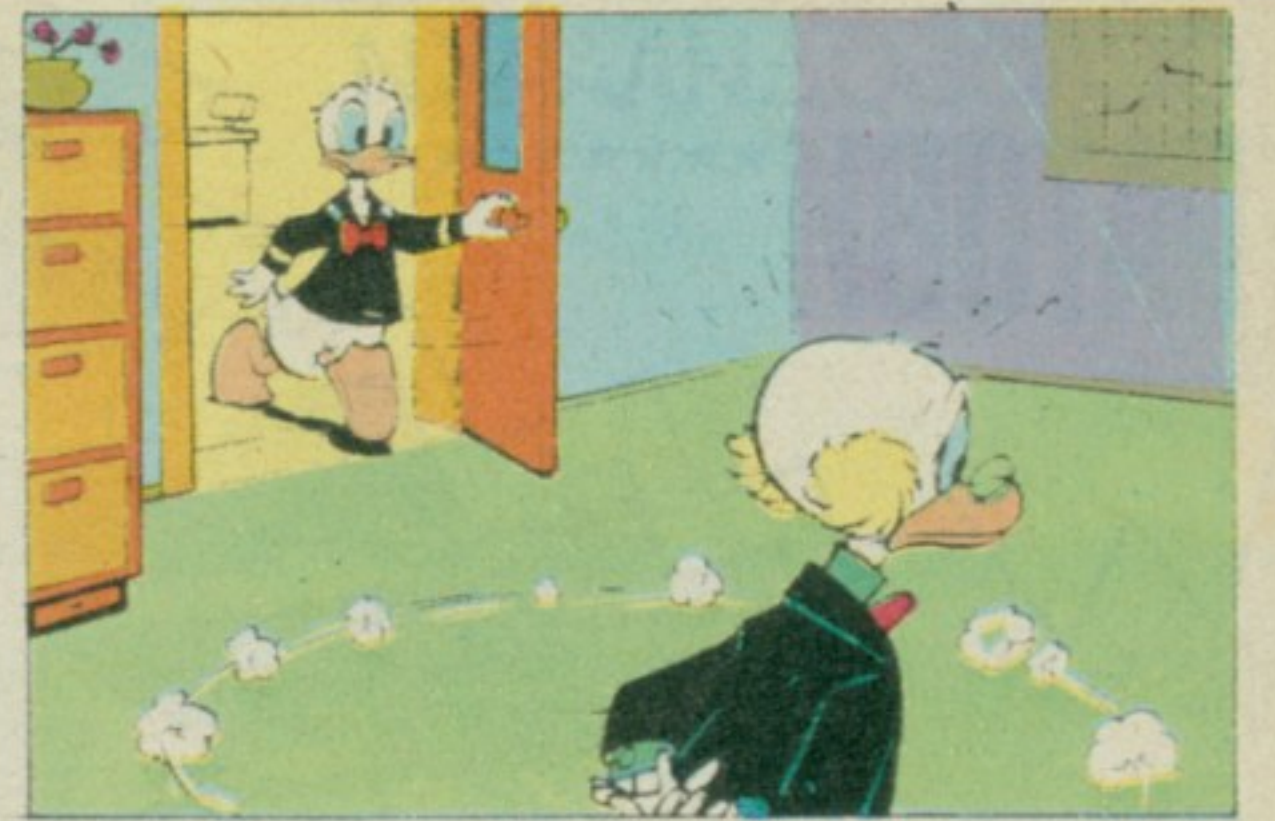
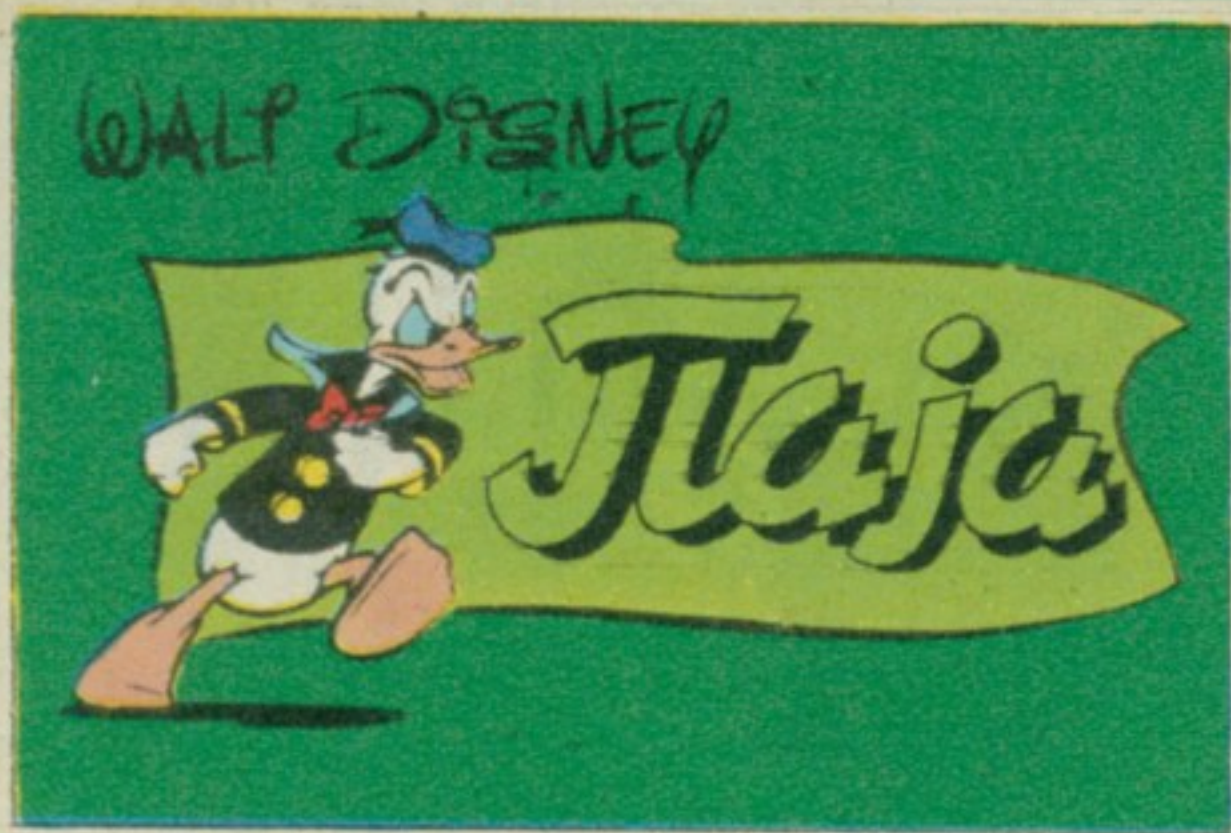
пре четири века кромпир је у многим баштама сађен само због цвета. Француски краљ Луј XIV украшавао је свој ше-

шир цветом кромпира, што су одмах прихватиле и све дворске даме. У то време није се ни помишљало да кртола кромпира може да се употреби за исхрану.

»Victoria regia«, једна врста љиљана који расте у Јужној Америци, превазилази све друго цвеће својом величином. Његови листови имају два до четири метра у пречнику, а петељке су му тако чврсте да могу да издрже тежину мањег детета.

ОСЛОБОДИЛАЧКИ РАТОВИ

БИТКА ЗА ДИ

Призор који се кроз стакла догледа указао пред очима француских официјара није био нимало утешан: противнички војници, од радости после повора које су им одржали политички комесари, бацали су капе у вис! То је могло да значи само једно — да се вијетнамци спремају на последњи јуриш. Французима је зебло срце док су пледали пред

собом пукотве генерала Во Нгујен Бапа, ту испред ровова, тако рећи надхват руке. Било је узалудно пуцати на њих из митраљеза јер се муниција морала штедећи за одлучну одбра-

Француска је почела да колонизује Индокину, уз класичан изговор да жели да пружи заштиту хришћанским мисионарима, још 1856. године а завршила окупацију ове огромне територије на југу Азије 1907. године. Али за све то време, до наших дана, отпор народа није јенавао. Историја вијетнамског репелта је велико и храбро сведочанство о непокорности, о народним устанцима као што је онај 1868. у Кошилини или онај 1885. у Анаму, о дугогодишњој Де Тамовој партизанској борби све до коначног обрачуна с јапанским окупаторима за време, и француским експедиционим корпусом после другог светског рата.

Француска влада је 1946. године потписала споразум о признавању Демократске Републике Вијетнам, али га неколико месеци касније поништава отворивши ватру са ратних бродова на Хануј. Хо Ши Мин покушава сукоб да реши мирним путем, али Француска не пристаје. Тако почиње ослободилачки рат који се завршава страшним поразом Француза код Дијен Бијен Фуа. У северном делу земље (Тонкину) Французи су били већ 1950. године опкољени у малобројним упориштима или потиснути на обалу. Вијетнам, војска ДР Вијетнама, 1953. године већ контролише средњи део земље (Анам) и северни Лаос. Ни америчка помоћ и оружје и новцу (око 400 милиона долара) не успева да измени стање у Индокини. Почетком 1954. године Французи су изгубили контролу над Тинкином и Анамом док је у јужном делу земље (Кошилини), још беснео рат.

Французи су зато одлучили да се утврде у Дијен Бијен Фуу, пресеку Вијетнамину пут за Лаос и да гамо сачекају противника. Мислили су да ће га сломоти дуготом и испрљујућом борбом и нанети му тако страховите губитке у људству да се никад неће опоравити. Али, догодило се обрнуто. Од 3. марта до 7. маја трајала је крвава битка у којој је пао силно утврђени бастион Француза, заједно са аеродромима, склоништима, магацинима и тврђавама. Напад је планирао и учествовао у њему веома способни вијетнашки генерал Во Нгујен Бап, иначе професор историје, док је генерал Навар, војник по професији, замислио одбрану Дијен Бијен Фуа којом је руководио генерал Коњи, али из Сајгона.

На конференцији у Женеви, договором великих сила, ликвидирана је 1954. године колонијалистичка власт над Индокином која је Француску стала 92 хиљаде војника и 3100 милијарди старих франка.

Али то није био крај страдања вијетнамског народа. Године 1964. САД се, под изговором да штите „слободни свет од комунистичке опасности“, директном војном интервенцијом ангажују у Вијетнаму.

Међутим, и овог пута народ Вијетнама је тријумфовао. Преговорима у Паризу ДР Вијетнам 28. 1. 1973. године и коначно добија слободу.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Ни киша која је земљу претворала у житко блато, ни топовске гранате које су стварале кратере у подземним ходницима нису могли да зауставе борце Вијетнама. И сад су ту, испод ногу Француза, чекајући час одређен за напад да их дигну у ваздух.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

ну, за крај који је намињено морао доћи.

Уосталом, и да су имали довољно метака, опет би све било узалудно: безнадежно опкољени, заглављени у ровове које су монсунске кише претвориле у блатне јаме, Французи су најзад увидели да су овај рат неповратно изгубили. Не зато што их је ту, у Дијен Бијен Фуу било све мање, а Вијетминаца све више, већ зато што су унапред били осуђени на пораз у земљи која никад није била њихова и никад их није желела.

КОПАЛИ СУ КАО КРТИЦЕ

Било је тачно 15 часова 6. маја 1954. године када су вијетминци почели да се веселе. Значило је то да

ће напасти исте вечери и да ће француско упориште „Елиан“ престати да постоји. Војници Летје страпца, француски падобранци и тонкињски плаћеници добро су то знали. Данас су их посматрали преко прудобрана како непрекидно, у малим трупима, улазе у подземне ходнике које су копали у правцу предње линије француске одбране. Оријентисали су се према компасу, напредовали као кртице испод редова бодљикавих жица, испод минских поља. Ни киша која је земљу претварала у житко блато, ни топовске гранате које су отвараале кратере у тунелима нису могли да их зауставе. И сад су ту, испод ногу Француза, чекајући час одређен за напад да их дигну у ваздух.

Малобројни браниоци скрећу поглед са вијетминаца спремих за напад на другу обалу реке, део упоришта „Елиан“ који је, одавно одсечен од њих, по

стао легло дезертера, „паметних Француза“ како су их неки називали. Они су сада на ничијој земљи мирно чекали да се овај проклет, прљави и блатњави рат најзад заврши. Из похараног складишта хране и муниције, из рупа на стрмини обале где су се већ седмицама скривали избегавајући борбу, измилеле су стотине људи да гледају последњу битку.

Међу браниоцима се добро знало да дезертери искоришћавају мир да би се дочепаили намирница које су бацане падобранцима опсађенима, да су организовали црну берзу, да су се снабдели службеним формуларима којима ће касније доказати како су храбро истрајали до краја, да су чак располагали похвалама и одликовањима. Сада су их, те гледаоце са трибина који су били паметнији од њих, могли почасти с неколико рафала и неколико граната. Али чему то? И једни и други

ДЕН БИЈЕН ФУ

су били свесни да се налазе на погрешној страни, да је рат одавно изгубљен, можда још пре него што је почео.

ПРЕДАЈТЕ СЕ! ИЗГУБЉЕНИ СТЕ!

Одједном, поткрај поподнева, појачала се вијетнамска артиљеријска ватра. Било је тачно 17 сати и 30 минута. Огањ и челик сручили су се на упориште „Елиан“ да доврше оно што је остало од последњих француских склопишта та и утврђења која су издржала двомесечну топовску палу и монсунске кише.

У 18 сати и 15 минута утишала се палу артиљерије. Након последњег топовског пуцања са свих страна су кренули вијетминци на јуриш лица заштићених газом, јер је оспрад од распаднутих лешева на бојишту био исподношљив. Вођа ударне групе, заменик командира треће чете 98. вијетнамског пука врло брзо је напредовао са својим људима према француским утврђењима, избегавајући мале гејзире блатнаве воде које су рафали из аутоматског оружја бранилаца ди зали око његових ногу. Њега је највише бринуо тешки митралез с тенка који су Французи, не успевши да га извуку из блата, ко-

ристили као малену тврђаву.

Купола се окретала на све стране сејући смрт у редовима храбрих вијетминаца. Да сачува људе, Данг Пи Туонг је наредио да за летне и склопи се у кратер граната, али један његов војник, понет борбом, није чуо команду. Иако изрешетан куришумима, смогао је снаге да скочи на грудобран бранилаца и упери велики аутоматски револвер у груди подофицира Шабријеа. Узвикнуо је.

— Предајте се... Изгубљени сте... Диги ћемо вас у ваздух... — Затим се оклокао крај његових ногу, мртав.

У 23 часа одједном је завладала злослутна тишина над равницом коју је надвишавало упориште „Елиан“. Капетан Жан Пује, који је командовао двема четама на овом одсеку Дијен Бијен Фуа, тамај је помислио: „Можда ће нас ноћас оставити на миру...“ када се, налик на спремни црни вал, високо подигла земља задрхтавши од хиљада килограма експлозива и поново се, уз отпашан тресак и тутњаву, спустила на кровове склопишта и ровове.

Левак што се отворио под ногама Француза и прудутао их и данас постоји. Биљни живот није се ту псејово развио, али га служи сваке подигне помало запленају.

Пут до добро браних ртоса и утврђења био је најзад слободан. Испод зем-

ље и кроштина подизали су се браниоци с чуђењем гледајући пред собом борце генерала Бапа који више нису пуцали. Полако су дигли руке увис свесни да је дошао крај, и олакшање од вишемесечних, бесмислених мук.

ЛЕТ ЦРНИХ ГАВРАНОВА

Ошамућени капетан Пује као у мрачном сну је чуо тихи глас што је говорио кроз нос:

— Ви сте заробљеник Народне Демократске Армије Вијетнама. Рањени сте. Левићемо вас. Можете ли ходати?

Пује се с тешком муком усправио. И док му помажу да корача, он с чуђењем хвата себе како певуши познату песму Бапових војника коју је сваке ноћи, мучен несаницом, слушао на радио-таласима Вијетмина:

„Пријатељу, чујеш ли лет црних гаврана изнад равнице.“

Пријатељу, чујеш ли припушени крик земље коју подјармљују?...“

Тако је, у току ноћи, пало једно од последњих упоришта Дијен Бијен Фуа, а када је сутрадан, 7. маја 1954. године, освануло јутро, предао се цео гарнизон овог француског утврђења.

ВАРАЛИЦУ

ЈЕ ИЗМИСЛИО-ПРАЧОВЕК

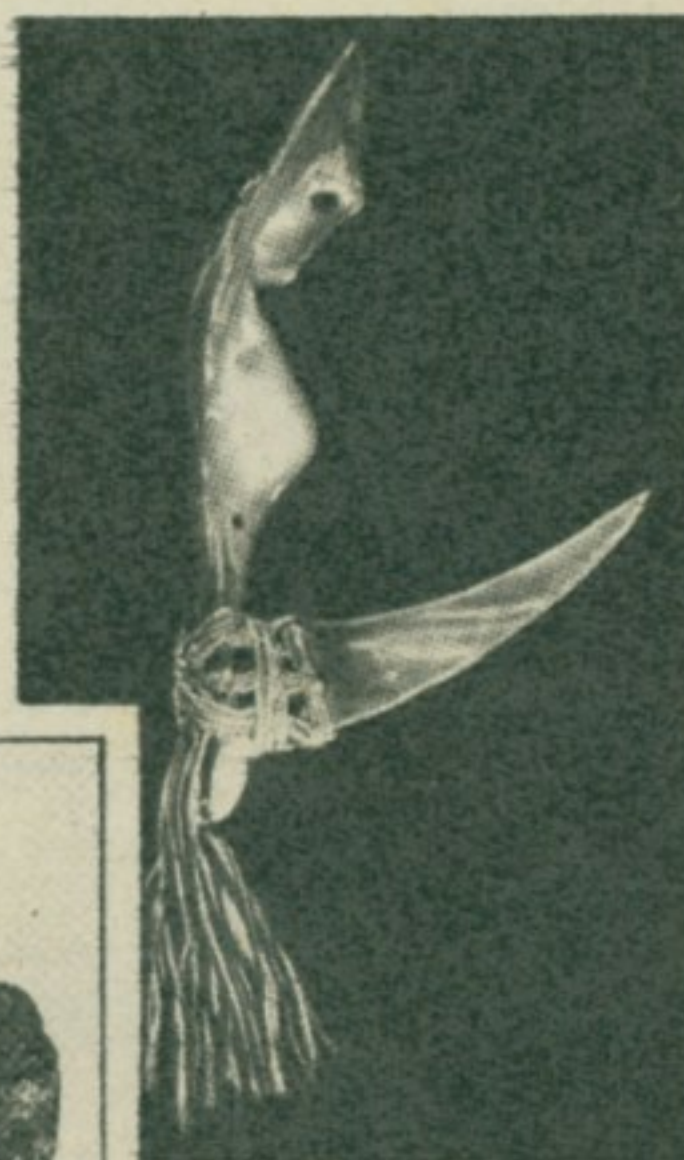
Ловом и риболовом људи су се бавили много раније него сточарством и земљорадњом. Прибор за риболов, поред других оруђа за лов уопште, спада у прве предмете обликоване људском руком. Још у прастара времена људи су правили удице, па и варалице („блинкере“) и то од различитог материјала: најчешће од дрвета, костију, седефастих љуштура пужева и шкољки, а као конач служила им је лика са дрвета или длака из репова неких животиња.

Удице у праисторији биле су вероватно врло сличне риболовном прибору данашњих становника полинезијских острва који живе у изразито неразвијеним заједницама. На сликама су удице, варалице и пловци које они с успехом користе за риболов.

Сигурно је такође да је и данашња варалица („блинкер“) направљена по узор на варалице којима се човек служио у давна времена.

МАРШАЛСКА ОСТРВА (МИКРОНЕЗИЈА)

— Варалица је начињена од љуштуре шкољке. Шиљак (удица) од полираног седефа. Удица је врло оштра и ефикасно се забада у вилице рибе. Додата кићанка од рашчешљаних влакана неке биљке служи као мамац. Дужина варалице 133 мм, ширина 65 мм.

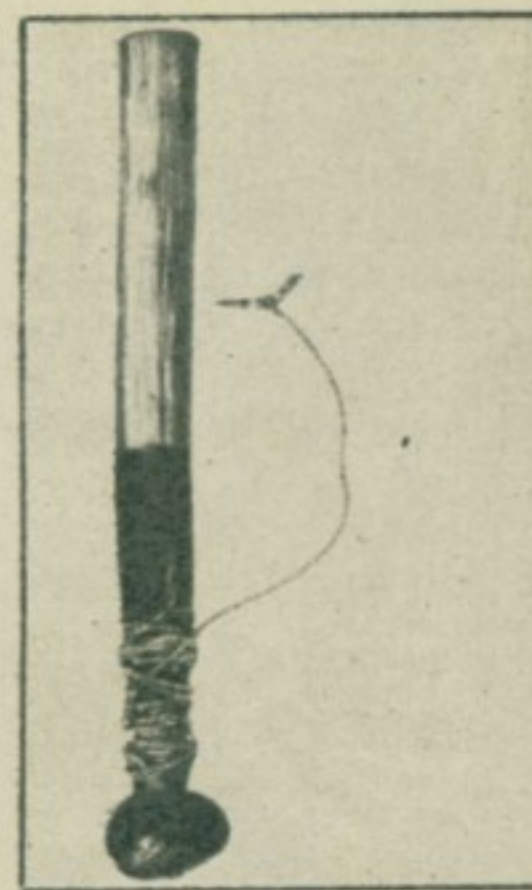

ЖИЛБЕРОВА ОСТРВА (МИКРОНЕЗИЈА) — Велика удица од дрвета за лов на ајкуле. Висина удице 254 мм, а ширина 179 мм.

ОСТРВА САНТА КРУЗ (МЕЛАНЕЗИЈА)

— Пловак од дрвета са углачаним камичком на доњем крају да би се држао усправно у води. На крају конца је удица од кости у облику крила. Део пловка који урања у воду обојен је црно. Сваки пловак носи посебан знак да би се знало ком риболовцу припада. Висина пловка 345 мм.

СОЛОМОНСКА ОСТРВА (МЕЛАНЕЗИЈА)

— Мала варалица за риболов. Тело варалице урађено је у облику рибе са концем везаним удицом од кости која се забада у вилицу рибе. Удица добија жељени облик када се кост загрева у врелом песку. Наизане ситне перле и рашчешљани крајеви конца имитирају инсекта и служе као мамац. Варалица је дуга 77 мм, а широка 27 мм.

ГОТСКИ СТИЛ У АРХИТЕКТУРИ ПРОДИРЕ У НАШЕ ПРИМОРЈЕ ИЗ ЈУЖНЕ ИТАЛИЈЕ ПОЧЕТНОМ 13. ВЕКА. МЕЋУТИМ, ДО ПУНОГ ПРОЦВАТА ГОТИКЕ У ДАЛМАЦИЈИ ДОЛАЗИ МНОГО КАСНИЈЕ, ТЕК ПОЛОВИНОМ 15. ВЕКА НАДА ВЕЋ ПОЧИЊЕ ДА СЕ ОСЕЋА И УТИЦАЈ РЕНЕСАНСЕ. УНОШЕЊЕ ГОТСКИХ ЕЛЕМЕНАТА У АРХИТЕКТУРУ КОНТИНЕНТАЛНИХ ГРАДОВА ПЛОД ЈЕ УТИЦАЈА НЕ САМО ПРИМОРСКИХ НЕИМАРА ВЕЋ И ГРАДИТЕЉА ИЗ СРЕДЊЕ ЕВРОПЕ.

ГОТИКА У ХРВА

Једна од најстаријих и најзначајнијих грађевина зиданих у готском стилу је катедрала у Загребу. На рушевинама старе базилике, коју су уништили Татари 1242. године, њу је почео да зида средином 13. века бискуп Тимотеј, и то у романском стилу. После његове смрти настављена је изградња, која је трајала до 16. века, али у готском стилу. У овом стилу су и оба звоника која су висока 105 метара. Данашњи изглед катедрала је добила након рестаурације у неоготском стилу после земљотреса 1880. године.

После тридесетогодишњих припрема у Шибенику је 1431. године почела да се гради катедрала св. Јакова. Поред основног готског концепта, на овој базилици с куполом и три апсиде преплићу се различити стилови и утицаји. Изградњу катедрале, која је трајала до 1536. године, започели су италијански мајстори: Бенино из Милана, Франческо ди Бакомо, Лоренцо Пинчино и Антонио ди Пиер-Паоло Бузато. Радове је преузео 1441. године домаћи неимар Јуриј Далматинац а после његове смрти Никола Фирентинац, мајстор одгајен у тосканском духу који је у грађевину унео и ренесансне елементе.

ТСКОЈ

Недалеко од катедрале у загребачком Горњем граду налази се још једна грађевина која садржи у себи готске елементе: то је црква св. Марка, коју је саградио Бела IV. Ова тро-бродна базилика саграђена је у 13. веку али је у 17. и 18. веку претрпела знатне измјене. Тако је добила и елементе барока (звоник). На њој се налази један од фигурално најбогатијих готских портала у Југославији.

У средњем веку често се догађало да нека грађевина почне да се гради у једном а заврши у другом стилу. Такав случај је и са катедралом у Трогиру која је започета у романском стилу али су на њој видни утицаји готике, ренесансе па чак и барока. Звоник трогирске катедрале рађен је скоро пуна два века: први спрат изградио је мајстор Матеј Гојковић у мирном и не много раскошном готском стилу, док је други спрат изграђен у кићеној готици. Последњи спрат звоника извео је Трифун Боканић у ренесансном стилу.

У готском стилу су осим катедрала зидане и стамбене зграде или су на њима уграђивани само карактеристични готски прозори, чиме се добијала богатија фасада. У Поречу је у овом стилу сазидао читав низ зграда.

Стариградски писац и властелин Петар Хекторовић подигао је на јужном градском бреду града Хвара „Тврдаљ“, малу али чврсту гврђаву у готском стилу. У средишњем делу фасаде Хекторовићеве палате истичу се високе трифоре. Пластика на трифорама ствара прави сплет финих облика сатканих од готских ребрастих лукова.

ДРЖИТЕ СЕ ЈОШ МАЛО!

КАДА ЈЕ МОТОР ОТКАЗАО И СКЕЛА СЕ НАГНУЛА УСТРАНУ, АЛЕН И ЏЕРИ СУ ПОМИСЛИЛИ ДА ИМ ЈЕ ДОШАО КРАЈ.

Сирене су престале да завијају када су се ватрогасна кола зауставила испред Чарлс Центра, најмодернијег облакодера у Балтимору, САД. На плочнику се већ окупила томила људи, жена и деце и у тишини, погледа управљеног увис, пратила драму која се одвијала у висини дванаестог спрата. Тамо су се два човека очајнички борила да се одрже на нагнутој скели чији су конопци неколико тренутака раније изненада попустили.

Ален Ламбертис, студент Универзитета Морган, прихватио се опасног посла перача прозора да би могао да настави школовање. Сада се горко кајао због тога, придржавајући свог друга Џерија Џексона и чекајући да им пожарне лестнице донесу спаше.

Али лестнице су биле прекратке! Ватрогасац на њиховом врху налазио се неколико метара испод скеле, довољно близу да им довикне коју реч охрабрења, али сувише далеко да их позове да скооче. Спаса није било, осим кроз најближи прозор, на коме се налазило несаломљиво стакло.

КАО ПРОЈЕКТИЛИ

Чарлс Центар, понос Балтимора, представљао је последњу реч грађитељске вештине. Да би систем вентилације и грејање одржавао вечно пролеће у згради, прозори су пројектовани да их је било немогуће отворити. А да неко не би, наслонивши се случајно, пао кроз

велика окна, наручена су несаломљива стакла дебљине 13 милиметара.

Тог јулског дана 1975. године Ален и Џери су спустили моторну скелу с крова облакодера и почели да перу прозоре. Али када су стигли до дванаестог спрата, покварио се електрични мотор и ужад на једној страни скеле одједном су се опустила. Два перача су неочекивано полетели на леву страну инстинктивно се хватајући за ограду, док је скела ударила нивоом о зид и опасно се клатила. Најзад се зауставила готово у усправном положају. Чувши тресак, пролазници су подигли поглед и спазили младиће како очајничким напорима покушавају да не склизну у понор.

Када су се мало прибрали од шока, пожурили су да исправе скелу, последњим снагама вукући конопце на левој страни. То им је делимично и пошло за руком: платформа је почела да се диже, али се ускоро зауставила, и даље нагнута. Ситуација ипак није била тако погубна као малочас. Ален и Џери су могли сада да се вежу сигурносним појасевима и да чекају спас.

Ватрогасци и полицајци одгђали су кратко саветовање. Одлучили су да разбију најближе окно, али се нису усуђивали да сами то учине. Добро су знали да би се парчад разлетела на све стране као смртоносни пројектили који би покосили многе пролазнике. Ова врста стакла, наиме, тежила је готово два грама по квадрат-

Младићи су висили над понором од дванаест спратова, а лестнице ватрогасних нола биле су сувише кратке.

ном сантиметру, а висина од дванаест спратова дала би крхотинама убитачно убрзање. Зато су одлучили да позову експерте, Харија Мориса и Карла Шона, стаклоресце који су једини могли да одлуче о судбини двојице перача.

И док је саветовање текло, на метар-два од њих, с друге стране стакла, Ламбертис и Џексон су са стрпљењем чекали исход. Бојали су се да направе било какав нагли покрет, јер је сваки трзај могао да откачи бубањ с намотаним конопцем и да скела као ђуле полети у дубину. Зато нису ни до-

зволили да их извуку натраг на кров.

СТАКЛОРЕСЦИ СУ РЕКЛИ: НЕ!

Морис и Шон су потврдили све стрепње присутних, рекавши да ова врста стакла обично експлодира у безброј парчића — ако се не разбије на одређеном месту и на одређени начин. Додали су да ће два перача прозора први страдати од оштрих крхотина и да због тога нема смисла уклањати само пролазнике са улице.

Зато су предложили нешто друго: да Ламбертис и Џексон споља разбију прозор, али тачно на месту које им они буду одредили. Полицајци су невољно прихватили такво решење, јер нису били нимало одушевљени идејом да из исте собе надгледају операцију спасавања.

После дужег премеравања прозора, Морис је најзад дијамантом обележио круг пречника двадесет сантиметара и дао знак двојици перача да почну споља да ударају у стакло. Претходно је на великом листу хартије исписао поруку и показао је двојици на скели: „Водите рачуна да ударате само на местима која вам прстом будем показивао. Ударајте снажно, али не прејакно. Срећно!“

Обилно се знојећи и смењујући у послу, Ламбертис и Џексон су дрвеном четком куцали по стаклу, сантиметар по сантиметар, пажљиво пратећи Морисов прст који је клизио по окну. Најзад, када су три пута направили пун круг по линији испртаној дијамантом, на стаклу је почела да се указује сребрнаста пукотина. Ударцем песнице у сребрни круг Ламбертис је, на дати знак, разбио окно. Тешко стакло, исечено тачно по линији, свалило се у собу и сви су могли да одахну.

Спавање је трајало тачно 45 минута, а само неколико секунди требало је двојици младића да се кроз направљени отвор увуку у собу и испуљени од страха и напора клону на под.

М. Р.

ГРАДОВИ И ЉУДИ: ТРЕБИЊЕ

У другој половини 19. века, пут за Мостар из Дубровника водио је као и данас преко Требиња, али је био тако лош да је коњаник ову удаљеност преваливао за четири дана јахања. Турци нису хтели да границу повежу с унутрашњошћу Херцеговине добрим друмовима, као што су то учинили аустријски инжењери просекавши диван пут од Дубровника до границе, јер су се бојали да ће „каури“, чим они искрче пут, довући топове и у-дарити по њима.

Требишница се прелазила чамцем који је превозио прво људе а затим коње. Пут од реке до града такође је био у жалосном стању. Руски историчар Александар Гилфердинг, који је 1837. године прошао кроз Босну, Херцеговину и Србију, овако описује свој улазак у Требиње: „Пут је овде био врло лош. Неочекивано и

ПОГИБЕ ЗБОГ ЛОШЕГ ДРУМА

на наше велико изненађење, указа се и комадић калдрме.

Заинтересован њеним поре-клом, добих овакав одговор: „Пут је овде и раније био до те мере лош, да је један Турчин сломио врат на њему. После тог случаја, његови синови, по

завету, калдрмисаше овај ко-мад“.

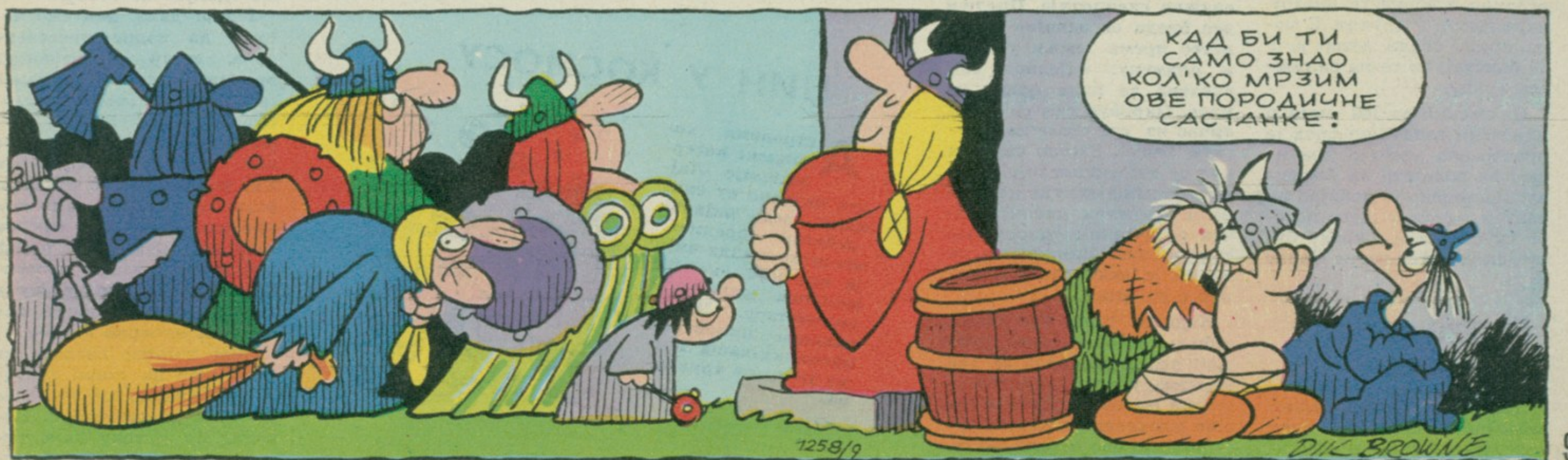
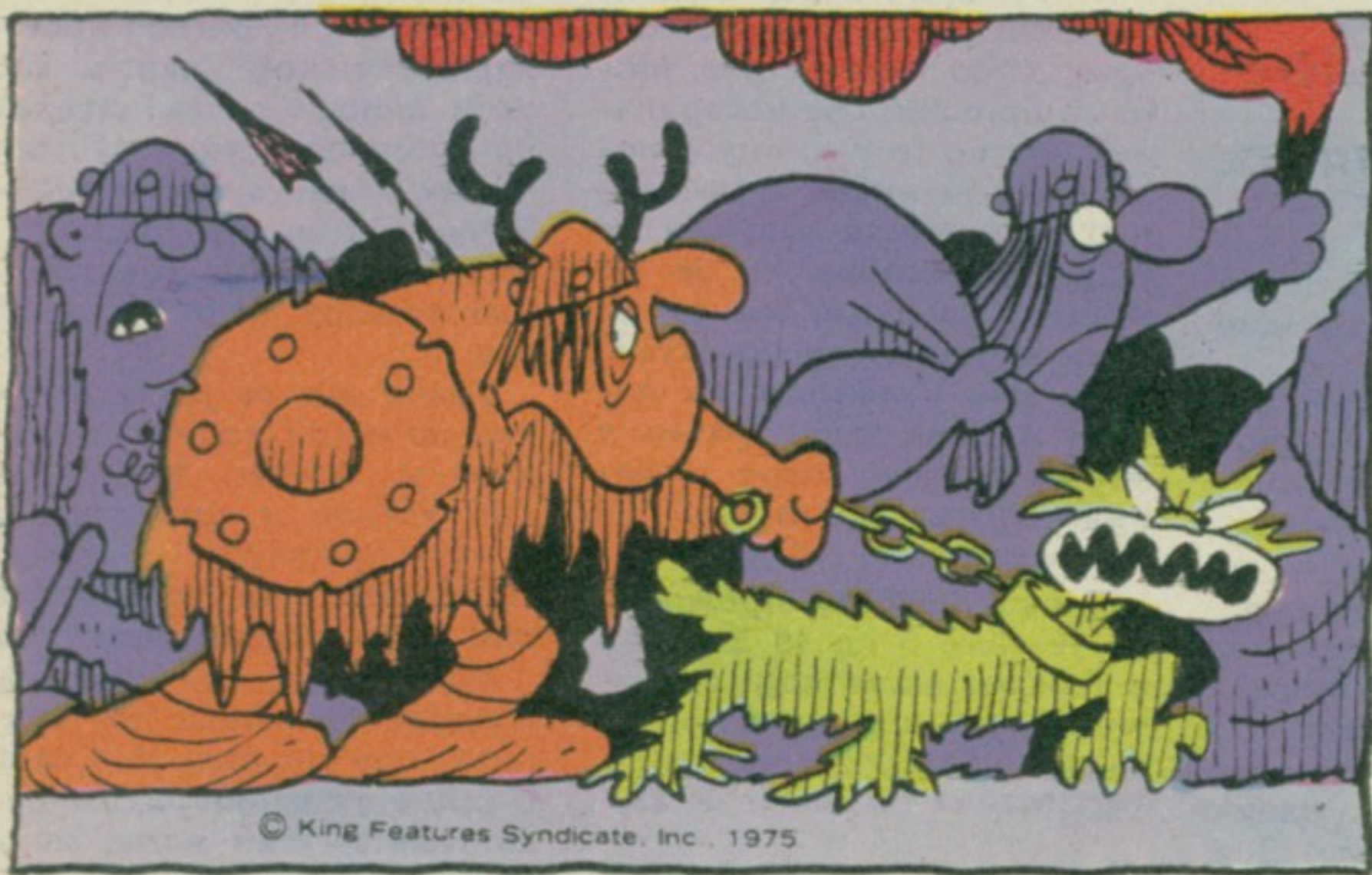
Посматран из даљине, гра-дић је у деветнаестом веку и-мао изглед издуженог насеља смештеног у подножју планин-ског гребена Гљива. Одвојене скупине кућа носе посебне на-

зиве и сматрају се насељима изван града. То су махале ко-је су се звале: Брегови, Царина, Горица, Град, Хрупјела, Кгш, Мостаћи, Полице, Варош и За-сад. У то доба, сам град је обухватао педесетак кућа које је опасивао већ полусрушен бедем са шанцем. На многим местима куће у граду су биле повезане прелазима преко ус-ких улица. Ван градских зиди-на налазила се чаршија са око 70 дућана.

Требиње помиње византиј-ски цар Константин Порфиго-гент у десетом столећу. Али Требињски град, онакав какав је данас, настао је почетком 18. века. За његов тадашњи раз-витак највише заслуга има Осман-паша, оснивач породице Ресулбеговића која је владала овим делом Херцеговине. Ша-нац око града постојао је све до 1910. године када је де-лимично засут, а нестао је конач-но 1932. године.

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

Од страшне експлозије чинило ми се да ми је нено главу откинуо с рамена.

Дирижабл у пламену

Огромна сребрнаста цигара њловила је небом док је шесћ моћних мотора сиварало ужасну буку. Наједном је бањфени језик лизнуо омошач брода и шренушак касније све се ђрешворило у ѓламени ѓакао.

Чарлс Ејр и данас понекад прошећа обалом реке Хамбер која протиче кроз Хал. И увек се тада сети догађаја од пре 50 и више година када је пламена лопта падала с неба право на њега а он у силном страху бежао колико га ноге носе. Памтим и датум, чак и час: 24. август 1921. године у 5.30 по подне, када је изнад себе зачуо шум машине. Подигао је по глед и видео највећи дирижабл на свету, налик на огромну сребрасту цигару, како плови ваздухом. С мора према обали летео је Р 38 блистајући се на залазећем сунцу.

На висини од 300 метара циноески ваздушни брод је проверавао уређаје пре но што ће полетети за Америку. Постепено је добијао вишину и његових шест мотора су стварали ужасну буку док је летео изнад Чарлс Ејра.

Колико га ноге носе

Човек је стајао задивљен, забачене главе, гледајући дирижабл. Сунце се одбијало од прозора највеће гон-

доле која га је подсећала на трамвај. Мали набор појавио се изненада на огромној цигари а тренутак потом пред Барлсовим запрепашћеним очима пламени језик избл из унутрашњости и захвати пламени омотач ваздушне лађе.

— Био сам паралисан од страха и нетремице гледао како ватра гута предњи део цигарине и претвара га у пламени пакао — прича Чарлс Ејр, једини очевидца несреће. Затим се зачула снажна експлозија. Предњи део брода се одвојио и полетео према земљи у диму и пламену: одједном сам схватио да пада право на мене. Окренуо сам се и потрчао из све снаге да побегнем смрти. Застао сам тек кад су две експлозије једна за другом одјекнуле иза мене а тренутак касније бачен ваздушним ударом пао сам на тле. Чинило ми се да ми је неко главу откинуо с рамена.

Када је Чарлс Ејр дошао себи и устао са земље, предњи део дирижабла се већ налазио у води и ватра је гутала његове остатке. Страшно пуцкетање пламена загушило је све остале звуке. Подигао је поглед и угледао

у ваздуху задњи део дирижабла који је споро падао у воду.

— Видео сам и људе, мале као мраве, како се чврсто држе за металну конструкцију поцепаног ваздушног брода. А затим су се на небу забелела три падебрана. Један за другим постали су у ужасном пламену који је прекрио воду.

Чарлс Ејр је свратио поглед на драму која се одвијала у близини обале. Два човека су узалудно поку-

шавала да се ишчупају из блата стојећи у води до појаса. Имали су срећу да падну на меки песак тренутак пре него што се суновратио и други део дирижабла. Је дан малени чамац је допловио до њих и они су били спасени. Али плима је долазила свом силином и давила несрећнике затворене у гондоли. Време је пролазило док сам чекао да стигне помоћ. Најзад су се први људи појавили трчећи. Али већ је било касно. Пламенови над водом су се полако гасили остављајући за собом слаби дим.

У светлости рефлектора

— Помогao сам да гурнемо у воду велики и тешки чамац и с другима пошао у потрагу за преживелим — сећа се Чарлс Ејр. — Било ми је само 20 година и ужасно сам се осећао при погледу на изгореле остатке брода и угљенисане лешеве међу њима. Затим смо се вратили на обалу.

Тамо их је сачекао амерички ваздухопловни официр (био је то Ричард Берд, који ће касније постати адмирал и поларни истраживач) и затражио да му помогну да прикупи логинуле. Берд се укрцао са групом америчких авијатичара и потрага је поново почела. Када је нао мрак сцена је постала језива: посада је у светлости ружичастих рефлектора претраживала олупину ваздухопловног брода и извлачила лешеве из воде.

— Ричард Берд нам је тада рекао: „Очи целог света су сада упрте у нас. Морамо пронаћи све настрадале!“ Остао је у чамцу с нама све док нисмо и последњег несрећника извели из воде. Препознао га је по прстену на руци: био је то текли његов добар пријатељ. Тело смо положили на палубу а Берд је са сузама у очима скинуо капут и покрио друга. Затим смо се упутили према обали.

У овој несрећи преживело је само 5 од 49 Енглеца и Американаца који су сачињавали посаду највећег ваздушног брода на свету, дирижабла названог Р 38.

ЏИН У КОСМОСУ

Астрономи холандске опсерваторије Лајден недавно су снимили досад највећи небески предмет: мноштво звезда чији је пречник око 180 милиона милијарди километара. Према оваквом циноеском пречнику наша Земља је права труклица.

Ста

Стигао сам у Банџа планине у јужном Квинсленду (Аустралија) у логор дрвосеча. Кад су ме распоређивали на рад, и запитао: „Ко ће ми бити другар?“. „Стари Намфор“ — одговорио је предрадник. „Тешко ћеш изаћи с њим на крај — остаћеш месец или два, али не више. С Намфором нико дуже није успео да издржи“.

Нашао сам старог и поздравно се. Он је само нешто промрмљао и одвео ме право на радилиште. „Држи је чврсто“, рекао је утрпавши ми у руке тестеру. Сваки пут кад би повукао за ручку према себи, зупци би се дубоко зарили у дебло а мени се чинило да ће ми ишчупати руке из рамена. Био је двапут старији од мене, а вероватно толико и снажнији.

Без обзира колико сам хипро вукао ручицу тестере, Стари Намфор је био бржи. Тестера се муњеви-то кретала и пролазила кроз дебели бор као кроз сир. Затим смо прешли на друго дрво не предахнувши. Ускоро је туце борове лежало око нас.

ГДЕ ЈЕ СМОТУЉАН?

Старац је ретко проговарао покоју реч и сви моји напори да га наведем на разговор остали су узалудни. Уместо одговора обично би нешто промрмљао и још снажније повукао тестеру, и то је било све.

Увече сам се једва довукао до наше колибе и сручио у кревет. А сутадан смо устали у цик зоре и љутке прогутали доручак. Наставили смо да обрађујемо стабла још брже него јуче.

Трајало је то данима. Прошле су ваљда две седмице пре но што је Стари Намфор успорио ритам рада тако да сам могао мало да предахнем, али је и даље одбијао да говори.

Једног дана, док смо чекали да падне пресечено дрво, ветар је изненада променио правац и занео га неочекивано у страну. Старац није успео на време да се склони. Лежао је под дрветом беспомоћан али не и озбиљно оштећен: једна грана му је само пригњечила ногу. Али чак и тада није повикао у помоћ већ је само нешто прогутао. Одсекао сам чврсту и дебелу грану и њоме као полугом померио стабло.

Овај догађај изгледа да је утицао на старо гунђало. Раскравио се и почео са мном да разговара. Понекад би у току дана рекао и две реченице. А јед-

ари намћор

ном, кад сам испричао неки виц, чак је и у смех праснуо.

Ускоро смо почели заједно да силазимо у оближње насеље на пиво. Остале дрвосече су се згледале у чуду и вртеле главом. А Стари Намћор је и даље био штедљив на речима и ником није много веровао па чак ни мени. Кадгод бисмо кренули на пиво, он је стављао новац у задњи џеп панталона а затим поклопац пажљиво причврстио с две прибадаче. Нико никад није имао намеру да га покраде, али старац је волео да се осигура.

Једне вечери, кад смо се вратили у колибу, старац је извадио остатак новца, у смотуљку је било око 30 фунти, да га као обично сакрије у мешину за воду. Неколико дана касније Старом Намћору је затребао новац да нешто купи и он се машио мешине. Али ни тамо, нити на другом месту у колиби није било смотуљка. Подозриво ме је запитао да ли сам „случајно“ негде видео његове паре. „Не, нисам“ — зачуђено сам га погледао.

Сада је старац показао своју праву сумњичаву природу. Само он и ја смо знали за место где се налазио новац, а осим нас нико није улазио у колибу.

Није ме у лице оптужио да сам лопов, али је ипак мислио да сам узео новац.

НОВЧАНИЦЕ НА ЗИДУ

Поново се као пуж завукао у своју љуштуру и заћутао. Наши вечери изласци на пиво су престали, а другарство које је почело последњих месеци да се рађа међу нама као да је испарело заједно са паром. Стари Намћор је ћутао и радио као машина и на моја питања одговарао само неразговорним гунђањем.

Најзад ми је прекипело: једног јутра сам покупио своје ствари, сматрао ћебе и пребацивши ранац и пушку преко рамена рекао му збогом. Намћор ништа није одговорио. Махао сам му док сам се удаљавао чистином, а он је окренуо леђа и ушао у колибу. Горчина ми је испунила срце.

Скинуо сам пушку с рамена и опалио један метак у ваздух, какав је ред кад се дрвосече растају. Обично његов другар, у знак поздрава, одврати плућем, али ја нисам очекивао да ће Стари Намћор учинити тако нешто.

Па ипак, у њему се изгледа побудила савест због понашања последњих неколико недеља. Зграбио је

Старац није успео на време да се склони и дрво је пало преко њега

Сузе су му цуриле низ лице док ме је очојнички гралио: — Опрости, Херб, опрости! — понављао је безброј пута.

пушку са зида у намери да отпоздрави, и одједном су се по колиби разлетеле новчанице. Оне вечери, прилично пијан, уместо да остави новац у мешину, ставио га је између кундака и зида.

Био сам удаљен од колибе већ готово километар, кад сам зачуо брзу палбу и изненађен набројао пет пуцњева. То је значило да је Стари Намћор у невољи и ја сам пожурио натраг. Срећом смо се на пола пута јер је старац трчао као младић држећи у руци смотуљак новчаница. Сузе су му цуриле низ лице док ме је грлио.

— Опрости ми Херб, опрости, ако можеш! — понављао је безброј пута стискајући ме на груди.

— Све је у реду, стари — одговорио сам му. — Свако може да погрешни.

Растали смо се као пријатељи којима је лакнуло што су се помирили.

КО ЈЕ ОТКРИО АМЕРИКУ — МАДОК ИЛИ КОЛУМБО?

Једног летњег дана 1670. године неколико уморних путника клатило се у дрвеним колима која су споро одмицала утабаном земљом. Били су то свештеници, и сви Велшани, одавно досељени у Америку. Најстарији међу њима био је жупник Џонс.

Јоршке цркве Морган Џонс. Путовали су у Вирџинију после посете неким црквама у Северној Каролини. Целим путем свештенике су пратили прашина и сунце. Али они су стрпљиво подносили све невоље.

Највећа невоља, међутим, задесила је Велшане

трећег дана путовања: у једном клинцу пали су Индијанцима у руке! Непријатељски расположење Индијанци већали су кратко и брзо и донели одлуку да побију затворенике. Један од поглавица пришао је жупнику Џонсу и упрво прет у њега.

— Бели људи умрети! — рекао је оштро на енглеском.

Жупник се стресе. Страх га је пресекао. Неколико тренутака је гледао поглавицу право у очи, а онда је оборио главу и клонуло промрљао на свом материјем, велшким језику: како да му објасним да смо им пријатељи!

Окренуо се и пошао да седне на оближњи камен. Ноге га нису више држале. Није приметио да се поглавица тргао после његових речи.

— Ти, стати! — Зауставио га је поглавичин глас.

На запрепашћење жуп-

ника Џонса рекао је то на исквареном велшком језику. Тражио је да му жупник објасни одакле зна „индијански језик“, а онда су Индијанци поново већали и донели нову одлуку: Велшани су слободни јер говоре њиховим језиком!

Овај догађај послужио је као основ неким научницима, који се у новије време баве проучавањем насељавања Америке, за тврђу да Америку није открио Кристифор Колумбо него велшки принц Медок, и то читавих 300 година пре Колумба!

Они тврде да се Медок, сит ратова у својој земљи, отиснуо на Атлантук на малом дрвеном броду са четвртастом катарком и случајно допловио до обале Америке. После неколико недеља, када је видео да су услови за живот веома добри, вратио се у Велс, обавестио о свом открићу сународнике и са великом групом

Велшана поново се отиснуо у Америку.

По доласку у Америку Мадокови Велшани основали су своја насеља. Неки су прихватили индијански начин живота, а многи се потпуно стопили с њима. Свој племену дали су назив Мандани. У додиру са правим Индијанцима примили су њихов језик, а свој доста заборавили.

Велшки „Индијанци“ су живели у правом насељу, у брвнарама поређаним дуж улице. За лов нису марили, већ су гајили кукуруз, воће и поврће.

Већина података о велшким „Индијанцима“ потиче из времена од 1750. до 1770. године. Међутим, опипљивих доказа о њиховом постојању — нема. За сада је теорија о Мадоку и његовим Велшанима више претпоставка. Да ли ипак у свему томе има неке истине, остаје тек да се утврди.

После већања Индијанци су одлучили да ослободе Велшане — јер говоре њиховим језиком

СВЕТСКА ЧУДА

СУЕЦ - КАНАЛ

1 **ТО ЈЕ ЗАБЛУДА** — Суецки канал, то „осмо светско чудо“ како га неки називају, који повезује луку Суец на Црвеном мору са Порт Саидом на обали Средоземља, прокопан је на најужем делу копнене превлаке која спаја два континента: Африку и Азију. Дугачак око 161 км, канал пролази кроз Балахова језера, затим Тимзахово и, најзад, Велико и Мало горко језеро. Могућност прокопавања канала који би повезао Црвено и Средоземно море разматрана је у Француској

још у 17. и 18. веку. Међутим, изградњи се није приступило јер се мислило да непремостиву препреку представља разлика у нивоима два мора. Чак је и инжењер Лепер, који је по Наполеоновом наређењу испитивао могућности изградње, страховао од последица које би настале спајањем Средоземног и Црвеног мора. Тек је Линан Белфон 1853. године успео да разбије ту заблуду и докаже да је разлика у нивоима тако мала да не представља сметњу.

2

ИЗ ГРЧКИХ ЗАПИСА — На идеју о прокопавању канала између Црвеног и Средоземног мора дошао је, много пре Француза, египатски фараон Рамзес II (владао од 1317—1251. године пре н. е.). Стари водени пут који је повезивао један огранак делте Нила са Црвеним морем спомињу у својим записима и грчки историчари Херодот и Страбон под именом „Канал фараона“. Пошто је канал пролазио кроз подручје пустиње, често је затрпан песком због чега је морао неколико пута да се реконструише, последњи пут за време владавине персијског цара Дарија I (6. век пре н.е.)

3

ДИПЛОМАТА ГРАДИТЕЉ — Остваривању замисли о прокопавању Суеца приступио је 1859. године француски дипломата Фердинанд Лесепс. Искористивши своје пријатељство са египатским вицекраљем Саид-пашом, он је још 1856. године добио одобрење за оснивање Суецке компаније. Осим тога, успео је да склопи и врло повољан уговор према којем је Канал по завршетку радова гређало да буде предат компанији на коришћење за период од 99 година под једним условом — да се каирском двору сваке године исплаћује 15% укупног прихода.

АЛ ФАРАОНА

4 **ЧЕСТИТКА КАО УПОЗОРЕЊЕ** — Када је 17. новембра 1869. године, након свечаног отварања, Суецким каналом запловио први конвој од 80 бродова на челу с француском јахтом „Орао“, Фердинанд Лесепс је између бројних честитки примио и једну која се завршавала реченицом: „Пројектовали сте бојно поље“. Време је показало да је то тачно, јер Суец је постао повод не само дипломатским интригама него и војним интервенцијама.

5 **„АИДА“ ЗА ГОДИШЊИЦУ** — За прву годишњицу Суецког канала, нови вицекраљ Исмаил-паша наредио је да се сазида зграда у којој ће се извести за ту прилику наручена опера. Била је то „Аида“ Ђузепе Вердија. Испразнивши тиме државну касу, Исмаил-паша је одлучио да египатске акције у Суецкој компанији прода Енглезима. Године 1882. године они су окупирали Египат и преузели и потпуну контролу над Суецким каналом.

6 **БОЈНО ПОЉЕ** — У другом светском рату Суецки канал покушавају да освоје и Немци али бивају поражеги 1942. године код Ел Аламеина. На египатски захтев, британске трупе напуштају Египат у периоду 1954–56. године. Године 1956. египатска влада национализује Канал што доводи до тројне агресије Енглеске, Француске и Израела. Одлуком ОУН агресори се повлаче. Међутим, јуна 1967. године Израел напада Египат и осваја источну обалу Канала који услед ратних операција бива онеспособљен за пловидбу.

7 **ЗАРОБЉЕНИ БРОДОВИ** — Египћанима није преостало ништа друго него да затворе канал. У том тренутку у њему се налазило 14 бродова који ће ту остати заробљени све док, после седам година преговора прекиданих оружаним нападима, канал није 5. јуна 1975. године поново отворен. Радови на рашчишћавању канала трајали су годину и по дана: за то време из њега је извађено око 750.000 мина! Данас, Суецким каналом, широким око 150 метара, плове сви бродови света изузев оних који на својим јарболима носе израелску заставу.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

Осмог јула 1972. године, наша подморница на атомски погон мирно је пловила под водом. Налазили смо се на Пацифику, на уобичајеном крстарењу. Сваки члан посаде обављао је послове за које је био задужен.

Време је споро протицало. Уосталом, откако сам дошао на подморницу, оно никад није брже ни текло, јер се на њој ништа узбудљиво није догађало. Зато сам био изненађен када сам поподне тога дана осетио да се нагло спуштамо у дубину и мењамо правац кретања. Нешто касније преко звучника

ПИЛОТУ МОРУ

КАПЕТАН ЈЕ НАРЕДИО ДА ПОДМОРНИЦА ИЗРОНИ УСРЕД ОЛУЈЕ. НИКО НИЈЕ ВЕРОВАО ДА ЋЕМО ПО ТАКВОМ ВРЕМЕНУ УСПЕТИ ДА СПАСЕМО ПОСАДУ АВИОНА.

Човек у чамцу везао је крај унета око себе и дао руком знак да повучемо.

смо добили обавештење од капетана:

— У близини острва Гуам срушио се авион Б-52 нашег ратног ваздухопловства. Посада се спасла искакањем, али је пала у море. На несрећу, у том делу Пацифика бесни олуја. Морамо да одемо на место удеса и спасемо пилоте. Наравно, ако су успели да се одрже на води. У помоћ стиже још једна подморница. То је све!

УРЛАЊЕ ВЕТРА И МОРА

Био сам запањен одлуком зато што је наша подморница, иначе окретна под водом, на површини једва испловљавала из луке када је требало извршити сложеније маневрисање! Никако ми није било јасно како ће капетан ову грдосију дугачку 90 метара усмерити по лошем времену у разним правцима и, уопште, усред олује одржавати на води!

И само извлачење унесрећених из мора на палубу подморнице био

је проблем. Стварали су га својом дужином и величином стабилизатори на командном торњу: штрчали су преко ивице палубе и тиме нам отежали спасавање, јер једино место на палуби на којем смо могли да прихватимо посаду срушеног ависна било је оно у близини торња. Морали смо да радимо привезани за њега да нас таласи не би одвукли у море. Веровао сам да смо се прихватили немогућег!

На место несреће стигли смо око једанаест увече. Моје сумње су се обистиниле чим је подморница изронила. Јак ветар ју је снажно уздрмао па смо морали одмах да заронимо. Међутим, капетан није хтео да одустане. Одлучио је да под водом сачека зору, у нади да ће ветар мало ослабити. Педесетак километара од нас појавила се друга подморница. И она је морала да зарони.

Ноћ је за пострадале била, вероватно, најдужа у њиховом животу. Додуше, свако од њих искочио је из авиона с пакетом у којем је био гумени чамцац и који се активирањем сам пунио ваздухом. Пилоти су били мокри и промрзли до костију, а урлање ветра и мора, мрак и зебња да ће следећи талас бити

онај кобни, мора да су одузимали сваку наду за спас.

У току ноћи време се незнатно смирило. На нашој подморници

нико ока није склопио. Знали смо шта се догађа са онима напољу. У свануће, подморница је изронила. Таласи су је љуљали, али је ипак некако одржавала стабилност. Трагали смо за гуменим чамцима и тек око осам ујутро угледали један. Пилот нам је из чамца очајнички махао рукама.

ВЕЗАНИ КОНОПЦИМА

Нисмо смели да се исувише приближимо чамцу јер је талас могао да га баца на подморницу и човек погине. Добацили смо му конопца. Страдалник га је шчепао тек после неколико покушаја. Преварили смо се да ћемо чамцац лако привући подморници: таласи то нису дозвољавали!

Покушали смо да то учинимо „пецаљком“. Пецаљка је, у ствари, била хидраулична катарка са лежиштем у унутрашњости подморнице. Развлачила се као радио-антена на аутомобилу или ватрогасне лестве. Протурили смо је кроз отвор на торњу, за њен крај привезали јако уже и хитнули га промрзлом пилоту.

Морали смо да радимо везани конопцима за торан. Киша, коју је ветар завијајући носио, добовала је по нама као град.

Пилот у чамцу чврсто је везао крај ужета око себе и дао нам руком знак да га почнемо привлачити. Они у унутрашњости подморнице пажљиво су почели да „скупљају“ катарку. Увлачећи се у своје лежиште, она је вукла и уже за које се држао пилот. Прихватили смо га на палуби, сачекали да се мало одмори и дође к себи, а онда степеник по степеник кренули уз лестве до отвора на врху торња. Кад смо се обрели у подморници, пилот се без речи срушио на под.

Уз помоћ авиона, који је у међувремену стигао и надгледајући околину откривао остале чамце, друга подморница је успела да спасе преостале пилоте. На Гуам смо стигли уморни али задовољни што смо обавили задатак који нам је изгледао неизводљив.

Н. В.

ЦРТИЦЕ ИЗ ИСТОРИЈЕ ЦАРИЊЕЊЕ ОД ОКА

3 а време турске владавине у нашој земљи био је обичај да се наплаћивање царинских дажбина издаје под закуп. Због тога су царинице на границама турске државе сваке године мењали власнике.

У другој половини 19. века, на пример, босанско-херцеговачке царинице закупила је нека турска компанија а затим их препродала разним ситним закупцима. Од царина се у Босни и Херцеговини купац није могао да обогати јер је промет, због неразвијене трговине, био врло мали. Осим тога, највећи део робе која прелази границу био је власништво аустројских поданика, а од њих царинице нису смели много да

наплаћују. Штавише тада моћна Аустрија успела је да снизи тарифе за неке врсте робе коју је увозила преко босанско-херцеговачке границе. Царинице то нису на време сазнале и наплаћивали су дажбине по старом, па су се Аустријанци наљутили и поднели захтев да им се врати преко 100.000 форинти. Закупци царина и турска влада морали су да тај износ исплате у целости.

Иначе, цариницама у Босни и Херцеговини биле су потпуно одрешене руке у наплаћивању дажбина, како на граници тако и у унутрашњости земље, затим између појединих турских области и при уласку у градове.

ШПИЈУНСКА КАМЕРА

УМЕСТО ДУГМЕТА

Неопходан део опреме сваког шпијуна је и — минијатурна фото-камера. Намена овог апарата, налик на дечју играчку, разноврсне су: служи за снимање људи, зграда аутомобила у покрету, тајних планова који обилују стотинама ситних детаља. Шпијунске камере, права ремек-дела прецизности, тако су малих димензија да могу да стану у стиснуту песницу, мали упаљач, футролу ружа за усне или чак да замене дугме на капуту. Мењање касете с филмовима, који обично садрже по 50 снимака, може се обавити у делићу секунде.

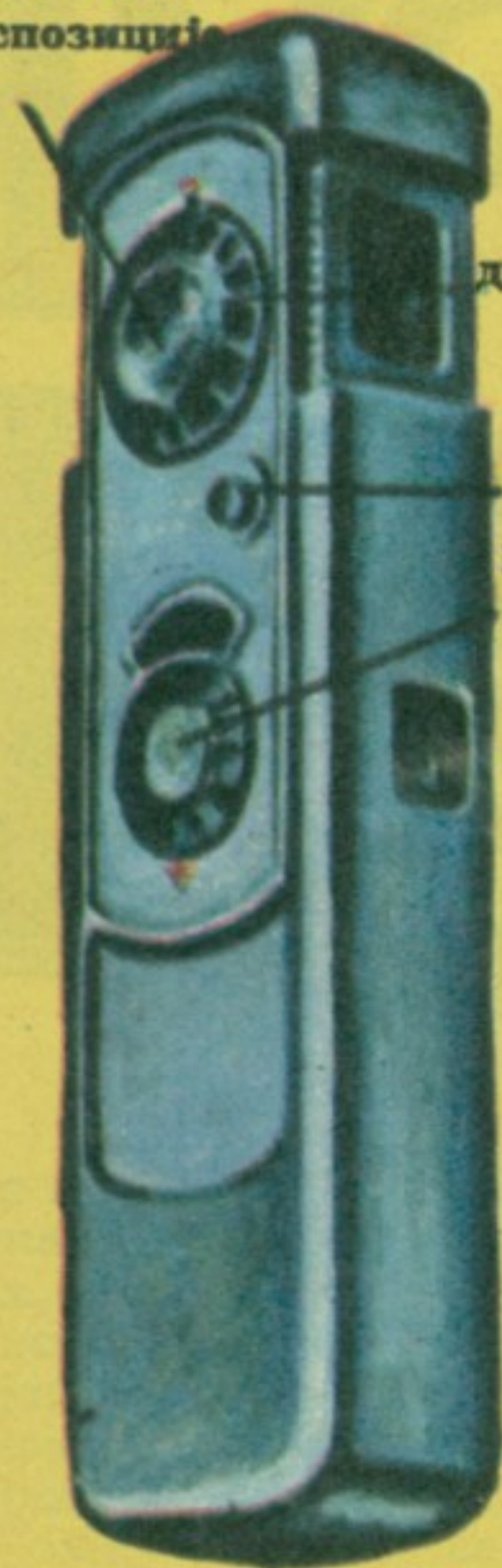

Шпијунске камере имају велико видно поље и опремљене су специјалним објективима који омогућавају да се жељени предмети снима са удаљености од само 20 сантиметара.

Због кратке експозиције шпијунске камере успешно се користе за снимање објеката који се брзо крећу, на пример авиона у лету.

регулатор
експозиције

дурбин

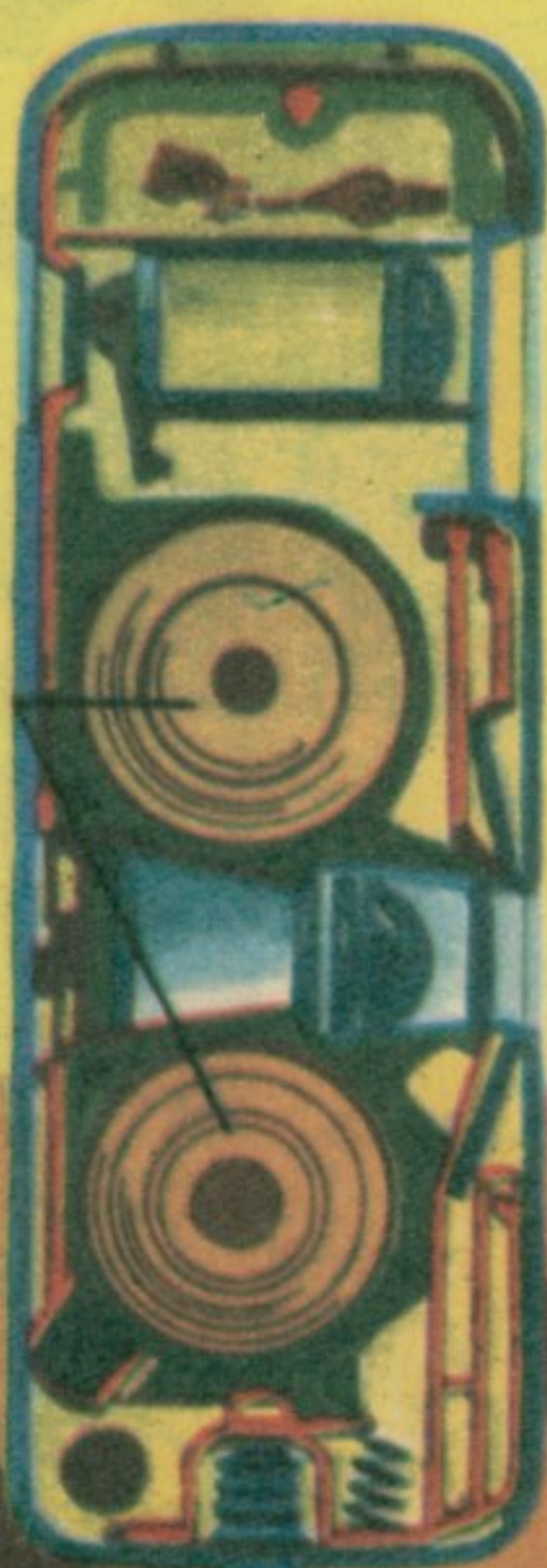
поклопац

регулатор

жижне даљине

касете с филмовима

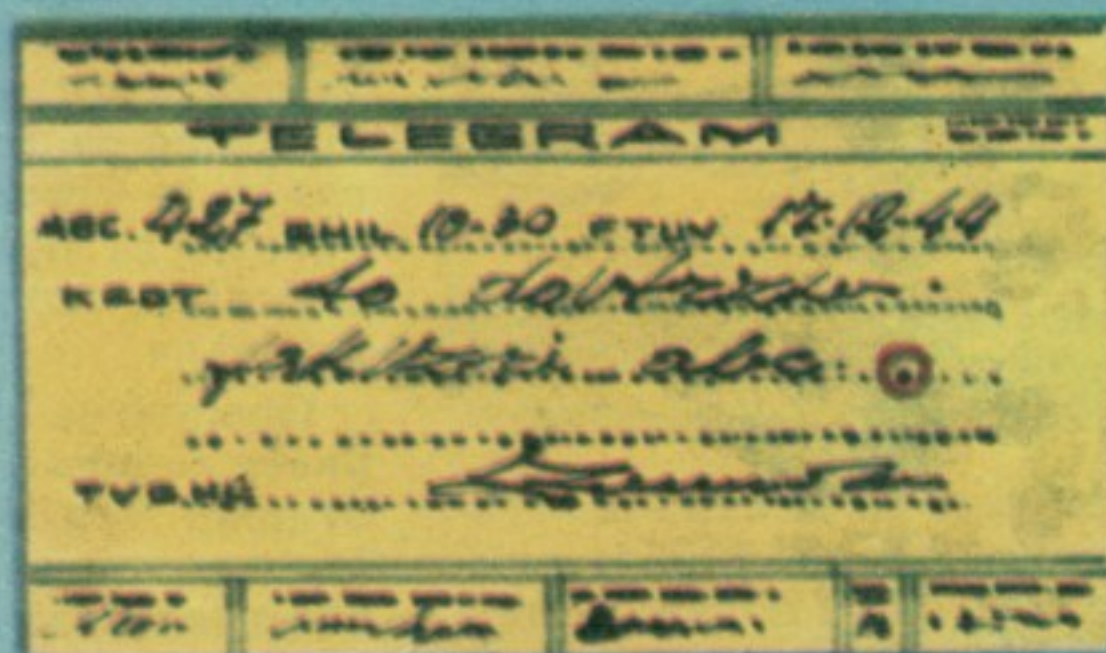
објектив

Трајање експозиције (излагање филма светлости) код ултрамини камера иде од пола секунде па до хиљади-тог дела секунде. Већина модела има уграђене светлосне ре који омогућају најбољу експозицију.

На снимку који је начињен специјалном мини-камером увећан осамнаест пута могу сасвим јасно да се виде многе техничке појединости.

На слици је приказан факсимил једног таквог телеграма са заокруженом микротачком. Једна микротачка може да садржи и 250 редова текста са по 60 словних знакова.

Мини-камерама снимају се и такозване микротачке, заправо шифроване поруке и извештаји који се обично налазе на телеграмима.

Опово кратко лето

МАЛО МЕСТО НА НОВОМ ЗЕЛАНДУ БИЛО ЈЕ ПРЕТЕСНО ДА ПРУНИ
ГОСТОПРИМСТВО РАДОЗНАЦИМА КОЈИ СУ ДОПАЗИЛИ ДА ВИДЕ ЧУ-
ДО ОД ДЕЛФИНА.

Сигуран сам да је до лета 1955. године мало ко чуо за Опонони, мало село на северу Новог Зеланда. Четрдесетак кућа, једна трошна кафана, нахерена продавница мешовите робе, пошта оклепана од дасака, стари, дотрајали мол за пристајање бараки, домороци Маори, понеки Европљани пензионери, море, тишина и... то је био Опонони.

А управо та тишина у коју, када нема ни дашка ветра, природа и људи чудно утону под теретом жарког сунца, било је оно што ми је требало. Месец дана одмора овде значило је побећи од снимања документарних филмова, од чега сам иначе живео, камера, различитих каблова, људи. Од једног рибара из најмио сам кућицу и приону на остварење своје давнашње жеље — писање романа.

ДОШАО И ОСТАО

Једног дана док сам тумарао околином приметио

расположени према људима и да воле да се играју. Али, ипак, свака животиња на колико била наклоњена људима, увек је опрезна. Овај делфин, међутим, није показивао никакв страх. Мирно се љуљикао на води поред барке и уживао док му је један Маор бродском метлом чистио леђа! Штавише, у једном тренутку се окренуо као да је тражио да му се и трбух доведе „у ред“. Био сам изненађен понашањем делфина.

Сутрадан, пробудио сам се касно ујутро и зачуо грају. На брзину сам навукао панталоне и мајицу и сишао до обале. Тамо сам имао шта и да видим: цело село, и старо и младо, било је у мору. Брчкали су се смејали, нешто тражили по води... Пажљиво сам се загледао у успенушало море и угледао делфина који је јуче доплвио за барком. Пливао је између људи, ронио, мотао им се око ногу, умиљавао. Уживао је у игри, баш као и ја у приказу.

Дани су пролазили а делфин није показивао никакву жељу да оде. О-

Истински сам био тужан када је дошао последњи дан мог одмора. Та драга и мила животиња била ми је прирасла за срце. Вратио сам се на посао нерасположен. Поново сам морао да се прихватим камере, да се саплићем о каблове, читам сценарија...

НАЈЛЕПШЕ НАРЕЂЕЊЕ

Прича о делфину из Опононија допрла је до штампе, и у мало село прво су похрлили новинари и сниматељи, а затим и туристи. Стизали су из Аустралије, па и Америке да виде ово чудо. Стогине, хиљаде њих. Славали су у шаторима, колима, где су стигли.

Убрзо сам се у селу обрео и ја са сниматељском екипом. То је било наређење мог директора, најлепше које сам од њега икад добио. Био сам срећан што ћу опет видети Опа. Када сам загазио у море препознао ме је. Весело се праћкао, пливао ми око ногу, радовао се.

Туристи су и даље долазили у несмањеном броју. Домороци су имали користи од њих јер су им продавали сувенире и тако зарађивали новац. Међутим, временом су све теже подносили толики прилив људи који су им неповратно однели мир и спокојство. Видели су да Опонони није више као некад и да мир могу повратити само ако делфин оде. Опонони није хтео, он једноставно није умео да се одрекне љубави према људима.

Само дан након мог одласка нашли су та мртвог, заглављеног међу стењем. Причало се, мада није могло да се утврди ко је учинио, да га је неколико до мсродаца, ноћу ту намерно сатерало.

Прошло је од тада дванаест година. Поново сам отишао у Опонони. Село је било мирно а таласи су лењо заплускивали обалу. Ипак, нешто је било измењено. Стара кафана је изгорела и наместо ње саграђена велика зграда. А у центру села, уздизала се скулптура — делфина и дечака. Био је то гроб Опа. Засут цвећем.

Н. В.

Године 1938, у време гангстерских обрачуна у чикашком подzemљу и златног доба цеза, појавио се у Америци у великој мери измишљен роман Дороти Бејкер „Млади с трубом“. Већ тада Бикс Бејдербек је био легенда из најбољих дана правог цеза а његове плоче продавале су се у великом броју. Љубитељи цеза обожавали су га као да је жив. Међутим, иако је роман, а касније и истоимени филм с Кирком Дагласом у главној улози, доживео велики успех у целом свету, све то није било тако узбудљиво, лепо и тужно као стварни живот Бикса Бејдербека, младића о којем говоре романи и филм.

МУЗИКА НА ПАРУ

— Бикс је живео само 28 година, али је постао легендаран још пре смрти — оца се Бери Уланов, један од најбољих познавалаца цеза. — Било је нешто чаробно у његовој малој труби, у оном ситном округ-

Над је чуо трубу занесеног младића, Луис Армстронг је сео и заплакао.

МЛАДИ СТРУБ

У неописивој шучи зачули су се и револверски џуцњи, али Бикс Бејдербек насмехује се да свира.

лом лицу, у племенитом звуку инструмента и њихових композиција...

Бикс Бејдербек рођен је 1903. у малом месту Давенпорт, у Ајови, у немачко-америчкој породици. Његова мајка свирала је клавир и оргуље, а сестра клавир. Бикс је учио да свира клавир и његови родитељи гајили су наду да ће постати концертни пијанист. Он је, међутим, желео друго. Као дечак често је потајно одлазио да слуша оркестар свог ујака-коњетисте, а онда купује трубу и свира, кријући то од родитеља. Иначе, био је расејан, тих и замисљен дечак, сем кад би свирао. Имао је још је-

дну забаву — крадом се пео на излетнички брод „Капитол“ и пуштао пару на „калиопу“, необичном музичком инструменту од низа парних пиштаљки. Свирајући помоћу мале клавијатуре на калиопу, Бикс је давао знак за улазак брода у луку. Али, надарени и маштовити дечак успевао је да из овако једноставног дувачког инструмента измами топле, складне тонове.

Кад су сазнали да њихов син воли само трубу и да никада неће постати пијанист, родитељи га уписују у војну академију. Али и тамо за Бикса постоји само труба и музика. Са друговима тигломцима основао је

сам комешање неколико Маора на молу. Живо су расправљали, галамили, показујући рукама у правцу мора и неке барке која се враћала у луку. Стигао сам на мол баш у часу када је барка пристала. Оно што је привукло пажњу мештана био је делфин.

И ја сам се спријатељио с делфином коме су у међувремену дали име Опо.

И ОМ

дечак који изврсно свира
кларинет и зове се — Бе-
ни Гудмен!

Први оркестар с блиста-
вим звуком трубе Бикса
Вајдербека био је „Волвер-
ајнс“, који свира у Чика-
гу у време најкрвавијих
гангстерских обрачуна и
прохибиције. Из тог доба је
један догађај о којем ће се
још дуго причати. Наиме,
на дочеку нове 1923. године
у „Стоктон“ клубу, где су
свирали двадесетогодишњи
Бикс и његови другови, из-
била је крвава туча између
кријумчара алкохола. У

мали оркестар, бежећи но-
ћу са одраслим, професио-
налним музичарима у мале,
„хонки тонк“ локале, клу-
бове са јефтином забавом,
где се у то доба свирао пра-
ви цез. Наравно, Бикс уско-
ро напушта академију и
свира на једном излетнич-
ком броду који крстари је-
зером Мичиген. Поред ње-
га, у оркестру је још један

КАКО ЈЕ НАСТАЛО ЦЕТИЊЕ

Испод Ловћена, у питоми крашном пољу,
господар Зете Иван Пријевић саградио је
манастир 1484. године. Иван је манастиру
поклонно поседе око Обода, Ловћена и Његуша
па све до Будве, а ускоро је ту никло насеље
називано Цетиње, по реци понорници, која је 1856.
године имало само десетак а 1870. године већ око
шездесет кућа. Манастир је одмах постао симбол
борбе црногорских племена против Турака, па
нако често разаран, увек је изнова био грађен.

Осим манастира и „биљарде“, зграде у којој
је становала владајућа породица Петровића, све
остале куће у то доба биле су сламом покриве-
не приземнице. Тек касније грађи се знатније
шири да 1921. године достигне број од 5473 ста-
новника а 1948. нешто преко десет хиљада.

КЊАЗ МИЛОШ ПРОТИВ ВУКА

Цветко Рајевић и А-
врам Петровијевић
купили су о држав-
ном трошку штампарију
у Петрограду (Лењинград)
и донели је у Београд
2. маја 1831. године. То
је прва штампарија у
Београду у којој је радио
краће време вЦетко Ра-
јовић, али је убрзо посао
преузео способни мајстор
Прус Адолф Берман,
„бухдбрукер“ (штампар).
Њега су Рајовић и Петро-
вијевић пронашли у Пе-
трограду.

Већ 5. марта 1832. годи-
не улази у штампу прва
књига. Њен назив је био
„Сабор истине и науке“,
а написао је Јован Стејић,
први школовани лекар у
Шапцу. Био је родом из
Арада у Румунији и гос-
подар Јеврем Обреновић
му је помогао да заврши
медицину у Бечу, а затим
га довео код себе у Ша-
бац. Међутим, кнез Ми-
лош га је врло брзо „пре-
отео“ од брата.

Штампање је почело без
неких проблема и кад су
се појавили први табаци
из машине Берман их је
послао кнезу Милошу, а
овај му за уздарје покло-
нио... златну колајну од
двадесет четири дуката...
Али штампање изненада

буде обустављено због —
— правописа. Наиме, Сте-
јић је писао Вуковим пра-
вописом, мада га није ус-
војио у потпуности. Иако
неписмен, кнез Милош је
под утицајем околине био
против новог правописа и
зато се 3. јула 1832. године
обратио карловачком ми-
трополиту за савет. А овај
му 5. августа у одговору
одобрио што је обуставио
штампање и упutio му
похвалу за „... ревност за
одржање благочестија ве-
ре и језика од новаче-
ња...“. И тако Стејићева
књига не издаје.

Али августа 1832. године
у издању београдског из-

давача Глигорија Возаре-
вића издаје књига под на-
словом „Српска стихо-
творенија“. То је била књига
патриотских стихова
Гаврила Ковачевића, зе-
мунског књиговесца родом
из Ирига и Николе Стама-
товића, аустријског офи-
цира родом из Карловца.
Обе песме биле су забра-
њене у Аустрији.

Издавак прве књиге
штампане у Београду иза-
звао је право одушевље-
ње. Адолф Берман је пос-
тао „директор Књажеско-
сербске књигопечатње“ и
од тада Србија има сталну
штампарију. Дотле су се
књиге на српском језику
штампале у иностранству.

неописивој гужви и буци,
зачули су се и револвер-
ски хици али и жив, јасан
звук Биксове трубе и целог
оркестра. Да би заглаушили
вику и гужву, Бикс и дру-
гови ватрено свирају читав
сат, мелодију за малодијом,
све лепшу од лепше. Ова
прича о смиреном Биковом
свирању док су у ресторану
звиздали меци увек се по-
миње кад год се прича о
њему.

Хогс Кармајкл, такође по-
знати трубач и композитор
незаборавне „Звездане пра-
шине“, сећа се једног кон-
церта „Младића с трубом“:
„Биксови тонови нису би-
ли одсвирали. Они су били

једноставно ударени, као
што маљ удара у гонг и њи-
хово богатство могло је да
извири само из срца. Чуо
сам Вагнерову музику, и
ову осталу, али четири тона
која је Бикс одсвирао те
вечери за мене су више не-
го све што сам до тада чуо.
Захваљујући Биксу и ње-
говој непоновљивој труби,
схватио сам једну од нај-
дубљих тајни среће: задово-
љство, за које треба дати
и живот, да би се потпуно
осетило...“

Бикс је у клубовима и
позориштима где је певала
чувена Беси Смит свирао
са још једним великаном
трубе и цеза: Луисом Арм-
стронгом. Прича се да су
ноћу, на једној авенији,
Луис и Бикс изводили
„борбу корнета“. Кад је
чуо трубу занесеног Бикса,
велики Сачмо је сео на тро-
тар и заплакао, говорећи
да никада неће моћи да сви-
ра као Бикс Вејдербек.

Поред трубе, Бикс је во-
лео и клавир и компоновао
је неколико композиција и

за овај инструмент, инспи-
ришући се Равелом и Деби-
сијем. О тим композицијама
Френк Трумбаер, шеф јед-
ног оркестра у којем је
свирао Бикс, каже:

— Та музика је била им-
пресионистичких боја. Под-
сећала је на слике природе
Монеа и Ренуара или на
топле боје песника Верле-
на. Биксове композиције
стварале су у нама чудне и
неизбрисиве утиске.

Ипак, најчудније је од
свега што Бикс Вејдер-
бек није знао ниједну но-
ту: други су бележили оно
што је он компоновао и сви-
рао. Последњи снимци овог
великог музичара потичу из
1930. када је свирао са Бе-
нијем Гудменом, Хогсјем
Кармајклом, Џимијем Роси-
јем и Џином Крупеном. Али,
већ следеће, 1931. године
здравља нарушеног пићем и
неуредним животом, Бикс
добива тешко запаљење плу-
ћа и умире крајем августа.

Вођа последњег Биковог
оркестра Пол Витман, писао
је после смрти „младића с
трубом“:

— Дао бих десну руку ка-
да бих доживео да чујем
неког новог Бикса. Али,
мислим да нема опасности
за моју руку!

Касније су многи поку-
шавали да свирају као он
чак и велики трубач као
Боби Хекет, Бени Бериген
и Џими Мек Портланд, али
без успеха.

Т. М. 17

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

НАЈБОЉА
ДЕЛА
ОМЛАДИНСКЕ
КЊИЖЕВНОСТИ
У СТРИПУ

ВАЛТЕР СКОТ: КАПЕТАН АВАНТУРИСТА

ПЛАТИТЕ ДЕСЕТАК
И ОСТАВИЋЕМО
ВАС НА МИРУ!

ВЕК
СМО ВАМ
ПЛАТИ-
ЛИ!

ЗАПАЛИТЕ
ИМ КОЛИ-
БУ!

НЕ! МИЛОСТ!
СВЕ СВОЈЕ
ОБАВЕЗЕ
СМО ИСПУНИ-
ЛИ!

ЗАШТО НАМ
ТО ЧИНИ-
ТЕ?
МИ СМО СИРОМАШ-
НИ!

КАКО
МОГУ
ТАКО
ДА ПОСТУ-
ПАЈУ
С НАМА
?

СВЕ СУ ТО
РАЗБОЈ-
НИЦИ
У СЛУЖ-
БИ ИЗ-
ДАЈНИКА
ШКОТСКЕ!

ОВО ЈЕ ДОБА ПОЛИТИЧКИХ
НЕМИРА У ШКОТСКОЈ ШТО СУ
МНОГИ ИСКОРИСТИЛИ ДА
ХАРАЈУ И ПЛЈАЧКАЈУ...

ПРЕДСТАВА ЈЕ
ЗАВРШЕНА! ИДЕ-
МО!

АЛИ МНОГО ЈЕ ВИШЕ ОНИХ
КОЈИ СУ СЕ ДИГЛИ ПРОТИВ
СВИХ ЗАЛА...

ПРОКЛЕТ-
НИЦИ!

... ЖЕЛЕБИ БОЉЕ
ДА НЕ СВОЈОЈ ЗЕМЉИ.

НЕКЕТЕ
ЈОШ ДУ-
ГО ОВА-
КО!

ДА КРЕНЕМО,
ПРИЈАТЕЉУ!

ШТА?

ДО ЂАВОЛА!

И У ТРЕНУТКУ КАДА
ЈЕ ЖИВОТИЊА ЈУРНУЛА
НА ЊЕГА...

СТИГЛИ СМО,
ПРИЈАТЕЉИ!
ОВО ЈЕ ЗАМАК
МОГ РОЂАКА
МЕК АУЛЕЈА!

ЕНО
ЏЕЗМ-
СА
ГРА-
ХА-
МА!

ЏМ! ОНАЈ
ДРУГИ ЈЕ ГРОФ
ОД МЕНТЕ-
ИТА!
КО ЛИ ЈЕ
ОНАЈ
ТРЕЋИ?

ОБЕЊАО
САМ ДА ЋУ
ИХ СЕ РЕ-
ШИТИ
И ТО ЋУ
УЧИ-
НИТИ!

А ЈА ЋУ
ТИ ЗА-
УЗВРАТ...

...ДАТИ РУКУ СВОЈЕ ШТИ-
ЋЕНИЦЕ АНЕ ЛАЈЛ!

ТО ЈЕ ЈЕДИНО ШТО
ТРАЖИМ ОД ТЕБЕ!

ЖАО МИ ЈЕ ШТО ЋУ
ВАС РАЗОЧАРАТИ, АЛИ
СЕ НЕЋУ ДАТИ ЗА
ВАС!

ПРИСЛУ-
ШКИВАЛА
СИ!

ВЕРУЈЕМ ДА
ЋЕШ ПРОМЕНИТИ
СВОЈЕ МИШЉЕ-
ЊЕ!

СУМЊАМ! ДО
ВИЂЕЊА, МАРКИЖЕ!

ШТА
ЈЕ ТО
СА
ЊОМ
?

КАД БИ ЈОШ ЗНАЛА
ДА СИ ТИ НАРЕ-
ДИО ДА СЕ УБИ-
ЈУЊЕНИ РОДИТЕ-
ЉИ! ХЕ, ХЕ!

ЛУД СИ! ДА МОЖДА НЕ-
ЋЕШ ДА МЕ ИЗДАШ? ПАСВЕ
РАДИМ ОНАКО КАКО ТИ
ЖЕЛИШ!

ХЕ, ХЕ!

УМУКНИ! ЗАПАМТИ ДА
СЕ МОРАМО ОСЛОБОДИ-
ТИ ОНЕ ТРОЈИЦЕ
ШТО ПРЕ!

А... АЛИ...
МОНТРОУЗ
ЈЕ МОЈ
РОЂАК!

ОНИ МОРАЈУ УМРЕТИ!
ПОРЕД ТОГА ГРОФ ОД МЕН-
ТЕИТА ЈЕ МОЈ СУПАР-
НИК! ЖЕЛИ ДА
СЕ ОЖЕНИ
АНОМ!

СУТРАДАН СУ СЕ ШКОТСКИ
РОДОЉУБИ ОКУПИЛИ У
ЗАМКУ...

САМО УЈЕДИЊЕНИ
МОЖЕМО ДА СЕ
БОРИМО И ПОБЕ-
ДИМО!

СТВОРИЋЕМО ВОЈСКУ НА
ЧИЈЕ ЧЕЛО ЋЕ СТАТИ
КАПЕТАН ДАЛГЕТИ!

ЖИВЕО ДАЛГЕТИ!

ЖИВЕО
КАПЕТАН
АВАНТУ-
РИ-
СТА!

ХВАЛА
ВАМ!

ОСЛОБОДИЋЕМО
ШКОТСКУ ТИРАНА,
УЗУРПАТОРА И РАЗ-
БОЈНИКА!

РАЧУНАЈ НА НАС!

УРАА!

ЗА ШКОТСКУ
И КРАЉА!

ДАЛГЕТИ, МЕНТЕИТ
И ТВОЈ РОЂАК МОНТ-
РОУЗ ЈОШ ДАНАС ЋЕ
УМРЕТИ!

МОНТРОУЗЕ, ПОЗИВАМ
ВАС И ВАША ДВА ПРИЈА-
ТЕЉА У МОЈ ЗАМАК
НА РУЧАК!

ЗАИСТА СТЕ ЛЈУБАЗ-
НИ! БИЋЕМО ОДМАХ
СПРЕМНИ!

ЈОШ МАЛО ПА СМО СТИГ-
ЛИ, ПРИЈАТЕЉИ!

МОНТРОУЗЕ, ЈА НЕШТО
НЕМАМ ПОВЕРЕЊА
У АРТИЈА

ШТА ТО ГОВО-
РИТЕ, КАПЕТА-
НЕ!

АРГИЛ ЈЕ
НАРЕДИО
ДА СЕ УБИ-
ЈЕ ПРВО
ДАЛГЕТИ...

КАПЕТАН ЋЕ
УМРЕТИ
У ЗОРУ!

КАКО СМО САМО
ГЛУПО УПАЛИ
У ЗАМКУ!

НЕКОЛИКО САТИ КАСНИЈЕ...

СИГУРАН САМ
ДА САМ ЧУО
НЕКИ
ГЛАС!

НАРЕЂЕЊЕ ЋЕ
БИТИ ИСПУЊЕНО

ИМА ЛИ ТАМО
НЕКОГ?

КАПЕТАН ЈЕ УСПЕО
ДА ПОМАКНЕ
ОГРОМНИ КАМЕН...

ГЛЕ! ОВ-
ДЕ ИМА
ЈОШ ЗАТ-
ВОРЕ-
НИКА!

ЧУО САМ НОЋАС
КАД СУ ВАС ЗАТ-
ВОРИЛИ, КАПЕТА-
НЕ ДАЛГЕТИ!

ИМА,
ИМА!

ОТКУД МЕ ПОЗ-
НАЈЕТЕ? КО
СТЕ ВИ?

КО ЈОШ НИЈЕ ЧУО
ЗА КАПЕТАНА
АВАНТУРИСТУ? ЈА
САМ РОНАЛД, СТА-
РЕШИНА ЈЕДНОГ
КЛАНА!

МОРАМО
ПОБЕКИ
ОДАВДЕ,
РОНАЛ-
ДЕ!

НЕ ВЕРУ-
ЈЕМ ДА
ЋЕ НАМ
ТО ПОКИ
ЗА РУ-
КОМ!

АЛИ, ИМАМ ЈЕД-
НУ ИДЕЈУ, КА-
ПЕТАНЕ!

ЗА ТО
ВРЕМЕ...

ЗНАТЕ
ШТА ТРЕБА
ДА РАДИ-
ТЕ?

ДА! ПРВО ЋЕМО ГА
ОНЕСВЕСТИТИ, А ОН-
ДА ПРЕНЕТИ ДО РЕКЕ
И БАЦИТИ!

СТРАЖАРИ СУ СЕ РАЗЈУРИЛИ ПО
ЧИТАВОЈ ТОРЉАВИ...

НЕКА НЕКО ОД ВАС
ПОЂЕ КА РЕЦИ И СПРЕЧИ
ДА БАЏЕ РОНАЛДА!

ЕНО
КАПЕТАНА!

ПУЦАЈТЕ! ИЗРЕ-
ШЕТАЈТЕ ГА!

ПАЗИТЕ!

ШТА?

ПРОЛАЗ,
НИТКОВИ!

ДА СЕ НИСТЕ
ПОМАКЛИ!

ЗА
ЊИМ!

СТРАЖА, СВИ НА СВОЈА
МЕСТА! СПРЕМНИ ЋЕМО
ДОЧЕКАТИ
ТОГ ПРОКЛЕТ-
НИКА! ХЕ, ХЕ!

У ТОМ ТРЕ-
НУТКУ,
НЕДАЛЕКО
ОД
ЗАМКА...

КО СУ ОВИ
ЉУДИ, РОНАЛ-
ДЕ?

БРЂАНИ, РАТНИЦИ ИЗ
МОГ КЛАНА!

ДОБРО ДОШАО,
РОНАЛДЕ!

ОВО ЈЕ КАПЕТАН
ДАЛГЕТИ!

ОДУШЕВЉЕЊЕ СЕ ЧИТАЛО НА
СВИМ ЛИЦИМА...

И КАЖЕТЕ ДА
СТЕ КРЕНУЛИ КА ДУ-
ЛЕЈЕВОМ ЗАМКУ! И
МИ ЋЕМО ПОКИ
С ВАМА!

ХВАЛА ВАМ, ПРИЈА-
ТЕЉИ! ЗА НЕЗАВИС-
НОСТ ШКОТ-
СКЕ!

ЗА
ШКОТСКУ!

КАСНИЈЕ...
ДОЛАЗЕ ДВА КО-
ЊАНИКА!

ТО СУ ОНИ! СПУС-
ТИТЕ МОСТ! ПРИРЕ-
ДИЋЕМО ИМ 'ТОПАО'
ДОЧЕК! ХЕ, ХЕ!

ПАЗИ, РОНАЛ-
ДЕ, КАО ШТО
СМО СЕ ДО-
ГОВОРИЛИ!

НЕ
БРИНИ,
КАПЕТА-
НЕ!

ПРЕШЛИ
СУ
МОСТ!

ПРИБЛИЖИЋЕ-
МО СЕ ЗАМКУ
И ЧЕКАТИ КА-
ПЕТАНОВ
ЗНАК!

СВИ ЗНАТЕ ДА ЋЕ
ЗНАК ЗА НАПАД БИ-
ТИ ПУЏАЊ!

ДАЛГЕТИ, ОТКУД
ВИ САМИ? ГДЕ СУ
МОЈ РОЂАК И
МЕНТЕИТ?

ВАШ РОЂАК И
МЕНТЕИТ...

...БАЧЕНИ СУ У ТАМНИЦУ
АРТИЛОВОГ ЗАМКА!

А КАКО ВИДИМ И ВИ СТЕ НЕПРИЈА-
ТЕЉСКИ РАСПОЛОЖЕНИ ПРЕМА
НАМА!

УХВА-
ТИТЕ
ИХ!

ОВОГ ПУТА
СЕ НЕЋЕШ ИЗ-
ВУЋИ, КАПЕ-
ТАНЕ!

ПОЛАКО, БАНДО РАЗ-
БОЈНИКА!

ШТА ЧЕКАТЕ?
СВРШИТЕ С
ЊИМА!

ПУЦАЊ!

ЈУРИШ!

ОСЛОБОДИ-
МО СЕ ТИ-
РАНА!

НАП-
РЕД!

СМРТ ИЗ-
ДАЈНИЦИМА!

БРЂАНИ!

ШТА? ЗАУСТАВИТЕ
ИХ!

ДАЛГЕТИ ЈЕ
ИСКОРИСТИО
ТРЕНУТАК
ЗАПРЕ-
ПАШЕ-
ЊА...

НЕ МРДАЈТЕ ИЛИ
ЋЕ ВАШ ГОСПОДАР
УМРЕТИ!

АХ!

ЈЕСТЕ ЛИ ЧУЛИ? ИЛИ... ИЛИ МО-
ЖДА ЖЕЛИТЕ МОЈУ
СМРТ! СТАНИТЕ!

УБРЗО СУ РОНАЛДОВИ БРЂАНИ ИСПУНИЛИ
ЗАМАК...

УНИШТИЋЕМО
ИЗДАЈНИКЕ!

ДОЛЕ,
ТИРАНИ!

МОЛИМ ВАС, ДАЛГЕТИ!
НИСАМ ЈА КРИВ! МАРКИЗ
МИ ЈЕ НАРЕДИО!

СУДИЋЕ
ТИ НАРОД!

ЈАНА ЛАЈЛ ЈЕ ОДМАХ ОСЛО-
БОЂЕНА...

ХВАЛА
ВАМ, КАПЕ-
ТАНЕ! А
ГДЕ ЈЕ
МЕН-
ТЕИТ
?

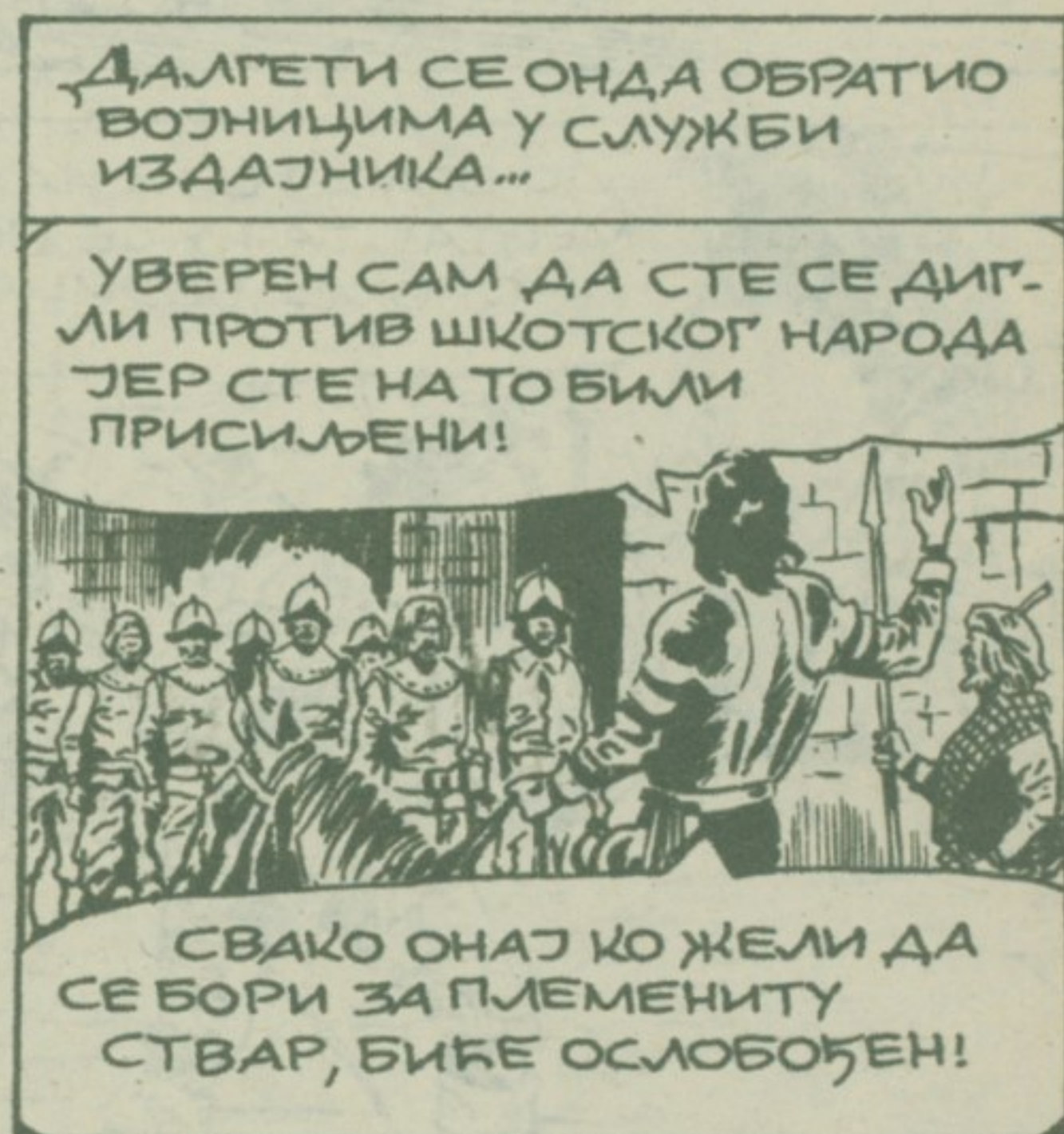
ЗАТВОРЕН ЈЕ
ЗАЈЕДНО С МОНТ-
РОУЗОМ! НЕ
БРИНИТЕ,
ОСЛОБОДИЋЕМО
ИХ!

...А ЊЕНО МЕСТО ЗА-
УЗЕО ЈЕ МЕК АУЛЕЈ.

СТВАРИ СУ СЕ ИЗМЕ-
НИЛЕ, НИТКОВЕ!

ААЈ!

ДАЛГЕТИ СЕ ОНДА ОБРАТИО
ВОЈНИЦИМА У СЛУЖБИ
ИЗДАЈНИКА...

УВЕРЕН САМ ДА СТЕ СЕ ДИГ-
ЛИ ПРОТИВ ШКОТСКОГ НАРОДА
ЈЕР СТЕ НА ТО БИЛИ
ПРИСИЉЕНИ!

СВАКО ОНАЈ КО ЖЕЛИ ДА
СЕ БОРИ ЗА ПЛЕМЕНИТУ
СТВАР, БИЋЕ ОСЛОБОЂЕН!

РАЧУНАЈТЕ
НА МЕНЕ,
КАПЕТАНЕ!

И НА
МЕНЕ!

И НА
НАС
!

СМРТ
ИЗДАЈ-
НИЦИ-
МА!

ЈЕДНА ГРУПА БРЂАНА
НЕКА ОСТАНЕ ОВДЕ С
АНОМ!

ЗА ТО ВРЕМЕ У ТВРЂАВИ МАРКИЗА
ОД АРГИЛА...

ОДВЕДИТЕ ИХ НА НАЈВИШЕ ЗИДИ-
НЕ И ВЕЖИТЕ ЗА СТУБ!

АКО СЕ ДАЛ-
ГЕТИ, КОЈИМ СЛУ-
ЧАЈЕМ, УПУТИО
ОВАМО, ЊЕГОВИ
ПРИЈАТЕЉИ ЋЕ
УМРЕ-
ТИ!

ПОЛАЗИТЕ
!

АРГИЛ ЈЕ ОСЕЋАО ДА
МУ, УПРКОС ПОРУЦИ КО-
ЈУ ЈЕ ПОСЛАО ДУЛЕЈУ,
ПРЕТИ ОПАСНОСТ...

ДАЛГЕТИ СИГУР-
НО НИЈЕ ВИШЕ
МЕЂУ ЖИВИ-
МА!

...И ТО ОСЕЋАЊЕ
ГА НИЈЕ ПРЕ-
ВАРИЛО, ЈЕР
УСКОРО...

БРЂАНИ
НА ВИДИКУ!
МНОГО ИХ
ЈЕ!

ДО ВРАГА! СВИ НА СВОЈА
МЕСТА! ЈА ЋУ СЕ ПОЗАБАВИТИ
ОНОМ ДВОЈЦИОМ!

ТО СУ ОНИ,
МОНТРОУ-
ЗЕ!

УМРЕЋЕМО, ПРИЈА-
ТЕЉУ, АЛИ С ВЕРОМ
ДА ЋЕ НАШИ ПО-
БЕДИТИ!

МОРАМ ИХ
ЗАДРЖАТИ!

ГЛЕДАЈ, ДАЛГЕТИ! УЧИНИШ
ЛИ ЈОШ ЈЕДАН КОРАК, ОВА ДВО-
ЈИЦА ЋЕ УМРЕТИ!

УБРЗО СУ СЕ АРГИЛОВИ ЉУДИ ПРЕДАЛИ...

ДОШЛА ЈЕ ДУГО ОЧЕКИВАНА СЛОБОДА...

ПОСТОЈЕ ЈОШ МНО-ГЕ СТВАРИ ЗА КОЈЕ ЈЕ ВРЕДНО БОРИ-ТИ СЕ...

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ...

СРЕЋНО, КАПЕТА-НЕ!

ХОЋЕ ЛИ СЕ ЗАИСТА ВИДЕТИ?

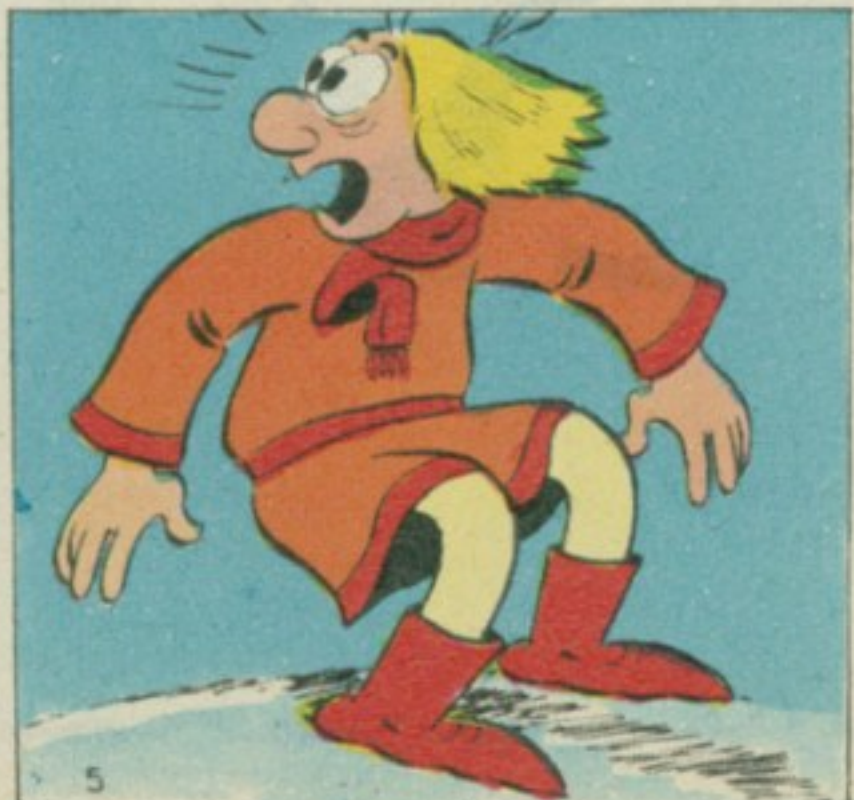
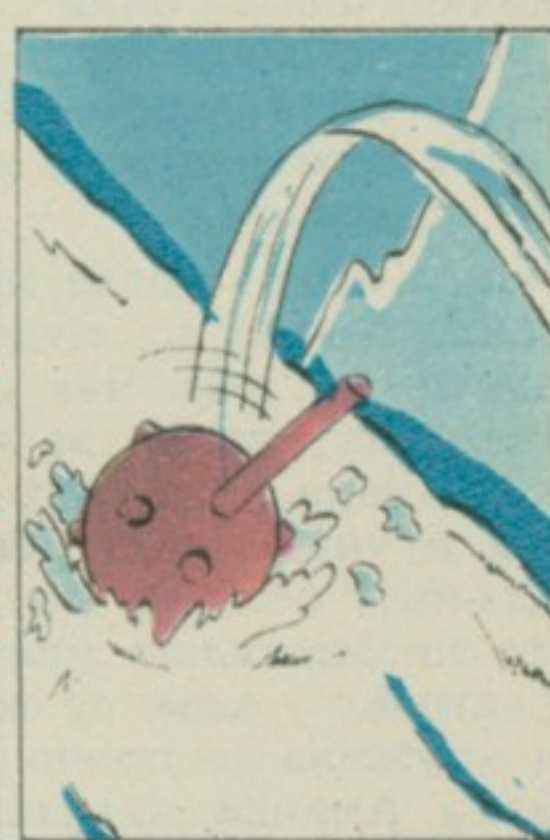
НАЈЗАД ЈЕ ШКОТСКОМ ЗАВЛА-ДАО МИР. МЕНТЕ-ИТ СЕ ОЖЕНИО АНОМ, А МОНТРОУЗ СЕ ВРАТИО СВОМ ДОМУ. АЛИ, НИКО ОД ЊИХ НИКАДА НЕЋЕ ЗАБОРАВИТИ ДАЛГЕТИЈА, КАПЕТАНА АВАНТУРИСТУ!

КРАЈ

ФАНТОМ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП:

Амандин добри дух

СВАКЕ ВЕЧЕРИ РОДИТЕЉИ СУ СИПАЛИ ДЕБЕО СЛОЈ БРАШНА ОКО ПОСТЕЉЕ ДЕТЕТА, А СВАКОГ ЈУТРА СА СТРАХОМ ОЧЕКИВАЛИ ДА УГЛЕДАЈУ ТРАГОВЕ НЕЧАСТИВОГ.

П од утицајем филма "Истеривач ђавола" Сандра Слејтер из енглеског града Лидс уврела је у главу да је и њена четворогодишња кћерка Аманда опседнута ђаволом. Тврдила је да се девојчица већ пуне две године необично понаша, као да је у друштву духа кога, наравно, само она може да види!

У то време породица Слејтер живела је у орснулој једноспратној кући из 18. века у предграђу Лидса. Аманда је спазала у соби која се никако, ни лети ни зими, није могла да загреје због промаје и расушених прозора, како је касније утврђено. Али је њена послушница, мати, иначе чистачица на виској техничкој школи, била чврсто убеђена да је ту ђаво умешао своје прсте. Тим пре што дете још није научило да говори.

Аманда никад дотле није обраћала пажњу на људе и предмете око себе. Чак није много масила ни за играчке. Имала је обичај да пружа ручице према некој невидљивој особи и да јој нешто неразумљиво прича. У предграђу у коме су живели кружила је прича да се мала Аманда налази у трансу јер је опседнута ђаволом.

Амандина свекрва, једна стара празноверна Иркиња, иако прилично глува, често је тврдила да чује кораке из собе у којој је спавала Аманда. Кад год би на старички позив укућани спрчали на спрат да незналица ухвати на делу, затекли би само дете како чврсто спава.

СВЕШТЕНИК ЈЕ ДОШАО

Чувши за све приче, у какве Енглези иначе радо верују, суседи су саветовали Слејтерове да сваке вечери брашном поспу под око Амандиног кревета како би открили трагове нечастивог. Али ујутру слика је била увек иста: дебео слој белог брашна био је нетакнут.

Па ипак, прича се шири и добија чудовишне размере. Говоркало се да су Слејтерови сваке вечери закључавали Амандине играчке у сандук а сваког јутра их налазили растурене по поду. Шапутало се такође да укућани у свој старој згради ноћима не могу да спавају од страшних шумова, крикова и тајанствених корака, иако их нико други није чуо осим наглуве Иркиње.

Најзад се и свештеник обличне цркве морао да умеша. Верујући да гони нечастивог благословио је кућу и светом водицом попрскао сваку просторију у њој. Али ни то ништа није помогло. Аманда је, иако је већ имала четири године, остајала затворена у себе, забављена неким својим унутрашњим светом. Није научила ни да говори и све то је празноверни свет у околини учвршћивало у уверењу да је нечастиви ушао у дете.

Породица Слејтер је најзад морала да се одсели из тог краја. Скоро годину дана мала Аманда је живела у другом крају Лидса и расла заједно са осталим децом. Лекари којима се породица обратила утврдили су да је ментални развој детета био знатно успорен и да су зато њене реакције збуњивале и плашиле околину. А када је Аманда проговорила, сви су одахнули: дете се понашало потпуно нормално. Нечастивог више нико није помињао.

Једног дана породица Слејтер одлучила је да посети стару кућу у којој су некад живели а где је и даље становала Сандрина свекрва. Остали су и да преисхе. Аманда је спавала с мајком и у једном тренутку пробудила је узвиком:

— Мама, мама, падају зидови!

ИСТРУЛЕЛЕ ГРЕДЕ

Уплашена Сандра Слејтер је отворила очи и заиста угледала пукотину у зиду

која се уз језиво крцкање све више ширила. Видећи да се нешто необично дешава, зграбила је девојчицу, искочила из кревета и потрчала низ степенице. Кад је дохватила кваку на вратима дневне собе зачуо се страшан тресак, врата су испала из шарки и пред њеним ужаснутим очима указала се соба у којој је под пропао у подрум.

Пробуђена потресом и туђавом свекрва је такође изашла из своје собе баш у тренутку када се плафон срушио на кревет у коме је до тада лежала. Одеване у спаваћнице жене су истрчале на улицу неколико секунди пре него што се кућа срушила. Од старе викторијанске зграде остали су само спољни зидови, који су сабласно штрчали у ноћ.

Пробуђени суседи убрзо су дотрчали и одвели преплашене жене у најближу кућу где су их увили у ћебад. Тада су чули причу да је Аманда спасла своју мајку и баку упозоривши их

на опасност. Већ заборављено веровање да је ђаво опсео дете поново је васкрсло. Само овог пута сви су говорили о Амандином добром духу који није дозволио да дете погине.

Они су рушење куће објашњавали страховитом борбом између њеног доброг духа и нечистих сила које

су хтеле поново да узму дете под своје. И нико није могао да их разувери у томе, чак ни стручна комисија која је утврдила да се кућа срушила од старости пошто су дрвене греде од којих је билз начињена подна конструкција потпуно иструтеле.

М. III.

ВЕЛИКЕ ПРЕВАРЕ

ЛАЖНИ ДУКАТИ ЗА

Није злато све што сија, каже стара пословица. То најбоље знају нумизматичари који скупају ретке дукате. У последње време у Европи, а нарочито у

САД, појавило се безброј фалсификатора који за скупе паре продају скупљачима старе златнике — тек изишле испод чекића. Њихови производи често садрже довољну

Откода је настала инфлација у свету, фалсификатори старог новца праве одличне послове.

количину злата па ипак вреде много мање од цене по којој се продају јер нису прави. Фалсификовање старих златника постало је велики посао којим се подземље данас навелико бави, јер је инфлација нагнала људе да новца улажу у марке, дијаманте, некретности и злато.

Сваке године се у Европи и Америци милиони долара дају за старе и ретке златнике који су начињени негде у Ита-

ЧАРОБНЕ ПИЛУЛЕ

Жена није могла да поверује својим ушима: после компликоване операције на срцу лекар јој је рекао да ће до краја живота морати два пута дневно да узима — отров за пацове. Преписане пилуле садржавале су прецизни варфарин, смртоносни састојак отрова за пацове. Али у малим дозама овај отров служи као лек јер спречава згрушавање крви и појаву опасних тромбова који зачепљују крвне судове и доводе до смрти. Да би је умирио, лекар је објаснио:

— На вештачким срчаним записима понекад се стварају угрушци и зато обавезно препијемо овај лек.

ГЕНИЈЕ ПО ПОРУЏБИНИ

Савремени човек не може да замисли живот без пилула. Он у томе често претерује али ипак антибиотици, антикоагуланти (лекови против згрушавања крви) и многи други медицински препарати сваке године спасавају стотине хиљада живота. Лекови друге врсте регулишу размену материја у човековом организму, или утичу на његову тежину, раст, боју коже, па чак могу да промене и његову личност.

ЗАХВАЉУЈУЋИ НОВОМ ПРЕПАРАТУ, ЉУДИ СУ СТЕКЛИ СПОСОБНОСТ ДА ПРОЛАЗЕ КРОЗ КЉУЧАОНИЦЕ—БАР ТАКО СУ ВЕРОВАЛИ ДОК ЈЕ ЛЕК ДЕЛОВАО.

Они су у стању да укроте манијаке, да смире злочиначке нагоне, да излече тешке депресије које воде у самоубиство.

Доктор Питер Бејли, шеф породилишта у болници Гро-те Шур у Кептауну (Африка), сматра да хормони дати у правом тренутку трудној жени могу да повећају такозвани коефицијент интелигенције њеног детета. Сузана Розенковић је прва жена на којој су 1974. године извршени експерименти

ове врсте. Она је то прихватила надајући се да ће њено дете бити натпросечно интелигентно или чак геније.

— Хормони које дајемо јачају плаценту породице и помажу развој можданих ћелија још нерођеног детета — објаснио је др Бејли.

Свет је сазнао да постоје пилуле које белце могу привремено претворити у црнце. Једна група америчких новинара, испитујући расне проблеме у САД, претворила се у нигроиде уз помоћ лека под именом цорален. Овај препарат, наиме, утиче на појачано стварање пигмента у кожи.

Милиони људи данас узимају пилуле за смиревање да би заборавили тренутне невоље и лакше се суочили са проблемима свакодневног живота. Али, недавно је пронађена и пилула супротног деловања — хајдерцин помаже старијим људима чије је памћење ослабило. Произвођачи овог лека тврде да се већ после четири недеље меморија знатно поправља, мада је потребно да прође и три месеца да би се постигао максимални ефект.

СПОРТИСТИ СЕ ДОПИНГУЈУ

Медицина је измислила и препарате, анаболичне стероиде, који омогућавају људима да се брзо утоје. Али данас их много више злоупотребљавају спортисти него што их употребљавају прави болесници. Овај лек делује на стварање мишићне масе и зато га нарочито користе мушкарци који желе да постану „мистери“ ако не универзума онда барем плаже на којој приказују своја развијена тела.

Међутим, иако велике количине стероида доводе до импотенције, високог крвног притиска, па чак и до неке врсте акутице, многи спортисти, а нарочито ат-

летичари, нештедљиво их узимају. Британски баџач купле Џеф Тил, који је искључен са Олимпијаде 1968. године пошто је признао да узима анаболичне стероиде, дао је изјаву која је у јавности одjekнула као бомба:

— Јавна је тајна да су многи атлетичари, кад изађу на терен, већ допинговани. Иначе не би могли да постигну врхунску форму и најбоље резултате.

Постоје препарати који убрзавају реакцију спортиста. Тако је 1973. године Румунија изгубила у Гренобљу сребрну медаљу на светском првенству у мачевању јер је тест показао да је такмичар Александар Никол узимао амфетамин и ефедрин. Тада је Еуген Камути, један од званичних лекара на шампионату, изјавио да мешавина ова два лека може изазвати фаталне последице.

Друга средства су тако снажна да смирују чак и највеће животиње. Ветеринари их добро познају јер их користе да би учинили безбедним носороге, нилске коње и друге дивље звери. Али једна од најчуднијих пилула је фен-сикладин који ствара ути-

сак да се човек смањује. Под дејством ове пилуле људи верују да могу да пролазе кроз кључаонице, да се скривају у мишијим рупама или да станују у празним конзервама.

ЗА ПОДМЛАЂИВАЊЕ

Женама у годинама, чијем организму недостају поједине врсте хормона, лекари однедавно препишу најновији лек под именом ХРТ. Његово деловање је, тврди се, чудесно — пацијенткиње се осећају подмлађене, а и њихов спољни изглед то потврђује: ко са им постаје чвршћа и сјајнија, кожа на лицу, врату и ногама еластична и затегнута, а масно ткиво поново правилно распоређено по целом телу.

Истраживања др Цона Медисона из герматријског центра у Тоддингтону, Мидлсекс — Енглеска, показују да ХРТ позитивно делује и на људски костур. Овај лек наиме зауставља „смањивање“ људи услед старости, које износи и до 5 сантиметара.

Једна калифорнијска фирма је досад потрошила 100 милиона долара на усавршавање лека ДМАЕ, такозваних „пилула за подмла-

НАИВНЕ

лији, на Блиском истоку или у Хонгконгу. Пре неколико година, једна швајцарска банка открила је да се близу границе у некој италијанској фабрици ипачака ноћу тајно израђују златници. Када су се италијанске власти оглушиле о упозорења швајцарских банака, Швајцарца су послали своје полицајце у цивилу да узмишће ковницу лажног новца.

— Око 60 одсто златника које ми колекционари доносе на експертизу најобичнији су фалсификати, али тако вешто урађени да ни око стручњака често не може да открије превару — каже Френсис Фејзер из Удружења нумизматичара САД.

Мајор Шелдон Керол, руководилац нумизматичке збирке Народног музеја у Канади, слаже се с овим мишљењем и додаје:

— Производња дуката у неким државама на Блиском истоку потпуно је легална као и сваки накит, јер се златници не сматрају новцем. У из-

ванредно опремљеним ковницама запослени су највећи стручњаци који израђују тако савршене златнике да се само лабораторијском анализом може утврдити њихова старост.

Фалсификатори лажних златника строго воде рачуна о тржишту на које упућују своју робу. Колекционари у земљама средње Европе најрадије скупљају турске и аустроугарске дукате, који недостају њиховим збиркама, док Енглези најчешће траже златнике из године 1891, 1917. и 1923.

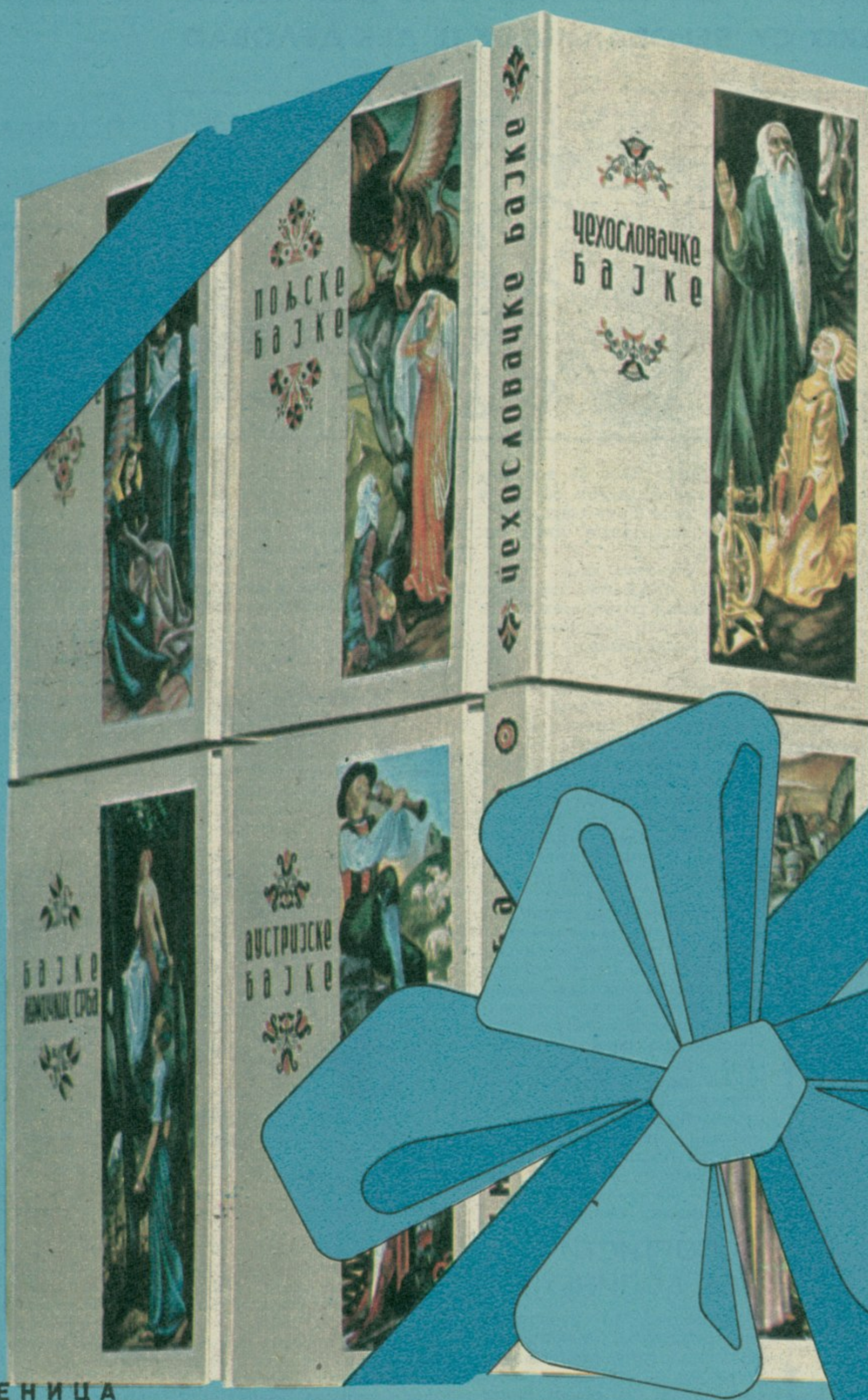
Американци скупљају златне доларе и кригеранде, јужноафричке златнике чија садашња цена по комаду достиже 3000 динара. У Југославију златници најчешће стижу из Италије где се купују не толико због колекционарства, колико да би се уложио новац у „старо злато“, да би се прикупио мираз у златницима или дукат дао као поклон при рођењу.

Не знајући да дукати нису прави, иако су од чистог злата, купци плаћају двоструко већу цену од стварне, јер лажни златници вреде само онолико колико је тежак метал од кога су начињени.

ђивање“. Она тврди да овај препарат зауставља у ћелијама процесе изазване старењем организма. Истраживач Ричард Хошчајлд је овако објаснио примену новог лека:

— Неки научници верују да је старење процес условљен дегенерацијом ћелија. Ми не покушавамо да вратимо младост људима, већ да овај процес знатно успоримо делујући на саме ћелије. С нашим леком требало би да се просечни људски век продужи за 10 одсто. Ако успемо у томе, особа од 70 година изгледала би и осећала се двадесетак година млађа. У ствари, она би, судећи по стању организма, имала 50 година, а по крштеници — 70.

најлепши ПОКЛОН најмлађима

НОВО

ОСМО КОЛО БАЈКИ

први пут
на нашем
језику

Шест књига осмог кола бајки:

1. МАЂАРСКЕ БАЈКЕ
2. БАЈКЕ ЛУЖИЧКИХ СРБА
3. ЧЕХОСЛОВАЧКЕ БАЈКЕ
4. АУСТРИЈСКЕ БАЈКЕ
5. ПОЉСКЕ БАЈКЕ
6. РУМУНСКЕ БАЈКЕ

Овим колом најлепших бајки објављених први пут на нашем језику пружићете нова сазнања најмлађима.
Цена целом колу бајки износи 180 динара. Књиге можете купити за готово и на отплату у шест месечних рата по 30 динара. При куповини за готово дајемо 5% попуст (каса сконто).
Књиге су повезане у пуно платно са илустрацијама на корици, штампане су ћирилицом.

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем Осмо коло Бајки.

1. ЗА ГОТОВО по цени од 150,00 динара. Платићу поштару кад ми донесе књиге.
2. НА ОТПЛАТУ по цени од 180,00 динара у четири месечне рате по 45,00 динара. Прву рату од 45,00 динара платићу поштару кад ми донесе књиге.

(Купац)

(Пошт. број, место, улица и број)

(Овера предузећа за купце на отплату)

(Потпис)

Поштом, изрежи, залепи на записницу и пошаљи на адресу: ИД „НАРОДНА КЊИГА“, 11001 БЕОГРАД, Шафарикова 11.

НЕЗАБОРАВНЕ УТАКМИЦЕ

СЕДАМ СЕКУНДИ НАДЕ

БИО САМ КАО У НЕКОМ ТРАНСУ!

ДОК СУ СВИ СТРЕПЕЛИ ЗА ИСХОД, ЦВЕТКОВИЋ ЈЕ УХВАТИО ЛОПТУ, КРЕНУО У НАПАД, И ТАДА СЕ ЧУЛА СУДИЈИНА ПИШТАЉКА.

Успарној ноћи 23. октобра 1968. велика Палата спортова у далеком Мексику била је испуњена до последњег места: двадесет хиљада темпераментних гледалаца у необично акустичном здању пратило је полуфиналну борбу олимпијског кошаркашког турнира.

Од неколико десетина сати кошарке и безброј узбуђења памтиће се последњих седам секунди ове утакмице. Била је то огорчена битка кошаркаша Совјетског Савеза и Југославије, битка која је победничкима отворила а победенима затварала пут у финале. Обе репрезентације ређале су до тада серију успеха, нико није могао да их заустави.

Био је то двобој кошаркашких велесила и старих ривала. Југославија је пре сусрета у Мексику последњи пут победила Совјетски Савез у Рио де Жанеиру 1963. године.

Гледаоци и новинари, вође екипа и сами играчи — сви су се питали ко ће више пута да убади лопту у кош.

УДАРАЦ ПО РУЦИ

После жестоке борбе која је била и велика игра нерава, крајњи исход био је још неизвестан јер десет секунди пре краја резултат је 61:60 за Југославију. Сви напетост ишчекују.

Лопта је код Ива Данића, капитена и диригента иланда. Велики и пожртвовани борац погледао је на семафор: последњих секунди! Био је то тренутак одлуке а Данић,

Над је Цветковић лопту бацао у кош. У дворани је ућутало

нако искусан, брз у одлучивању, није знао шта да учини с лоптом. Осећао је само да она не сме никакво постати плен совјетских играча јер би тад, вероватно, све било готово за југословенску репрезентацију. Да ли кренути у напад или чувати лопту?

Решење је, можда и несвесно, нашао у последњи час. Погледао је на леву

страну и угледао слободног Цветковића који је неколико тренутака раније заменио Радивоја Кораћа. (Најопаснији Југословен морао је да напусти игру због пет „личних“ и сви су стрепели да без Кораћа и његове „златне левице“ не потону све наде.) Цветковић је ухватио лопту, кренуо у напад и вештом парком

тела заобилазео једног противничког играча. Овај га је ударио по руци и тада се огласила судијина пиштаљка. Палата спортова се по ко зна који пут те вечери претворила у живо, умаласно гротло. Два слободна бацања за Југославију! До краја — седам секунди. Ово је, дакле, одлучујући тренутак.

ЈУГОСЛАВИЈА, ЈУГОСЛАВИЈА!

Владимир Цветковић је мирно стао на ивицу рекета под противничким кошом држећи лопту обема рукама. Кад је уздигао изнад главе и пребацио у десну, двадесет хиљада људи у дворани је ућутало. У потпуној тишини све очи биле су упрте у Цветковића, лопту, његову десну руку и онај замишљени лук од ње до коша...

Више од 39 минута остречене борбе у том трену било је заборављено. Сви су дисали и живели само за све тренутке, само за тих седам дугих секунди.

Наско смирен и као без узбуђења, Цветковић је сталоженим, готово механичким покретом, као да је на тренингу, бацао лопту у благом луку. Њен пут пратило је хиљаду очију... лопта је прелетела кроз обруч, не додирујући ни њега ни мрежицу: 62:60. У дворани узвики одушевљења, али само док се лопта није опет нашла у Цветковићевим рукама. Опет тишина и опет једноставни покрет и — лет лопте у благом луку. И... погодак. На семафору: 63:60!

Наши играчи трче један другом у загрљај, они на клупи за резерве бацају узвис тренерке и лопте. Цела дворана, хиљаде Мексиканаца скандирају помогласно: Југославија, Југославија!

ПУТ У ФИНАЛЕ

На терену, Цветковићу први прискаче Данић и љуби га. А он као да тек

сада схвата шта би значило да му је рука задрхтала и да је промашио. Пре него што је извео слободна бацања, капитен Данић мирно му је рекао:

— Не брини, Цвеле, победићемо их сигурно!

А о овим бацањима, која улазе у историју југословенске кошарке, — Цветковић каже:

— То је најдражи тренутак у моме животу. Био сам као у неком трансу и знао сам да морам да погодим оба пута. Мислио сам на Југославију, другове публику и осећао сам да ћу успети. О последицама могућег промашаја нисам ни мислио...

Судијама је требало неколико минута да рашчисте гужву на терену. До краја утакмице остало је још неколико секунди, наши играчи су били уморни и од физичког напора и од радости, лопта је код совјетских играча и они постижу кош који је био без важности. Смањили су на 63:62. Истекле су и последње секунде и то је био крај.

Југославија је обезбедила место у финалу и — сребрну медаљу.

Три дана касније, још омиљени од победе над совјетском репрезентацијом, кошаркаши Југославије сусрећу се у финалу са играчима САД, земље која је колевка кошарке, и губе од њих с 50:65.

А утакмица са Совјетским Савезом ушла је у историју југословенске кошарке као најдраматичнија победа и можда тренутак најискренијег и најузбудљивијег слава. Јер, та победа довела је једину олимпијску медаљу која краси југословенске кошаркаше.

Кораћ, Маројевић, Рајковић, Цветковић, Данић, Ђосић, Чермак, Сканди, Рајнатовић, Плећан, Жорга и Шолман вратили су се у Југославију са Олимпијаде у Мексику са сребрним медаљама око врата. И сви су мислили на оних дугих, незаборавних седам секунди и непогрешиву руку Владимира Цветковића.

Ст. Претић

РАЗНИ ЉУДИ — РАЗНЕ КУДИ

СПАВАЈУ КАО МЕДВЕДИ

Многи људи зими нерадо устају из кревета. Али један француски брачни пар баш претерује: од октобра до априла се не диже из постеље. Пријатељи их редовно снабдевају храном, што чине већ 10 година узастопце!

У Колумбији један мушкарац током целог јануара остаје у кревету. Кад дође фебруар, он свеж и оран за посао устаје и ради 16 часова дневно — да би надокнадио изгубљено време!

Један крчмар из Неваде, САД, сваке године још од 1948. проводи у постељи по шест месеци. За то време његова жена води посао. Он устаје тек кад почне — сезона безбола.

1 ОБИЧАН МОРНАР — Фернандо Магелан, први човек који је опловио Земљину куглу, рођен је 1480. године у португалском граду Сабрози. Одгојен је, како то већ и приличи сину угледног племића, на двору где је учио математику, географију и навигацију. Радознао и склон авантурама, пријавио се 1505. године да као обичан морнар учествује у експедицији коју је Франсиско Алмеида водио у Индију.

2 У СЛУЖБИ ШПАНСКОГ КРАЉА — Вероватно да је још тада, на свом првом путовању, Магелан дошао на идеју да до Молучких острва у Тихом океану, најудаљеније тачке до које су бродови тада стизали, може да се доспе пловећи на Запад уместо на Исток. Не успевши да за овакав подухват придобије сагласност португалског краља Мануела, Магелан је одлучио да потражи помоћ од шпанског владара Карла V. Већ 1518. године Карло V је потписао уговор којим се обавезао да опреми 5 бродова за две године путовања.

3 АВАНТУРА ПОЧИЊЕ — Магеланову флоту за пут око света сачињавали су бродови „Тринидад“, „Сан Антонио“, „Консепсион“, „Викторија“ и „Сантјаго“, са 265 чланова посаде. Двадесетог октобра 1519. године развијених једара пет бродова се отиснуло ка

Канарским острвима, првој етапи путовања. На палуби „Тринидада“, очију блиставих од узбуђења, стајао је Магелан: његов давнашњи сан почео је да се остварује.

4 ПОБУНА НА МОРУ — После само неколико недеља пловидбе, избила је прва побуна морнара предвођених капетаном Хуаном де Картагина. С тешком муком Магелан је успео да обузда незадовољство морнара који су желели да се врате кући и убеди их да

наставе пут. Тринаестог децембра 1519. године мала флота је упловила у залив Рио де Жанеиро. Четрнаестодневни предах Магелан је искористио да обнови залихе свежег храном и водом.

5

ГДЕ ЈЕ ПРОЛАЗ? — Пловeћи уз саму обалу Јужне Америке Магелан је испитивао сваки залив тражећи пролаз између Атлантског и Тихог океана. Десетог јануара 1520. године изгледало је да је тај пролаз најзад нађен, али ускоро се показало да није — Магела-

нови бродови су упловили у ушће огромне реке Ла Плате. Уморан и забринут, Магелан је одлучио да у залив Сан Јулијан прсведе зиму. Ту морнари поново дижу побуну.

6

ПОБЕДА НА ПРЕВАРУ — Успевши да на превару савлада посаду „Викторије“ и да сада под претњом топовске ватре примора и остале побуњенике на покорност, Магелан је у пролеће напустио Сан Јулијан. У извиђање је послао брод „Сантјаго“ који се само неколико дана касније код ушћа реке Санта Круз разбио о стење. Са преостала четири брода Магелан је 21. октобра стигао до рта Вирхенес и најзад одахнуо: ту је почињао тај толико дуго тражени пролаз између два океана!

7

БЕЗ ХРАНЕ И ВОДЕ — Још за време пловидбе теснацом, који је касније по Магелану добио име, посада са „Сан Антонија“ затворила је свог капетана и запловила назад, ка Шпанији. Са престалим бродовима Магелан је, после дуге и мучне пловидбе 590 км дугачким теснацем, 28. новембра упловио у Тихи океан. Пуна три месеца бродови нису наишли на копно: хране и воде више није било. Људи су јели уцрвљале бисквите, жвакали кожне каишеве и ремење, халапљиво гутали струготину скидану с ограде брода.

8

НАЈЗАД КОПНО! — А кад су најзад стигли до копна, сви су били срећни осим Магелана. То нису била, како се он надао, Молучка острва, већ нешто севоснији Филипински архипелаг. На острву Мактан 27. априла 1521. године Магелан је погинуо у сукобу с

филипинским домороцима. Годину дана касније у Шпанију се вратио само брод „Викторија“ доказавши Магеланову тврдњу да је Земља округла.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ:

ОВЕ НОЋИ ЈЕДНА ЖЕНА

Музика: Корнелије Ковач
Текст: К. Ковач и С. Зарић
Извођач: Златко Пејаковић

Волео је жену свог живота
сада тугу своју вешто скрива,
безброј пута враћа се и крене,
да опет пође к'њој под прозоре
њене.

Љубио је њену косу плаву,
желео да има звезду сјајну,
сада скривен у сенци од грања,
он се сећа њених миловања.

Ове ноћи једна жена мирно спава
на јастуку расута јој коса плава,
у тишини дома свога, мирног

здања,
ове ноћи једна жена нешто лепо
сања.

Ове ноћи један човек некуд лута,
начас мисли да је стигао на крај
пута,
ове ноћи један човек тужно бдије
док низ лице уморно му гладна
киша лије.

ПГП РТВ

Златко Пејаковић, солиста Корни-групе која се прошле године дефинитивно распала, и даље је наставио сарадњу са бившим шифом Корнелијем Ковачом. Резултат тога је сингл који се недавно појавио и на коме се налазе две Батине композиције: „Ове ноћи једна жена мирно спава“ изведене на ХИТ ПАРАДИ 1975. и „Човек који моли“.

Златко Пејаковић

Када се децембра месеца 1974. године распао најбољи домаћи састав „Корни група“, сви су мислили да је то и крај музичке каријере њених чланова. Но, време је показало да за добре музичаре крај никад не долази. Чла-

нови састава су и даље свирали, у неколико наврата чак и заједно. „Шеф“ Корнелије Ковач је убрзо компоновајући за домаће певаче постао први југословенски „хит-мејкер“. Чинило нам се да је вокални солиста Златко Пејаковић остајао најзапостављенији. Међутим, на другој ХИТ ПАРАДИ Продукције грамофонских плоча РТВ, Златко

се појавио као солиста са Ковачевом композицијом „Ове ноћи једна жена“ и освојио симпатије публике. Био је то почетак велике популарности једног домаћег хита. Али, тек кад је, половином децембра, издата плоча и када је композиција постала хит популарног Радио-програма 202, са сигурношћу се могло рећи да је Златко као певач потпуно успео, и да може наступати и без помоћи сталног састава. Златко ипак и даље остаје привржен раду у групи и сада, после турнеје по Совјетском Савезу на коју је отишао пре 15 дана, најозбиљније размишља о стварању састава с којим би се представио публици широм земље. Како нам је недавно изјавио, састав би углавном сачињавали бивши „Корнијевци“ и његови стари пријатељи са којима је и почео — чланови „Динамита“ из Осијека.

Ово, међутим, нису једини Златкови планови. Мало је познато да су његова велика љубав глума и позориште. Већ у априлу београдској публици ће се представити комадом „Лице“, драмом о човеку који бежи од стварности и свакодневних мора покушава да се отисне у један нови свет, свет идеалног. Потпуно се опуштајући, главни јунак пада у сан крећући се неким својим визионарским светом. Постаје комета која суманутом брзином лети бескрајним просторством космоса али није сам, јер су лица људи из његовог свакодневног живота и даље ту, прогоне га.

ХОЛИСИ

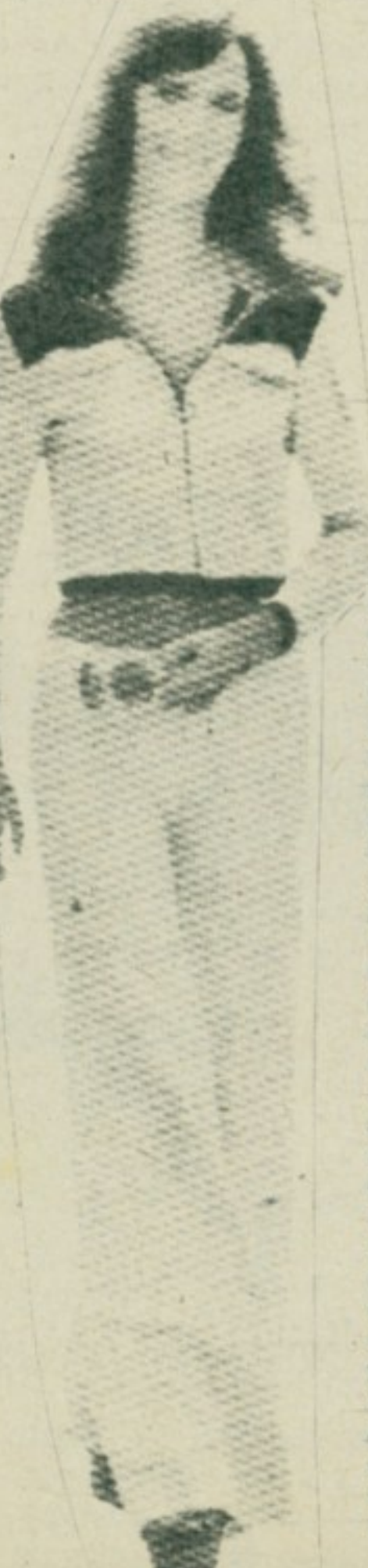
И после тринаест година састав Холиси и даље са доста успеха наступа и снима. Холиси спадају у оне малобројне енглеске бит-групе које се нису распале. Мада су постојали и у периоду од 1965. до 1969. године, када је светом владала општа хистерија за бит-музиком, Холиси никад нису бити у самом врху. Ипак, њихова се музика

и дан-данас радо слуша и доста тражи што мисли објашњавају тиме што је група, више од осталих сличних састава поспећивала озбиљну пажњу певању и мелодичности композиција. Најбољи доказ је њихов последњи албум који је изузетно добро прошао и на коме се налазе, између осталих, и композиције: „Island Girl“ (Дејвика са острва) која је пуна штимунга, па „There's Always Goodbye“ (Увек постоји до виђења) и „Grosofilr Woman“ (Жена крокодир) где се Холиси представљају у бржем ритму. Уједно, то је и једина песма на албуму где су они нешто гласнији и бучнији.

НИНА И МАЈК

Светски хит прошле године „Paloma Blanca“ доживео је низ извођења. У готово свим европским земљама налазио се на топ-листама било да га изводи група Georgea Bakega или неки од певача који су начинили препеве на свом језику. У Немачкој је ова песма коју пева дует Nina i Mike изузетно добро примљена. После добре зараде коју им је ова композиција донела, Нина је напустила Мајку и од зарађеног новца отворила у Лудвигсхафену бутик. О томе Нина каже: „Одувек сам маштала да отворим продавницу по сопственом укусу. То сам недавно и учинила, а за све оне који воле музику, главна атракција у Нинином бутику биће гардероба коју су носиле познате поп-личности. Купац ће уз модел поред аутограма бившег власника добити и једну фотографију која ће гарантовати да је тај део одеће заиста носила одређена поп-звезда“. Због свега тога Нина има посла преко главе како би од својих бивших колега набавила што више гардеробе која њима више није потребна.

УРАЈА ХИП

После маратонске турнеје по Америци група Uriah Heep одржала је крајем прошле године низ концерата у Енглеској. Био је то у прошлој години први наступ на острву и према оцени критике — врло успешан и значајан. Шоу програм групе први пут је приказан са новим саставом. Бивши басиста Gary Thaina заменио је и то врло успешно, John

Wetton. На петнаестодневној турнеји главни хит биле су композиције са албума „Return to Fantasy“. У јануару група није нигде наступала како би се што боље припремила за велику светску турнеју која почиње следећег месеца. У току фебруара Uriah Heep наступаће по Европи, у марту у Америци, у априлу ће бити у Аустралији и Јапану, да би се у мају поново вратили у Сједињене Америчке Државе.

Том Џонс

Том Џонс, један од највећих светских хит-мејкера а пре неколико година и најкомерцијалнији енглески певач, и данас припређује концерте широм света. Рођен 7. јуна 1940. године, познат под надимком „Тигар из Велса“, певањем је почео да се бави 1965. године. Мада у последње време није лансирао ни један светски хит, овај композитор и певач незаборавне „Дипајле“, и данас је радо слушан. Изузетне успехе постиже на концертима по Сједињеним Америчким Државама. Без обзира где наступа, послу се предаје у потпуности што је свакако и један од разлога његове велике популарности. Кољки је то напор нека посведочи и изјава коју је недавно Том Џонс дао једном енглеском новинару. „Када сам на турнеји и када одржавам концерт из вечери у вече, дешава ми се да за само једно вече ослабим и по пет килограма...“

НОВЕ ПЛОЧЕ У ИЗДАЊУ НАШИХ ДИСКО-КУЋА

КАРПЕНТЕРС

Carpenters, један од нај-
успешнијих дуета нашег
времена који чине брат и
сестра Karen и Richard
Carpenter, пре извесног
времена био је представ-
љен краљици Елизабети II

војводи од Единбурга. На
свечаном пријему били су
још и Count Basie, Telly
Savalas, Charles Aznavour
и Vera Lynn. Том прили-
ком им је уручена плати-
наста плоча за албум »Sin-
gles 1969-1973«.

ОДИЈА КОУТС

Ова тамнопута америчка
певачица постала је позна-
та пре нешто више од го-
дину дана, када ју је по-
пуларни Канађанин Пол
Енка повео са собом на
турнеју. Ре неколико ме-
сеци Одија је постала
главна звезда програма и
кретнула је на прву само-
сталну турнеју. Њено ин-
терпретирање је типично
за соул певачице, а прва
плоча »Showdown« је јед-

но време била високо на
листама популарности. У
ствари, ова композиција је
била пре неколико годи-
на велики хит бившег
члана групе »Move« Jeffa
Lynna који је основао но-
ви састав »Electric Light
Orchestra«. Али може се
слободно тврдити да је
верзија Одије Коутс пот-
пунија од оригинала. Оди-
ја је за време снимања
радила са дувачима и из-
вршеном ритам-секцијом
што је песму учинило ко-
мплетнијом и за младе
прихватљивијом.

SANTANA — BORBOLETTA

Последњи албум групе
SANTANA није по квали-
тету као претходни. Ипак,
слушање плоче Borboletta
може донети пријатне тре-
нутке. По њему се може
оценити колико данас вре-
ди група Carlosa Santane.

ROLLING STONES — MADE IN THE SHADE

Још један сусрет са ве-
читим Ролингстоунсима
пружиће нам слушање
ЛП-плоче Made in the
Shade. Проверени компо-
зиторски тандем Mick Jag-
ger и Keith Richard још
једном је доказао да је
у току свих збивања у
свету поп-музике.

LED ZEPPELIN — PHYSICAL GRAFFITI

Према оценама критике
овај дупли албум прогла-
шен је за најбољи у 1975.
години. Група Led Zeppe-
lin такође је готово на
свим топ-листама на пр-
вом месту, што потврђу-
је вредност Jimmy Pagea,
Roberta Planta и другова.

PRO ARTE — КИСЕЛИ БОМБОНИ

ПРО АРТЕ — КИСЕЛИ БОМБОНИ

Говорило се да Влади-
мир Савчић Чоби и Про
арте знају за само тако-
звану сладуњава музичку.
Албумом »Кисели бомбо-
ни« они понешто мењају
у свом досадашњем сти-
лу о чему симболично го-
вори и сам наслов. Све
композиције је написао
Ђорђе Новковић. На пло-
чи се налази и популар-
на »Крокодилска љубав«
која је издата и као
сингл.

Како да им пишем?

ERIC CLAPTON, c/o Robert Stig-
wood Organisation, London, W 1,
780 Brook Street, England

JOE COCKER, c/o Deutsche
Grammophon, 2 Hamburg 13,
Rothenbaumchaussee 5, Germany

RAY CHARLES, 6430 Sunset Bou-
levard, Suite 912, Hollywood, Cali-
fornia 90028, USA

BLOOD SWEAT AND TEARS,
CBS, 6, Frankfurt/Main, Bleich-
str. 64-66a, Germany

ADRIANO CELENTANO, Clan Ce-
lentano, Corso Europa 7, Milano,
Italy

GLORIA GAYNOR (26). Ове године имала је три
изузетна хита »Reach Out,
I'll be there«, »Walk on by«
и »Do it Yourself« и ЛП
плочу »Experiences«.

ELTON JOHN (28). Готово
без дана одмора Елтон
Джон је држао концерте.
Увек је наглазио на до-
бар пријем код публике.
Одлично су прошле и ње-
гове две прошлогодишње
плоче: сингл »Someone
Saved My Life Tonight« и
ЛП »Captain Fantastic«.

RINGO STAR (35) издао је
два сингла »Snokkeroo« и
»Goodnight Vienna«. Заје-
дно са Роџером Далтријем

учествовао је и у снима-
њу филма »Листоманија«,
посвећеном славном ком-
позитору Францу Листу.

СР НЕМАЧКА

1. Wenn du denkst, du denkst... — Juliane Werding
2. AUF dem Karussell — Jurgen Marcus
3. Josie — Peter Maffay
4. Tu es — Gilla
5. Wart auf mich — Michael Holm
6. Ein fremdes Madchen — Bernd Cluver
7. Ich bin noch zu haben — Bernhard Brink
8. Hell wie ein Diamant — Michael Schanze
9. Shangri — La — Costa Cordalis
10. ...Und ich warte auf ein Zeichen — Howard Carpendale

СТРАНА ТОП-ЛИСТА У ДОМАЋОЈ ПРОДУКЦИЈИ

1. Action — Sweet — Југотон
2. Give a Little Love — Bay City Rollers — Југотон
3. Hustle — Van Mc Coy — ПГП РТВ
4. Sailing — Rod Stewart — Југотон
5. Delila's Power — Ike and Tina Turner — РТВ Љубљана
6. Paloma Blanca — George Baker Selection — Suzy
7. Mr Raffles — Steve Harley and Cocney Rebel — Југотон
8. Honey — Bobby Goldsboro — РТВ Љубљана
9. S.O.S. — Abba — ПГП РТВ
10. Lady Marmelade — La Belle — Suzy

Домаћа листа

— СИНГЛОВИ

1. Ове ноћи једна жена — Златко Пејановић — ПГП РТВ
2. Остала си увијен иста — Мишо Ковач — Suzy
3. Не гледај ме тано и не љуби више — Бијело дугме — Југотон
4. Љутит ће се моја мајка — Љупка Димитровска — Југотон
5. Кронодилска љубав — Про арте — Suzy
6. Заборави ако можеш — Тереза Несовија — Југотон
7. Лептирица — Дарко Домијан — Југотон
8. Dixie Band — С времена на време — РТВ Љубљана
9. Шта ћу, нано, драги ми је љут — Бисера Велетанлић — ПГП РТВ
10. Што си, нано, удала ме рано — Неда Увраден — РТВ Љубљана

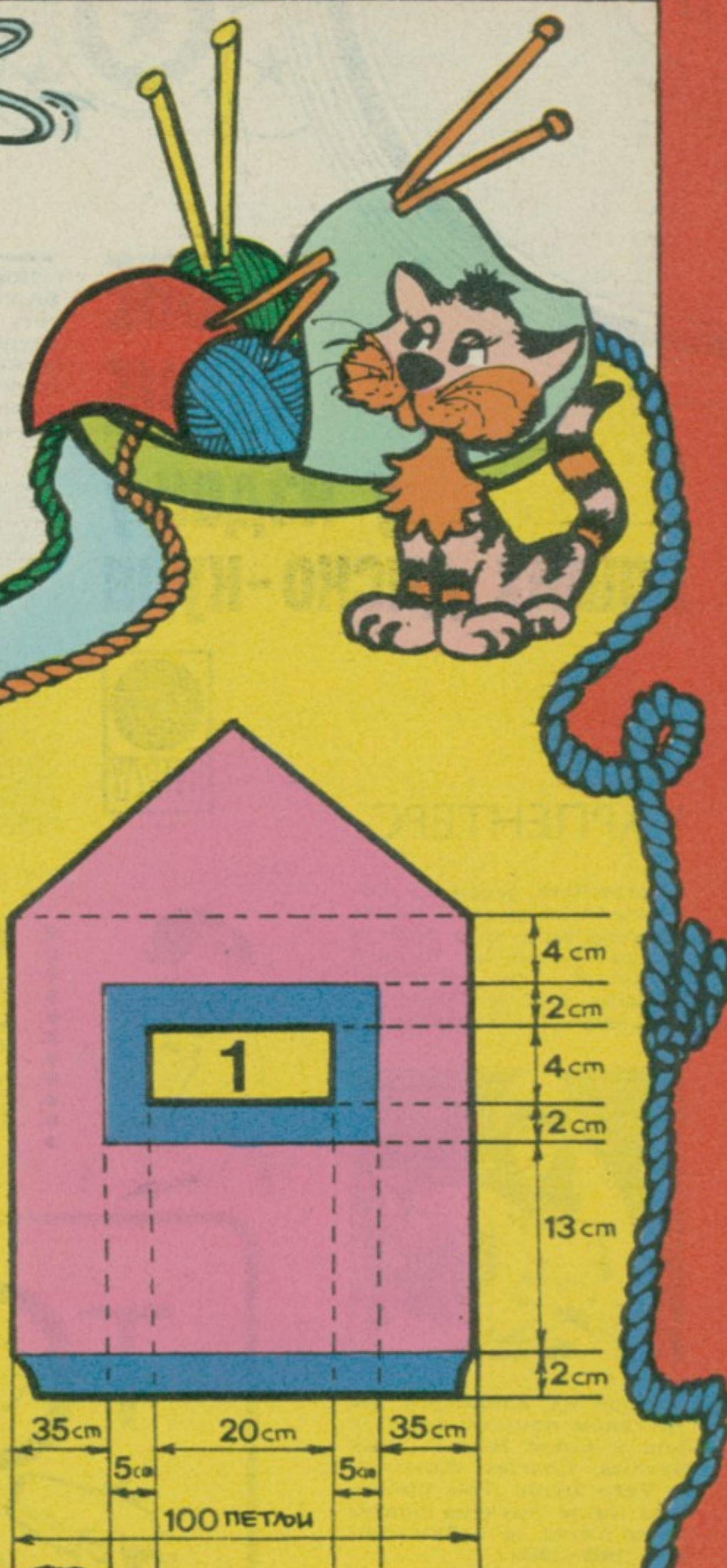
ШТА ЈЕ КО РАДИО У ПРОТЕКЛОЈ ГОДИНИ?

ЗА МАЛЕ ПЛЕТИЉЕ

формирали отвор за очи оивичен рам-
флом. Следећа 4 см радите жерсеј бо-
дом, а затим почните да одузимате та-
ко што у сваком реду с лица две пет-
ље радите обично а две заједно, па
опет две обично, итд. Када на игли
остане само 10 петљи завршите све
одједном, уишјите ивице (црт. 3) и ка-
па је готова.

РУКАВИЦЕ Предњи део плетите одвојено од задњег (црт. 4). Палац урадите на крају. Предњи и задњи део рукавице почиње се на 24 петље. Прва два реда су плава, 2 следећа црвена, 2 зелена, 2 црвена, 36 редова су плави и 1 ред зелен. Све сзо радите жерсеј бодом. Следећих 11 црвених редова радите бодом рамфле. До краја затим радите жерсеј бодом и то 18 редова плаво, 1 ред црвен, 1 зелен, 19 редова плава и последњих 6 редова такође плаво, али на почетку и на крају сваког реда одузмите по две петље. Оба дела ушијте (црт. 5) само оставите отвор за палац. На игле за плетите 18 редова жерсеј бодом, а затим плетите по две заједно све док не завршите палац (црт. 6).

Оркестар на „Вајонингу“, броду ратне морнарице САД, засирао је румунску химну а почасна чета се укочила у ставу мирно с оружјем у испруженим рукама. У том тренутку на палубу је ступио они зак млађи човек у беспрекорно светлоплавој униформи украшеној златним ширитима, док је силно ордење звекало на његовим грудима. Био је то румунски генерални конзул у САД.

Високи гост је извршио смотру почасне чете, ненаметљиво скренуо пажњу на неке грешке на униформама, док су амерички официри, задивљени и збуњени у исти мах толиким познавањем војних прописа, трчкали око њега.

— Господо, — рекао је конзул гласом у коме се запажао страни нагласак — уверавам вас да ће Њено Величанство краљица Марија Румунска бити почастована начином на који сте примили њеног генералног конзула. За узврат, позивам вас све на вечеру коју приређујем у част официра ратне морнарице САД.

ХАПШЕЊЕ БЕЗ ПРОТОКОЛА

Позивнице су стигле нешто касније, написане тачно према протоколу. Вечера је одржана у „Астору“, једном од најугледнијих и најскупљих њујоршких хотела. Била је заиста на краљевском нивоу, праћена ретким и пробраним винима. И све би се завршило како треба, да управа хотела није обавестила штампу о овако важном догађају. А са новинарима је стигла и полиција и ни мало нежно, не обазирајући се на протокол — ухапсила румунског генералног конзула.

Сутрадан је пукла брука. Штампа је детаљно описивала цео догађај, објавивши име полицији иначе добро познатог варалице Стефана Вајнберга, чиновника из Бруклина који се радије представљао као Стенли Вејмен. Једино је изоставила мишљење присутних америчких официра који су, још дуго после одласка полиције, китњасто и методично клељали што су тако насамарени.

Стенли Вејмен, један од највећих варалица који су оперисали на америчком континенту, осећао је праву страст за униформе и висока звања. Имао их је у својој гардероби безброј и мењао према потреби, као и дипломатски ранг, националност па чак и расу. Једино никад није променио име и тиме је олакшавао полицији посао.

Наравно, врло често је био „гост“ америчке владе, али као затвореник — кад год би му полиција ушла у траг. Међутим, ни тамо се није могао смирити. Он је нашао начин и у затвору да се издаје за — државног

ШКОЛА ЗА КУКАВИЦЕ

службеника који ради на реформи америчких казни-оница и сада проучава тамнички систем!

ЋАСКАЊЕ СА ПРЕДСЕДНИКОМ

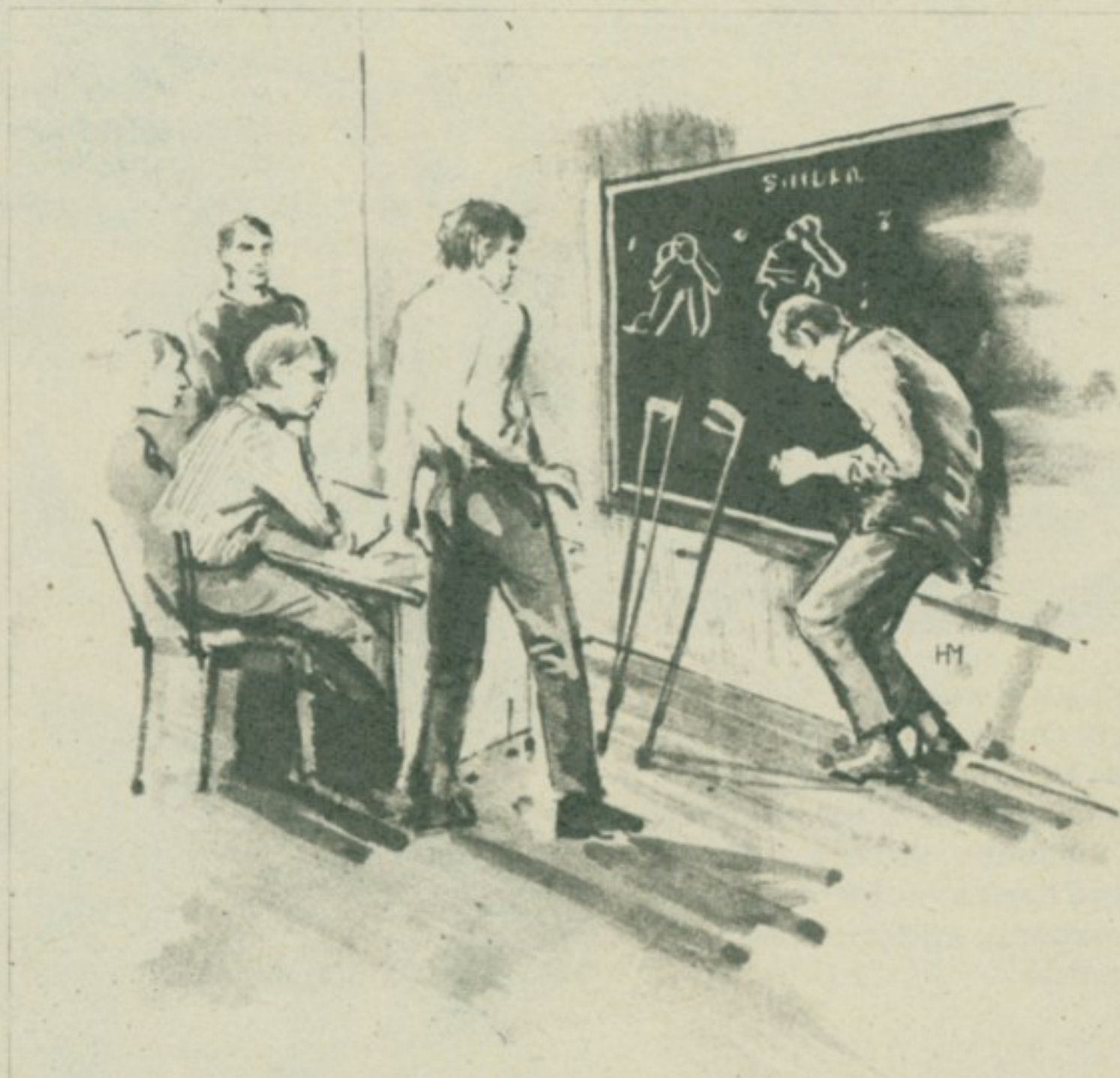
Највећи успех Вејмен је постигао за време посете афганистанске принцезе Фатиме Сједињеним Државама. Влада очигледно није поклањала много пажње њеном доласку и необични варалица је решио да исправи ову грешку. Смешта је назвао телефоном принцезу Фатиму, представио се као државни подсекретар и извинио јој се, у име америчке владе што њен дочек није био довољно свечан.

Када се, одевен у сјајну униформу, појавио пред принцезом нико од њених пратилаца и саветника није могао да посумња у „државног подсекретара“. Топећи се од љубазности и усхићења што је америчка влада наједном постала тако гостољубива, принцеза Фатима је уручила Вејмену чек на 10 хиљада долара за куповину службених поклона.

Обични варалица би зграбио новац и одмах се изгубио, али Стенли Вејмен није био толико заинтересован за паре колико за помпу. У сваком случају, у свету варалица он је важио за професионалног уметника па је зато остао да посао заврши до краја и направи највећу ујдурму у историји САД.

Изнајмио је луксузну ком позицију и у униформи поморског официра отпратио принцезу у Вашингтон. Када је сместио у најбољи хотел, пожurio је да среди све послове око пријема у Белој кући и састанка с тадашњим председником Хардингом.

Како је то успео, ником није познато! Влада САД, касније, када је брука пукла, свакако није желела да ода кога је све варалица стигао да обрлати да би организовао пријем за „тамо неку“ принцезу из Авганистана. Било како било, Фатими је приређена срдачна добродошлица у Белој кући. Дуго је ћаскала са председником САД, као и њен пратилац Стенли Вејмен. У ствари, Хардинг је разговарао са превејаном варалицом као да су стари школски другови, ни за тренутак

Стенли Вејмен је обећавао сваном свом ученику да ће га ослободити војсне — ано буде марљив симулант.

не посумњаваши кога има пред собом.

Тек неколико дана после пријема, када је принцеза Фатима позвала министра спољних послова САД у жељи да се лично захвали државном подсекретару Вејмену, пукла је брука. Новине су биле пуне прича о најновијој враголији најре-

КАДА СЕ НАШАО ПРЕД УПЕРЕНИМ РЕВОЛВЕРИМА, НАЈВЕЋИ ВАРАЛИЦА У ИСТОРИЈИ САД ЈЕ СХВАТИО ДА РАЗБОЈНИКЕ НЕЋЕ УСПЕТИ ДА ОБРЛАТИ ТАКО ЛАКО КАО ПРЕДСЕДНИКА ХАРДИНГА.

мама. Нашао је, како је мислио, „безбеднији“ посао: отворио је у Њујорку школу за кукавице коју су похађали многи младићи. Учио их је свим триковима, укључујући и симулирање разних болести — како би били проглашени неспособним за војску.

ЗАТВОР ГА НИЈЕ ОПАМЕТИО

После рата, када је изашао из затвора, јер су власти сазнале за његову „школу“ и одмах га ухапсиле, Стенли Вејмен је наставио по старом. Нова подручје његових операција била је ни мање ни више него — Организација уједињених нација! Пошто се једно време представљао час као дипломата, час као високи службеник, најзад се скрасио „отворивши“ у УН новинску агенцију. Као њен „директор“ свакодневно је водио дуге и важне разговоре са представницима великих сила.

Умро је пре неколико година када је најзад одлучио да постане поштен. Убила су га два разбојника при покушају да опљачкају хотел који је водио.

БРЗО ПРОЧИТАНО — БРЗО ЗАБОРАВЉЕНО

Брзо читање, које је последњих двадесетак година имало много заговорника међу научницима, има један веома велик недостатак: брзо прочитано исто тако брзо изветри из главе.

Истраживања психолога Калифорнијског универзитета показала су да после одређених вежби групе студената успевају да брзину читања повећају за 221 процент. Међутим, способност да се схвати и запамти прочитано смањила се при том са 66,1 на 40,6 одсто. Од 62 студента који су били под сталном контролом само је 5 сачувало своју некадашњу способност да и при брзом читању усваја прочитано.

НОВЕ СВИЛЕНЕ БУБЕ

Румунским научницима пошло је за руком да добију нову врсту свилене бубе. Обичне свилопреље хране се искључиво свежим дудовим лишћем док нове једу и конзервирано, смрзнуто. На тај начин могу да се размножавају преко целе године. Румунски научници већ су успели да добију у једној години шест „жетви“ чаура свилених буба.

ЈАЈА ИЗ МЕЗОЗОИКА

Док су копали темеље за велики будући хотел, радници су недавно у једном граду на југу Француске открили седам огромних јаја: свако је имало у пречнику по 26 сантиметара и било тешко 6 килограма. Стручњаци којима су однета на испитивање утврдили су да су та јаја снели праисторијски динозавски гуштери диносауруси који су живели у геолошком периоду мезозојску (пре 185—70 милиона година).

БЛАГА ПРИРОДЕ

БЕЛО ЈЕ — ШЕЋЕР НИЈЕ

НОВАЦ У ПРАХУ — У старом Риму ништа није било необично када би војник као део своје зараде доносио кући неколико врећица соли. И многи стари обичаји, као код Словена који су гостима нудили хлеб умочен у со, у старом Мексику где су највеће жртве приношене богу соли или чувене светковине соли у Кини, говоре како се од давнина со сматрала драгоценим, неопходним састојком људске исхране.

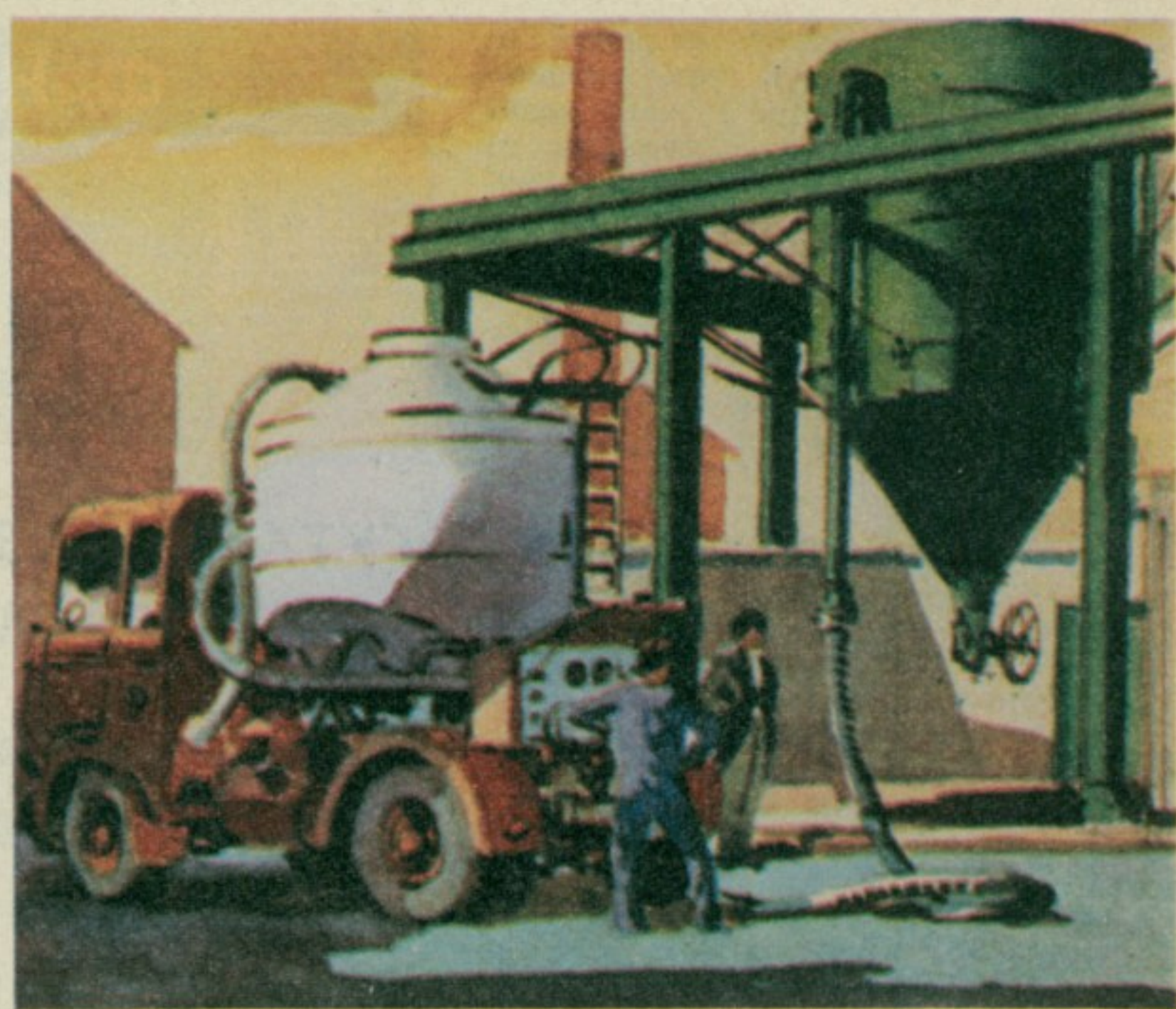
ЧИСТА ХЕМИЈА — У свакодневном говору кухињска со је назив за хемијско једињење натријума (Na) и хлора (Cl) — натријумхлорид и неопходна је за живот свих организама. У крви кичмењака налази се у одређеној концентрацији а њено смањење или повећање утиче на рад срца, односно успорава га или убрзава. Ако човек из било ког разлога изгуби већу количину крви, као прва помоћ даје се физиолошки раствор — 0,95% водени раствор соли.

СЛАНЕ СТЕПЕ — У огромним количинама со је растворена у морској води, али се налази и у пустињама и на планинама, у наслагама изнад којих је често слана вода (као код нас у Креки, крај Тузле). Растворена је и у неким језерима — у близини ушћа Волге има око 700 сланих језера. Нису реткост ни степе, где на сланом земљишту расте трава, ниско шибље и жбуње — као што су Каспијска, Персијска и степе у источној Африци. На слици су представљене насlage соли које су раздвојене слојем лапора (природна смеша глине и кречњака).

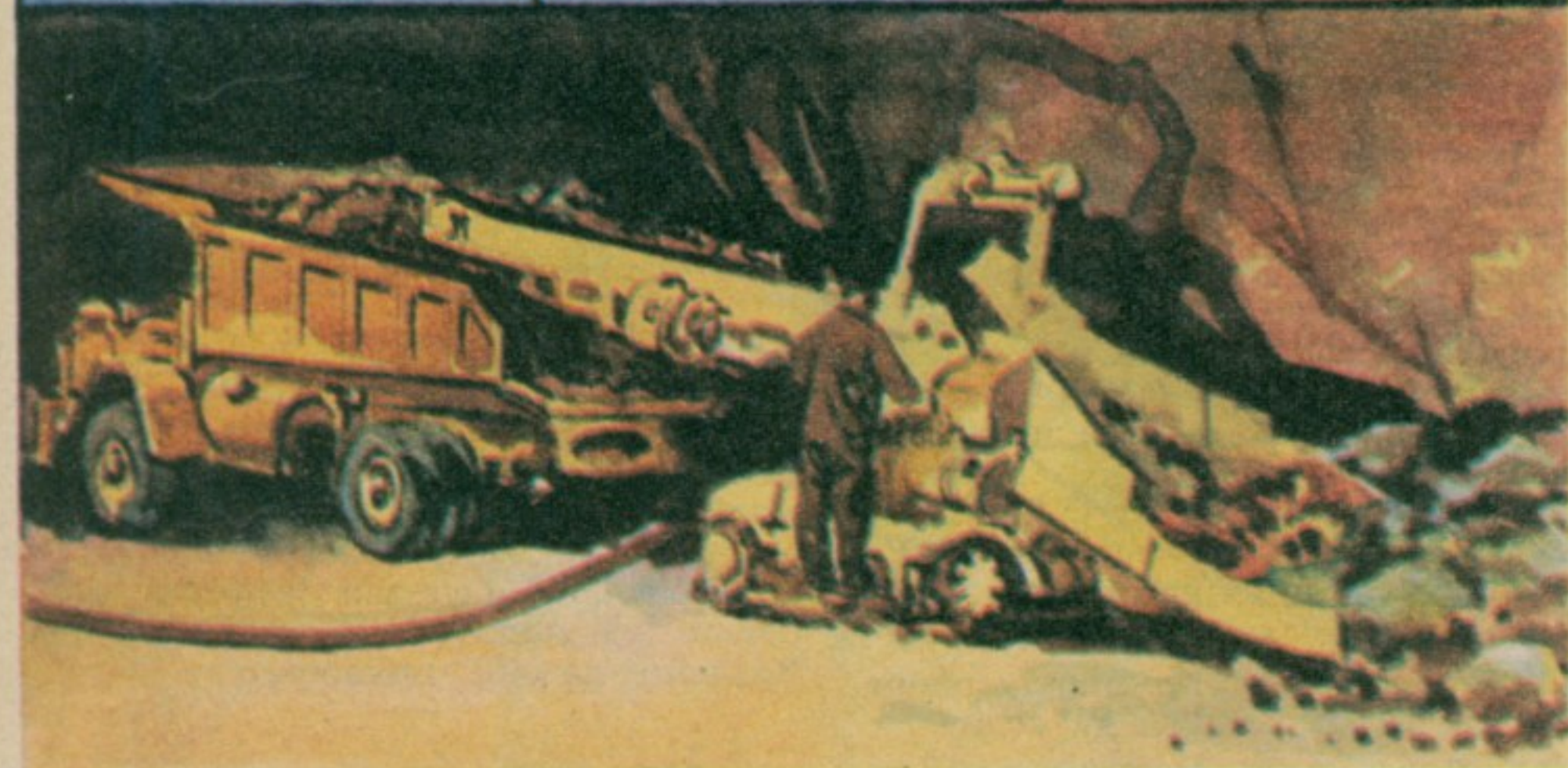
НЕКАД МОРА, САДА ПОЉА — На мапи су приказана Британска острва онако како изгледају данас. Пре неколико милиона година заузимала су северни део данашње Европе и спајала се копном, тамо где је данас Скандинавија. Многобројна плитка мора окружавала су ово копно а њиховим исушивањем настала су британска поља соли.

НЕОБИЧНЕ ФАРМЕ — За индустријску прераду највише се користе камена и морска со. Морска со се добија испаравањем морске воде у соланама (код нас у Пирану, Улцињу, на Пагу). У плитким басенима вода испарава а затим се концентрован раствор соли одводи на „гумна“ где се врши даље испаравање и пречишћавање. Со која се налази у земљи често је помешана с другим минералима. Око таквих места убризгава се вода под притиском, а затим се настали раствор натријумхлорида испумпава на површину и загрева.

ГРАД СА УКУСОМ — Понекад, со се налази под земљом у дебелим наслагама које су настале испаравањем некадашњих мора, а до њих се може доћи само рударским поступком. Најпознатија и највећа таква налазишта су у Штасфурту у Немачкој и у Вјеличкој у Пољској. Налазиште у Пољској представља читав град под земљом. Путеви дуги преко 80 километара, стубови, дворане и степеништа беле боје и — сланог укуса непрестано привлаче радознале туристе.

3, 2, 1, 0... ПАЛИ — У таквом једном руднику сви послови су механизовани. Нарочитим бушилицама праве се рупе у стенама од соли, дубоке око три метра, у које се затим стављају штапини експлозива. После активирања експлозива добија се и по 600 тона уситњених блокова камене соли. Они се покретним тракама пребацују до камиона транспортера а затим у огромна сабиралишта на површини копа. Ту се со уситњава, пречишћава и пакује.

ЗАЧИН И СИРОВИНА — Сточари свакодневно дају домаћим животињама грумен или два соли, јер оне у биљној храни не могу да је пронађу у довољним количинама. Сем тога што на трпезама служи као зачин, со се употребљава и у индустрији као сировина за добијање хлороводоничне киселине (HCl), за прављење сапуна и стакла, а незаменљива је у прехранбеној индустрији — при конзервирању воћа, поврћа и меса.

Френк Конерс се попео на веранду и тихо позвао: „Професоре!“ Али, човек испружен у столицу за лежање није се ни помакао. „Професоре“, поновио је Конерс гласније, „извините што вас узнемиравам“, али доле има нешто чудно... Јесте ли чули, професоре“?

— Сигурно да сам чуо — промрмљао је професор Мајкелс не отварајући очи. — Шта то има чудно?

— Нешто. Не знам шта је. Личи на камен.

Најзад је професор погледао око себе. Ово је била његова традиционална недеља одмора, када није радио апсолутно ништа. Конерс, који се бринуо о његовом малом имању, не би га будио без крупног разлога.

— Жао ми је, професоре, — извињавао се Конерс — али онај проклети камен одгризао ми је пет сантиметара ашова.

Кад му је Конерс показао ашов, Мајкелс је скочио са столице и навукао мокасине.

— Хајде да видимо то чудо.

И већар и киша

„Чудо“ је лежало на самој ивици ливаде, мање од једног метра од друма. Било је кружног облика, пљоснато, величине аутомобилског точка, само знатно тање. Површина му је била сивкаста.

— Дајте ми ашов — рекао је професор.

Узео је ашов од Конерса и положио га на „точак“. Држао га је неко време тако, притискујући њим, а онда га дигао. Био је „поједен“ још за два сантиметра. Професор је набрао чело.

— Хм... Ова ствар је хладна, а топи метал!

Затим је узео прегршт земље и бацрио је на „точак“. Земља је нестала, не оставивши ни трага на сивој површини.

— Шта мислите, шта је то? — упитао је Конерс.

— Није камен. То је нешто живо, нека проклета пијавица, која пије и једе све...

Пијавица је заиста гутала све. Ветар јој је давао део кинетичке енергије прелазећи својим дахом преко њене површине. Падала је киша и пијавица је упијала сваку кап. Упијала је и сунчану светлост. Прождирала је земљу на којој је лежала, и траву, и корење. И расла, расла.

Кад је сутрадан професор Мајкелс дошао да види, имала је два и по метра у пречнику. Дан касније, пречник је износио шест метара и била је препречила друм.

Док је професор обигравао око ње, из даљине се чула тутњава тешких војних камиона.

Сјасоносни скок

Конвој се зауставио уз шкрипу кочица. Један официр, висок и витак, изишао је из ципа који се кретао на челу колоне. Професор је, по знацима на рамену, закључио да је то генерал.

— Како сте могли да закрчите друм? — рекао је генерал љутито. — Молим вас, склоните то!

— Не могу — рекао је професор и објаснио му шта се догађа.

— Конвој мора да прође — од-

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ПИЈАВИЦА

ГУТАЛА ЈЕ ЗЕМЉУ НА КОЈОЈ ЈЕ ЛЕЖАЛА, ТРАВУ И КОРЕЊЕ, УПИЈАЛА СВАКУ КАП КИШЕ И СУНЧАНУ СВЕЛОСТ.

РОБЕРТ ШЕКЛИ

Пијавица је повећавала брзину све дон се није изгубила у свемирском пространству.

вратио је генерал и пришао пијавици. — Војнице, обратио се возачу ципа — прегазите ово!

Возач је послушао. Цип се пропео као бесан коњ и зачас се нашао усред загонетног предмета. Ту је стао, мотор се угасио.

— Нисам ти рекао да зауставиш! — викнуо је генерал.

— Али, ја нисам зауставио — правдао се војник. — Сам је стао.

— Погледајте гуме — рекао је професор.

Генерал је разрогачио очи и машинално принео руку пиштољу.

— Скачи — довикнуо је возачу — али не смејте стати на ту сиву површину.

Блед као крпа, возач се попео на хаубу кола, а онда се дугим скоком нашао ван опасности.

У потпуној тишини гледали су цип. Прво су се „истопиле“ гуме, а затим и точкови. Дошла је на ред каросерија. И њу су испратили запрепашћеним погледима. Последња је нестала радио-антена.

Генерал је псовао полугласно. Затим је рекао возачу:

— Нека дође неколицина са ручним гранатама и динамитом.

Возач је пошао трчећи према конвоју...

А како је пијавица то доживела?

Њено тело је тражило све више хране. Гутала је тле испод себе, али то јој није било довољно. Неки крупни предмет је изненада доспео на њу, онај цип, па га је

халапљиво прогутала. А онда, на једном...

Експлозија енергије на њеној површини, затим још једна, па још једна. Апсорбовала их је са захвалношћу, претварајући их у масу. То је била права храна. Жељно је очекивала још...

Многи ћричају

Професор Мајкелс је стајао на брежуљку и гледао како се његова кућа руши. Сад је пијавица имала неколико стотина метара у пречнику и кућа јој се нашла на путу. Задубљен у сећања на мирна лета која је овде проводио, није приметио војника док га није потапшао по рамену.

— Извините, генерал О'Донел би желео да вас види.

Пошао је с војником, бацивши још један поглед на кућу.

Генерал га је примио у свом шатору и замолио га да седне.

— Професоре, одлучио сам да вас задржим при свом штабу као научног саветника — рекао је љубазно. — Надам се да ћете пристати.

— Врло радо, али ја сам антрополог. Зар не би било боље да узмете неког физичара, биохемичара и...

— Не. Немам намеру да овде

окупљам те свезналице... Немојте ме погрешно разумети, ја ценим науку, али већина научника много прича. Ви сте ми довољни. Дакле, добио сам задатак да уништим ову напаст.

— То неће бити лако.

— Знам, и зато сам вас позвао. Реците ми зашто неће бити лако?

— Па... ова пијавица је нека врста органског конвертора, који преобраћа масу у енергију и обратно. Како то чини, не умет да објасним.

— Значи, потребно је нешто јако да би је уздрмало.

— Мислим да ме нисте схватили. Ова пијавица је де енергију. Према томе, што су „енергичнија“ средства која употребите у толико ће јој више пријати.

— Али, не смејемо је пустити да и даље расте... Професоре, ту у близини нагомилали смо знатне количине класичног и нуклеарног оружја, које ћемо истовремено употребити. — Генерал је устао и пошао ка излазу из шатора. — Хајдемо да јој покажемо.

Жрџбе ћанике

Али, нису стигли да јој „покажу“. Пошто је неко време добијала доста хране, одједном је јело престало да стиже и сада је

свака хелија овог циновског организма просто урликала од глади. У исто време, пијавица је осећала да у близини има хране у изобиљу.

Изненада, без напора, дигла се у ваздух. Кретала се полако, лебдећи на малој висини, а онда се сручила на храну. Њене гладне хелије лако су прождирале радиоактивне супстанце, али нису одбијале ни обичан експлозив и метал...

— Проклети идиоти! — гунђао је генерал О'Донел после повлачења. — Зашто су допустили да их обузме паника?

Сада је пречник пијавице износио пет километара.

Професор Мајкелс је још био под утиском стравичног призора како циновска пијавица лети изнад Норт Хила пре него што ће се устремити на складиште оружја. Војници, као парализовани страхом, нису ни покушали да побегну и тако је њих 67 изгубило живот.

Тада је генерал О'Донел затражио одобрење да може употребити водоничну бомбу. На то му је Вашингтон упутио групу научника да испита ситуацију. Сада су они држали састанак под шатором, док је О'Донел гризао усне од нестрпљивости.

Најзад су научници изишли испод шатора и њихов шеф, професор Алесон, саопштио је шта су решили: одобравају употребу бомбе, мада с великим жаљењем.

— Да ли сте нешто закључили о природи овог... овог створења? — упитао је Мајкелс.

— Углавном оно што и ви. Сматрамо да је ванземаљског порекла; нека врста споре која је дуго лутала свемирским простором док није пала на Земљу и ту нашла повољне услове за развитака.

Знаће ли Анџеја?

О'Донел је ликовео. Велики тренутак се приближавао. Додуше, Вашингтон је још оклевао, али се морао помирити с неминовним: дао је одобрење да се бомба баца.

Тако је бомба бачена...

Пијавица је то дијавела као страховити прилив енергије. Све њене хелије су се отвориле да је приме. Напуниле су се, а енергија је и даље притицала. Да би примила и тај вишак, морала је да ствара нове хелије, брзином муње. Ипак, успела је. Апсорбовала је ту изванредну храну и сада је чекала нову.

О'Донел је био права слика очајања. Покукао се са својим људима у евакуисани град Шрун Лејк, бежећи пред пијавицом, која је сада достигала сто километара у пречнику.

— Затражио сам да се баца су-

перводонична бомба — рекао је окупљеним научницима. — Не знам зашто оклевају они у Вашингтону.

— Одлуку није лако донети — приметио је професор Алесон. — Експлозија суперводоничне бомбе могла би заиста да посрмети енергетску равнотежу наше пијавице, али питање је какво ће бити дејство на нашу планету и на живи свет на њој.

— Баш ме брига за планету. Најважније је уништити ово чудовиште. Уосталом, предложите ми нешто паметније ако имате.

Устао је професор Мајкелс.

— Ја бих имао нешто да предложим.

Сви су га погледали изненађено.

— Сећате ли се Антеја? — упитао је Мајкелс.

Како се не би сећали цина из митологије, сина Геје-Земље, кога Херкул никако није могао да победи све док га није одигао од земље: тада је Антеј изгубио сваку снагу.

Небо је плануло

То је учињено већ сутрадан. Космички брод са аутоматским пилотом, пун радиоактивног материјала, упућен је према пијавици. Лебдео је изнад ње, на малој висини. Мамац је био сувише привлачан да би она могла остати мирна. Кренула је према њему, али брод је био бржи. Пијавица је повећала брзину, али и он. Тако се трка настављала док се нису изгубили у свемирском просторству.

— Где је сад? — упитао је О'Донел, погледа прикованог за радарски екран.

— Удаљава се од Нептуна — гласио је одговор стручњака.

— Одлично — О'Донел је просто дрхтао од узбуђења. — Војничке изврши наређење!

Оператер је стао да маневрише командама и научници су видели на екрану како се пијавица приближава броду. Мајкелс је нагло устао, али га је О'Донел задржао покретом руке.

— Стој! Знам шта радим. Заклео сам се да ћу уништити пијавицу. Сад је прилика за то.

Две светле тачке на екрану готово су се додиривале.

— Војничке, притисни дугме! — наредио је О'Донел.

Оператер је послушао. За тренутак се није догодило ништа, а онда као да је небо плануло.

— Шта сте учинили? — питао је Мајкелс дрхтавим гласом.

— На броду је била суперводонична бомба. Јесте ли видели како је експлодирала... Момци, непријатељ је ликвидирао! — узвикнуо је генерал О'Донел — Хајде да надравимо!

Мајкелс је осећао како га обузима мучнина. Јурећи за бродом, пијавица је губила огромне количине енергије и смањивала се. После извесног времена би се потпуно истрошила... да није било експлозије. Са овако смањеним бројем хелија, пијавица није могла да прима ову страховиту количину енергије и — распрсла се. Распала се у милион делова, који су се и даље распадали и делили.

У споре.

У милијарду спора. Милијарду зрнаца прашине, на изглед без живота, који ће почети да лутају свемиром, у свим правцима...

Док не наиђу на погодно тле.

укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) РОМАН КЊИЖЕВНИКА ПОД 40 ВОДОРАВНО, 12) направљен од олова, 13) погодба, увет, 14) град у Тексасу, 15) РОМАН ИЗ ЦРНОГОРСКОГ ЖИВОТА КЊИЖЕВНИКА ПОД 40 ВОДОРАВНО, 17) страно женско име, 18) планински масив у Јужној Америци, 19) шаторско насеље, 21) лична заменица, 23) поклон, 24) ауто-ознака за Зеницу, 25) део отплате кредита, 26) звер из породице куна, 28) француски певач и глумац (Монтан), 29) везник, 30) ознака на аутомобилима из Данске, 33) првак, 34) језеро у Северној Америци, 36) скраћеница за: аутономна покрајина, 38) поема Ивана Горгана Ковачића, 40) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НАШЕГ КЊИЖЕВНИКА (види слику!), 46) река у Италији, 47) вишечлани алгебарски израз, 48) хемијски знак за лантан, 49) десна притока Саве, 51) супарник, 52) индустријска биљка, 53) сићушна, 54) материјал за грађу, 55) једноцифрен број, 56) уска а дуга даска, 57) врста коњског хода.

УСПРАВНО:

1) чилост, 2) стипса, 3) врста америчког револвера, 4) показна заменица, 5) језеро у источној Африци, 6) немачки предлог, 7) један словенски народ, 8) атлетски сплитски клуб (скр.), 9) свеска за цртање, 10) шаховски термин, 11) иницијали нашег књижевника („Шикара“), 15) екстремитет, 16) апарат, 20) роман Максима Горког, 22) оптичка справа, 24) француски књижевник-натуралиста (Емил), 25) хемијски елемент, 27) лична заменица, 31) владарска титула, 32) школски одмор, 35) иницијали нашег књижевника („Смрт Смаил-аге Ченгића“), 37) члан наше најмлађе организације, 39) јужно воће, 41) етика, 42) светски шампион у боксу (Мохамед), 43) место у Боки, 44) име Карењине, 45) река у СССР, 48) брод, 50) коњи (турц.), 52) није тежак.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Марксизм, 8) азот, 9) хор, 10) кин, д, 12) ФК, 13) сл, 14) Лаара, н, 15) маска, 17) М(арин) Д(ржик), 19) сто, л, 21) вест, 23) циста, 26) КА, 27) ила, 28) Ирска, 29) лоз, 30) Ли, 31) прика, 32) вена, 33) острво, 34) ја, 36) пак, 37) ВА, 38) Тајо, 40) Марко, а, 42) БЕСЕДА, 44) Марс, 45) НС, ж, 47) варка, 49) М(во) Т(ијарденић), 50) кин, 52) бик, 53) Бра, и, 55) Андрић, 56) Дражић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић.
Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живојин Стојановић, технички уредник Владислав Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 220.00 дина, полугодишња 110.00 дина, тромесечна 55.00 дина. Претплата за иностранство: годишња 440.000 дина, полугодишња 220.00 дина, тромесечна 110.00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: ДМ 64.—, Долар 25.—, Ф. 110.—, Ш. 66.—, Ј. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се повећане наплате.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Одмор с бременом
на глави лош је одмор.

(Афричка пословица)

Царобне књиге са чаробном музиком

ИП „ВУК КАРАЦИЋ”, 11000 Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем комплет ПРИЧЕ И ПЕСМЕ ДИЗНИЛЕНДА III коло

ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕТЕМ по повлашћеној цени од 120.— динара (плаћање поштару приликом пријема комплета).

НА ОТПЛАТУ — по цени од 150.— динара који ћу износ исплатити у три месечне рате. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему комплета и рачуна. У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.

Име и презиме _____

Занимање _____ Пошт. бр. и место _____

Адреса стана _____ Назив и адреса радне органи-

зације _____

Овера о запослењу за купце на отплату _____ Купац _____

(печат и потпис овлашћеног лица) (својеручни потпис)

Бр. лич. карте _____ Издате од СУП-а _____

Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

Наручбеница се оверава само при куповини на отплату.

Кад отворите ове књиге Волта Дизнија, наћи ћете у свакој од њих причу написану

НА 24 СТРАНЕ
СА СЛИКАМА У БОЈИ
И ЛОНГ-ПЛЕЈ ПЛОЧУ
СА ИСТОМ ПРИЧОМ
И ПЕСМАМА КОЈЕ МОЖЕТЕ
ДА СЛУШАТЕ

КОМПЛЕТ САДРЖИ:

- АЛИСА У ЗЕМЉИ ЧУДА
- ДУШКО ДУГОУШКО и ЛУТКА ОД СМОЛЕ
- ПЕСМЕ МАМЕ ГУСКЕ
- ВИНИ ПУ и ВЕТРОВИТИ ДАН
- АЛАДИНОВА ЧАРОБНА ЛАМПА
- СИНБАД МОРЕПЛОВАЦ

Књиге су штампане ћирилицом у изузетно лепој техничкој опреми и са великим бројем илустрација у боји, формата 19x19.

Комплет од 6 књига може се купити за готово по цени од 120 динара или на отплату по цени од 150 динара.

Купци из Београда могу подићи књиге сваког радног дана до 15 часова у предузећу „ВУК КАРАЦИЋ”, Краљевића Марка 9.

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавнице,

СВИ НА АКЦИЈЕ

Често читам и слушам о радним акцијама па бих желио да знам шта оне представљају.

Драган Мишковић,
Тузла

Радна акција је масовно добровољно учествовање грађана, најчешће омладине, у изградњи или оправци разних привредних, саобраћајних, културних и других објеката. Одмах по ослобођењу наше земље радне акције постају облик масовног учешћа у изградњи и об-

нови ратом опустошене домовине. Колико је важан економски ефекат толико исто, можда и више, је један од масовних облика васпитања, развијања солидарности и братства и јединства свих наших народа и народности.

Најзначајнијим омладинским радним акцијама сматрају се изградња пруга Брчко — Бановићи, Шамац — Сарајево, ауто-пут Братство-јединство, Јадранска магистрала а у последње време радне ак-

ције на прузи Београд — Вар, изградња насипа на Сави код Загреба, радне акције у Нишу, Крагујевцу...

ЖЕНА У СВЕМИРУ

Да ли знаш ко је била прва жена која је полетела у свемир?

Татјана Чутовић,
Чачак

Шеснаестог јуна 1963. године и жена се винула у космос. Била је то Валентина Владимировна Терјешкова на совјетском космичком броду сателиту Восток 6. Терјешкова је 48 пута облетела Земљу за 70 часова и 50 минута, прешавши том приликом око 2 милиона километара. У орбити је била заједно са Востоком 5 у коме се налазио космонаут Биковски. Терјешкова је прва, и засад једина, жена космонаут. Десети је светски космонаут који је летео свемиром а шести совјетски.

РОГАТИ ЦИН

Волела бих да знам нешто о носорогу.

Светлана Радић,
Нови Сад

Носорог је крупан и снажан биљојед из реда лијопрстих папкара. Најпознатији је индијски (Rhinoceros unicornus). Дуг је око 3,5, висок 1,7 метара а често је тежак и до 4000 кг. Има дебелу кожу, тото-

во је без длаке али је предњи и задњи део тела оклопљен нарочитим израсталима. На носној кости има израштај у облику рога. Овај носорог живи у баровитим пределима Индије. Њему сличан носорог живи на острву Суматри.

За разлику од индијског, афрички носорог има два рога. Највећи те врсте је (Ceratotherium simum) који је дуг и до 5 метара са роговима и до 140 сантиметара.

ДВОЦИФРЕН РЕЗУЛТАТ!

Желео бих да знам који је клуб остварио највећу победу у послератним фудбалским првенствима Југославије, којим резултатом и ко су били стрелци постигнутих голова.

Зоран Бошковић,
ученик, Београд

Највећу победу у послератним фудбалским првенствима Југосла-

вије славио је „Хајдук“ у сусрету са „Вардаром“ у првенству 1947/48. године. Сусрет је одигран у Сплиту а резултат је био 12:1 (6:1). Стрелци су били Андријашевић 4, Матошић 3, Луштица 2, Араповић 2 и Вукас 1 а за Вардар је почасни погодак постигао Јаневски.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Имам Забавнике од броја 1235 до 1239 у дупликату. Ако неком читаоцу недостају наведени бројеви нека ми јави радо бих мењао за стране марке. Милош Павловић, Анте Богичевића 4, 11050 Београд

Продајем Забавнике од броја 980 до броја 1230. Сви су у веома добром стању. Цена по договору. Никола Томашевић, Џорџа Вашингтона 8, 11000 Београд

Желим да купим романе „Вајат Ери“ од првог до последњег броја. У случају да не поседује све бројеве може и првих 40. Цијена по договору. Вељко Лукић, ул. Бећаревац 66, 75000 Тузла

Јако ми је стало да дсћем до каталога авиона на склапање фирме „Ревел“, га молим читаоце Забавника да ми га пошаљу. Платит ћу по договору. Александар Павловић, Велебитска 21, 21000 Нови Сад

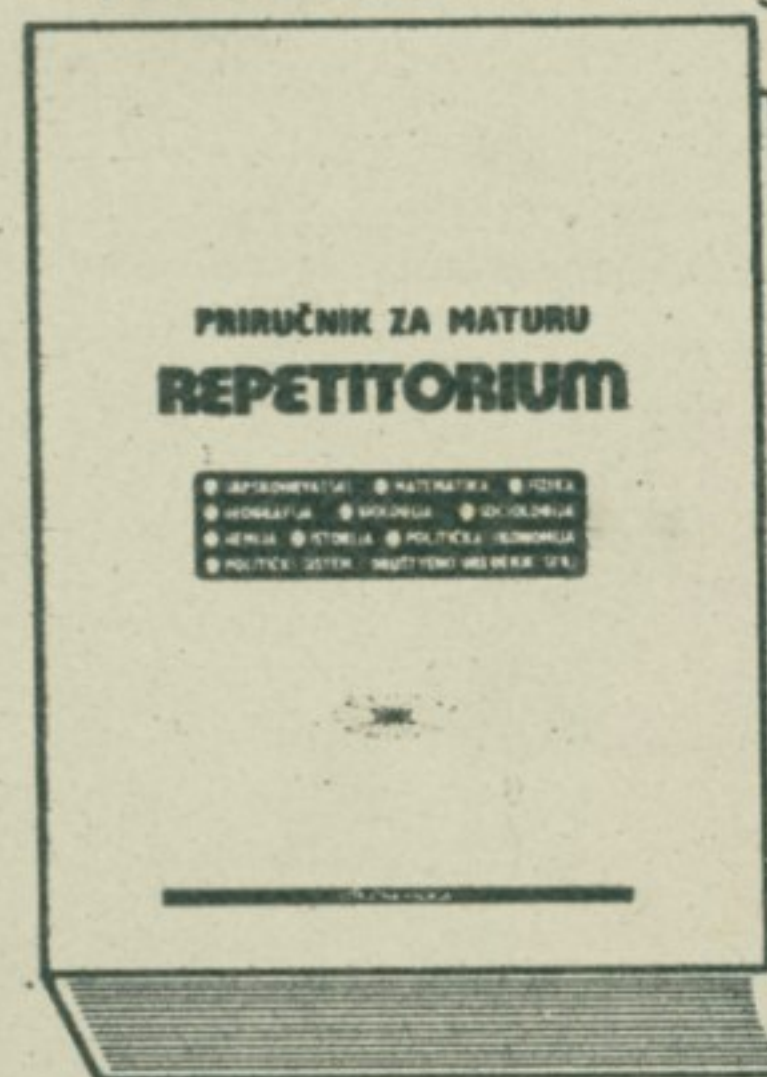
Молим читаоце Забавника да ми, ако могу, пошаљу сличнице бр. 66 и 177 „Агони“ и бр. 45 „Битка на Неретви“. Узвраћам својим дупликацима истих албума или још „Морнарицом“ и „Аутизма“. Имам и „Освајаче свемира“ као и низ „Крашових“ сличница. Унапријед захваљан Звонко Таборски, Моше Пикаде 152, 43500 Дарувар

За добро очуван било који албум групе „Фокус“ дајем 16 различитих значака. Славољуб Вуковић, Трг Републике 43, 38300 Печ

Хоби ми је скупљање разгледалица па посивам све заинтересоване на размену. На сваку добијену разгледницу шаљем разгледницу мст места. Рашко Јовић, Ж. Зрењанина 75, 25220 Црвенка

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поужећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански факс 23.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поузећем). Цена једне књиге је 80 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 250 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 40 динара за сваку књигу!

